

<u>Teatis nr</u>	Sisukord	Lehekülg
	III <i>Ettevalmistavad aktid</i>	
	REGIOONIDE KOMITEE	
	Täiskogu 74. Istungjärk 9.-10. aprill 2008	
2008/C 172/01	Regioonide Komitee omaalgatuslik Arvamus „Muutuv Euroopa vajab eelarvereformi”	1
2008/C 172/02	Regioonide Komitee Arvamus „Äärepoolseimate piirkondade strateegia: kokkuvõte ja arenguperspektiivid”	7
2008/C 172/03	Regioonide Komitee Arvamus teemal „E-kaasatus”	12
2008/C 172/04	Regioonide Komitee Arvamus „Linnatranspordi roheline raamat”	17
2008/C 172/05	Regioonide Komitee Arvamus „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tulevik”	24
2008/C 172/06	Regioonide komitee Arvamus „Euroopa sadamapoliitika”	29
2008/C 172/07	Regioonide Komitee Arvamus „Euroopa liidu integreeritud merenduspoliitika”	34
2008/C 172/08	Regioonide Komitee Arvamus „Valge raamat: Üheskoos tervise nimel: ELi strateegiline lähenemine aastateks 2008–2013”	41
2008/C 172/09	Regioonide Komitee Arvamus „Laiemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2007–2008 — kandidaatriigid”	45
2008/C 172/10	Regioonide Komitee Arvamus „Veepuuduse ja põua probleem Euroopa Liidus”	49

2008/C 172/11	Regioonide Komitee Arvamus teemal „Euroopa elektri- ja gaasiturud: kolmas õigusaktide pakett”	55
2008/C 172/12	Regioonide Komitee Arvamus „Laiemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2007–2008. Võimalikud kandidaatriigid”	60
2008/C 172/13	Regioonide Komitee Arvamus „Noorte ulatuslik osalemine ühiskonnas”	65

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

TÄISKOGU 74. ISTUNGJÄRK 9.-10. APRILL 2008

Regioonide Komitee omaalgatuslik Arvamus „Muutuv Euroopa vajab eelarvereformi”

(2008/C 172/01)

REGIOONIDE KOMITEE

- peab äärmiselt vajalikuks säilitada tugev poliitiline ja majanduslik raamistik, millele on keskpikas perspektiivis tagatud piisavalt vahendeid, et väljendada kollektiivset tahet püstitatud eesmärkide saavutamiseks;
- on arvamusel, et ELi tulevane eelarve peab lähtuma Lissaboni lepingus määratletud ELi pädevustest ja subsidiaarsuse põhimõttest ning kajastama asutamislepingu õiguslike aluste laiendamist, ning lükkab tagasi idee vastasseisust, milles on vastamisi olemasolevad poliitikavaldkonnad ning ELi uued tegevusalad või uued, uutest ülemaailmsetest väljakutsetest tulenevad poliitikavaldkonnad;
- kutsub üles hindama eelarve arengut järkjärgulise integratsioonidünaamika seisukohast, nähes ette katseliselt võetavaid ELi meetmeid, ning otsustavalt lahku lööma praegusest vaid ELi eelarve mahtu sihtivast suundumusest;
- nõuab, et eesmärk kasutada ära kõiki mitmetasandilisest avalikust haldusest tulenevaid võimalusi oleks ELi eelarve reformimise strateegias kesksel kohal, ning tuleb meelde, et ELi poliitika kujundamine, kavandamine, kaasrahastamine ja elluviimine võivad saada selget kasu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panusest,
- väljendab erilist muret selle pärast, et liidu rahastatava poliitika võimalik tagasiviimine liikmesriikide tasandile võiks anda üksnes ebarahuldavaid ja ebatõhusaid, Euroopa Liidu tasandil sobimatuid tulemusi või kaotada võimendava mõju, mis tekib tänu Euroopa Liidu rahalisele abile;
- kinnitab uuesti, et kindel mitmeaastane, oluliselt kauemaks kui viieks aastaks kehtestatav finantsraamistik on esmatähtis eeltingimus selleks, et tagada Euroopa Liidu tegevuse tulemuslikkus, ning teeb seetõttu ettepaneku pikendada programmiperioodi 10 aastani, eraldades kõik summad vaid esimeseks viieks aastaks ja suunates tõelise vahetõelise raames ümber reservi jäetud summasid (nt 25 % mahus) uutele vajadustele. Selline lahendus võimaldaks ka ühtlustamist ELi demokraatlike institutsioonide koosseisude volituste kehtivusajaga;
- on seisukohal, et uus ELi eelarve rahastamise süsteem peab põhinema läbipaistvusel ning võrdsust, solidaarsust, stabiilsust, nähtavust, selgust, täpsust ja lihtsust tagavatel omavahenditel ning lubab võimalikult vähe erandeid.

Raportöörid: Dunkerque'i linnaeape Michel DELEBARRE (FR/PES)
Flaami parlamendi liige Luc Van den Brande (BE/EPP)

Viitedokument

SEK(2007) 1188 lõplik — Komisjoni teatis „Muutuv Euroopa vajab eelarvereformi” — avalikku konsulteerimist käsitlev dokument aastatel 2008/2009 tehtava eelarve läbivaatamise kohta

Poliitilised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

ELi eelarve reformimine — Euroopa tugevdamine

1. on seisukohal, et suutmaks vastata ambitsioonikalt eurooplaste ootustele, peab ELi eelarve läbivaatamise peamine eesmärk olema kodanikke ja liitu ühendava demokraatliku usaldussideme tugevdamine ning selle tulemusel eri territoriaalsetel tasanditel poliitilist vastutust kandvate institutsioonide partnerluse uuendamine;
2. tuletab meelde, et Euroopa Liit püüab luua heaolu ja ühtekuuluvuse globaalset näidismudelit, kus Euroopa poliitiline saatus käib käsikäes identiteetide säilitamise ning osalemise ja demokraatia edendamise kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
3. on veendunud selles, et Euroopa Liidu lisaväärtus seisneb järgmises: oma kodanikele rahu, kaitstuse ja stabiilsuse tagamine; eurooplastele pakutavad võimalused enda kui üksikisiku täispotentsiaali arendamiseks väljaspool riigipiire ja kogu Euroopas; Euroopa teadlikkuse ning eri rahvusest ja kultuuridest pärit kodanike vahelise solidaarsuse loomine majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamise kaudu; eurooplastele ühtsel turul kauplemiseks vajaliku ruumi kujundamine ning ühiste lähenemisviiside järgimine 21. sajandi probleemide lahendamisel;
4. nendib, et eelarve läbivaatamisest tulenev väljakutse seisneb ennekõike kõnealuse majandus- ja sotsiaalmudeli edendamises, vältides selle alustalade õõnestamist ning kasutades ära Euroopa territoriaalset rikkust ja tema — iseäranis kultuurilist — mitmekesisust Euroopa ühtekuuluvuse hüvanguks;
5. peab äärmiselt vajalikuks säilitada tugev poliitiline ja majanduslik raamistik, millele on keskpikas perspektiivis tagatud piisavalt vahendeid, et väljendada kollektiivset tahet püstitatud eesmärkide saavutamiseks;
6. juhib tähelepanu solidaarsuse ja mitmeaastase finantsraamistiku stabiilsuse põhimõtetele ning konkreetsetel vahendite kasutamise tingimustel põhineva liidu eelarve koguväärtusele. Eelarvel on esmatähtis osa kogu Euroopa Liidu tegevuse tulemuslikkuse ning ruumilise ja ajalise järjepidevuse tagamises;
7. on veendunud selles, et ELi eelarve mitmeaastane finantsraamistik tagab Euroopa poliitika suuniste strateegilise suunatuse

järjepidevuse ja annab kindlustunde detsentraliseeritud investeringute osas;

8. kordab sellega seoses oma toetust uuele lepingule, millega tehakse samm edasi Euroopa integreerimise protsessis, tõhusdades, ajakohastades ja uuesti määratledes juba Euroopa ehitamise keskmes olnud poliitikavaldkondi ning lisades teisedki olulised poliitikavaldkonnad liidu pädevusalasse;

9. on arvamusel, et ELi tulevane eelarve peab lähtuma Lissaboni lepingus määratletud ELi pädevustest ja subsidiaarsuse põhimõttest ning vajalikul määral kajastama asutamislepingu õiguslike aluste laiendamist, ning lükkab tagasi idee vastasseisust, milles on vastamisi olemasolevad, endiselt tähtsaid eesmärke taotlevad poliitikavaldkonnad ja ELi uued tegevusalad või uued, uutest ülemaailmsetest väljakutsetest tulenevad poliitikavaldkonnad;

10. kutsub üles hindama eelarve arengut ka järkjärgulise integratsioonidünaamika seisukohast, tuginedes sotsiaalset, majanduslikku ja territoriaalset ühtekuuluvust soodustavate meetmete rakendamisele;

11. soovib seetõttu, et ELi tulevane eelarve suudaks katta katseliselt võetavad ELi meetmed;

12. usub kindlalt, et ELi, liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste eelarvepiirangute üldisel taustal on vaja lähtuda kõiki sekkumisi ja kogu liidu rahandust hõlmavast nägemusest. Seega tuleks siia lisaks pelkadele toetustele kaasata ka teisi, sh fiskaalmeetmetega seotud rahastamisvõimalusi ja arvestada teiste finantspartnerite, nt Euroopa Investeerimispinga sekkumistega;

13. leiab, et ELi eelarve reformimise eesmärk on selge — anda Euroopa Liidule rahalised vahendid, mis vastavad lepingutega talle antud poliitilistele, majanduslikele, sotsiaalsetele ja territoriaalsetele ülesannetele ja perspektiividele, ning tagada lihtne ja läbipaistev kord, mis edastab kodanikele selge nägemuse Euroopa loodavast lisaväärtusest;

14. on arvamusel, et Euroopa ei tohiks lasta käest sellist võimalust kujuneda senisest sidusamaks poliitiliseks koosluseks, millesse kuulumise üle tunnevad kodanikud uhkust ning mis pakub neile kindlustunnet homse päeva ees ja nende suhetes ülejäänud maailmaga;

REGIOONIDE KOMITEE

Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused — partnerid Euroopa muutmiseks kohapeal

15. toob esile asjaolu, et uue lepinguga tehakse suur samm mitmetasandilise avaliku halduse poole Euroopas, laiendades subsidiaarsuse põhimõtet kohalikule ja piirkondlikule tasandile ning lisades ühtekuuluvusse territoriaalse mõõtmega. Selline lähenemine tugedab liidu ja selle kodanike sidemeid ning võimaldab liikuda edasi, austades eri identiteete ja mitmekesisust;

16. rõhutab, et partnerlus Euroopa Liidu institutsioonide, liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuse vahel on just kõige sobivam juhtimismudel praegusel ajal, mil teatud võimalused ja väljakutsed esinevad tihti peale küll teatavates piirkondades, kuid nende mõju ulatub kaugemale;

17. tuletab meelde, et ELi poliitika kujundamine, kavandamine, kaasrahastamine ja elluviimine võivad saada selget kasu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panusest, sh nende riikide-, asutuste- ja sektoritevahelistest suhetest saadud kogemustest;

18. nõuab seetõttu usaldusväärset ELi eelarvet, mis võimaldab kohandada Euroopa üldeesmärke vastavalt eri territooriumide tingimustest tulenevatele konkreetsetele vajadustele;

19. juhib sellega seoses tähelepanu tööga, et mitmes liikmesriigis täheldatava kohalike omavalitsuste vastutuse suurendamise ja detsentraliseerimise poole suunduva üldtendentsi tulemusel on kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele usaldatud järjest rohkem pädevusi või esmatahtsaid ülesandeid, et nad saaksid sekkuda Euroopa ees seisvatest väljakutsetest kõige enam mõjutatud sektorites;

20. märgib ühtlasi, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on tänaseks muutunud juhtivateks avalikeks finantsosalejateks, kellele võib ELi eelarvel olla märkimisväärne võimendav mõju nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt. Juba 2004. aastal kontrollisid piirkonnad ja linnad rohkem kui 60 % kõigist avalikest investeeringuist laienuvad Euroopa Liidus;

21. nõustub neljandas majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse aruandes esitatud Euroopa Komisjoni öelduga, et vastutus avalike investeeringute eest lasub nii mõneski liikmesriigis laias laastus nii kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel kui ka keskvalitsusel. Esimesed on samuti pädevad tegema investeeringuid hariduse, elumajanduse, teadus- ja arendustegevuse, transpordi, üldkasutatava infrastruktuuri ja keskkonnakaitse valdkonnas. Kõnealune suundumus on viimase kümne aasta jooksul veelgi süvenenud;

22. märgib, et arvestades nõudmist Euroopa poliitika tervikliku ja paindliku elluviimise järele, on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel võimalus rakendada ELi tasandil kokku lepitud strateegilised suunised konkreetseteks meetmeteks koostöös ELi ja liikmesriikide institutsioonidega;

23. juhib tähelepanu sellele, et sageli tehakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ülesandeks viia kooskõlla ELi ja liikmesriikide poolt eri poliitikavaldkondades võetavad meetmed, kombineerides eri valdkonnastrateegiaid piirkondade ja linnade tasandil;

24. rõhutab sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgi saavutamise vajadust, eraldades sellele vajalikud rahalised vahendid, tuginedes Euroopas tänaseks juurdunud solidaarsuse, integratsiooni, mitmetasandilise avaliku halduse ja territoriaalse koostöö põhimõtetele ning väärtustades laiendatud institutsioonilise partnerluse valdkonnas kogutud kogemuste tähtsust;

25. on seisukohal, et lepingus seatud uue eesmärgiga territoriaalse ühtekuuluvuse osas antakse lisahoogu Euroopa Liidu kõigi poliitiliste meetmete territooriumipõhisele kavandamisele ja elluviimisele. Nii julgustatakse esiteks väärtustama Euroopa piirkondade mitmekesisust ja teiseks otsima lahendusi Euroopas kujunenud lõhede vähendamiseks kõigil ELi haldustasanditel;

26. nõuab, et eesmärk kasutada ära kõiki mitmetasandilisest avalikust haldusest ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panusest tulenevaid võimalusi oleks ELi eelarve reformimise strateegias kesksel kohal;

REGIOONIDE KOMITEE

Liidu eelarve võimendav mõju

27. on seisukohal, et Euroopa Liit kui laienuvad ja laienuv ühendus ning oluline globaalne osaleja on läbimas põhjalike sotsiaal-majanduslike muutuste perioodi ning et liidul tuleb asuda lahendama olulisi keskkonna- ja energeetika-, demograafia-, tehnoloogia- ning julgeolekuküsimusi;

28. tõdeb, et liikmesriigid ei suuda omaette tegutsedes alati probleemidele sobivaid lahendusi leida;

29. märgib, et nn avatud kooskõlastusmeetod ei ole valdavas enamikus sektoritest veel jõudnud tõestada oma suutlikkust kõrvaldada puudujääke, isegi kui seda on kasutatud täiendava meetmena;

30. meenutab, et ühine või liidu poliitika ja nn ühenduse meetod kujutavad endast tõhusat vahendit, et taotleda kollektiivset poliitilist eemärki;

31. väljendab erilist muret selle pärast, et liidu rahastatava poliitika võimalik — täielik või osaline — tagasiviimine liikmesriikide tasandile võiks anda üksnes ebarahuldavaid ja ebatõhusaid, Euroopa Liidu tasandil sobimatuid tulemusi või põhjustada mahajäämist üleilmsete muutuste ja kohapeal toimuva killustunud arengu ühendamisel;

32. juhib tähelepanu asjaolule, et liidu poliitika tagasiviimine liikmesriikide tasandile võiks kaotada võimendava mõju, mis tekib tänu Euroopa Liidu rahalisele abile, millega mitmekordistatakse positiivset mõju konkreetsete meetmete rahastamisele;

33. meenutab, et poliitika tagasiviimine liikmesriikide tasandile muudaks ühtlasi keerulisemaks piiriülese tegevuse ühtlase ja jätkusuutliku arengu;

34. kinnitab uuesti, et liidu rahalise sekkumise võimendav mõju ulatub palju kaugemale rahastamismäära suurendamisest, mis traditsiooniliselt toimub kaasrahastamise süsteemide toel. Tegevuslikul ja finantstasandil väljendub võimendav mõju ka avaliku ja erasektori partnerluste hõlbustamises;

35. rõhutab muu hulgas, et ühenduse rahastamise võimendav mõju toetab ka teiste piirkonnas rakendatavate avalike investeermismeetmete strateegilist suunatust. See aitab oluliselt parandada haldusametuste ja erasektori osalejate kavandamis- ja haldussuutlikkust ning on esmatähtis, kui mõelda ühenduse integratsiooniprotsessile ja selle nähtavusele kodanike hulgas;

36. pooldab lisaväärtuse hindamist, milles võetakse nõuetekohaselt arvesse eri haldustasandeid, st ELi, liikmesriigi ning piirkondlikku ja kohalikku tasandit;

37. arvestab seda, et ELi rahalise sekkumise lisaväärtus võib tuleneda ka meetmetest, mis ei pruugi liikmesriikide riiklikul või piirkondlikul tasandil alati olla olulised või prioriteetsed, nagu nt piiriülese koostöö puhul;

38. on arvamusel, et lisaväärtus on tihedalt seotud täiendavuse põhimõtte rakendamisega, mille kohaselt ei tohi liidu sekkumisest kujuneda ettekäänat liikmesriikide tasandi osaluse vähendamiseks. Näitena võib siin tuua ühtekuuluvuspoliitika;

39. kutsub üles väärtustama ELi eelarvevahendite toetuse üldist ergutavat mõju; selline sekkumine toob kasu kogu Euroopa sotsiaal-majanduslikule süsteemile, julgustades kõige mahajäänumaid liikmesriike või piirkondi end ajakohastama ja jõudma ülejäänutele järele;

REGIOONIDE KOMITEE

Euroopa väärtusi kajastav, peamistele väljakutsetele vastav ja territoriaalset ühtekuuluvust tagav eelarve

40. tunnistab, et Euroopa seisab silmitsi suurte väljakutsetega — ühtekuuluvus ja konkurentsivõime — kontekstis, mida iseloomustavad uuendustegevus, inimressursside ja tööhõive kõrgem kvaliteet ja tase, kliimamuutused, meie energiamudeli ajakohastamine, demograafiline tasakaalustamatus ja rändesurve, julgeolek kogu maailmas ja Euroopa kontinendil;

41. rõhutab sellegipoolest, et Euroopa Liidu ülesanne ei saa piirduda üksnes uute väljakutsetega tegelemisega, vaid tuleb jätkata jõupingutusi integreerumise eesmärgi poole püüdelmisel;

42. peab esmatähtsaks, et Euroopa Liit jätkaks siseturu väljakujundamist, järgides säästva arengu, võrdsuse ja osalemise põhimõtteid ning kasutades senisest laiemalt ära Euroopa territoriaalset rikkust ja kultuurilist mitmekesisust;

43. nõuab Euroopa Liidu tegutsemist liidu poliitilise elu demokraatia süvendamise nimel, edendades kohaliku ja piirkondliku ning kodanikuühiskonna autonoomia arengut, et laialt tutvustada liidu väärtusi ja saavutada selle poliitilisi eesmärgi;

44. märgib, et uued väljakutsed tervikuna eeldavad globaliseerumisega toimetulekut ja territoriaalse ühtekuuluvuse tagamist nii ELi siseselt kui ka liidu piiridel;

45. rõhutab tööka, et Euroopa kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on vaatamata sotsiaalsetele ja majanduslikele erinevustele kutsutud tegelema samalaadsete probleemidega, võttes seejuures arvesse eri viise, kuidas raskused võivad konkreetsetel väljenduda eri territooriumitel;

46. tunnistab, et selles protsessis, milles tuleks eeskujuna võtta mitmetasandilise avaliku halduse süsteemist, võivad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused leida ka võimaluse oma seni kasutamata jäänud potentsiaali ära kasutamiseks;

47. on arvamusel, et järgmine ELi eelarveraamistik peab suutma tagada, et:

- a. Euroopa kõige vähem arenenud ja teatud erivajadustega püsivate geograafiliselt ebasoodsate tingimustega piirkonnad suudavad koondada oma lähenemisjõupingutusi, eelkõige tõstes oma konkurentsivõimet ning tagades selle kaudu kogu Euroopa Liidule senisest tasakaalustatuma majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse arengu;
- b. juhul kui piirkonnad langevad toetuste saajate hulgast välja, on siiski olemas asjakohased ja õiglased üleminekutingimused, nii et Euroopa ühtekuuluvuspoliitika abil saavutatud eesmärgid ei satuks küsimärgi alla. Seejuures tuleb tagada kõnealuste riikide ja piirkondade võrdne kohtlemine kogu Euroopas sõltumata asjaolust, millises liikmesriigis need asuvad;
- c. ka edaspidi toetatakse sihipäraselt oma pädevuste arendamisel (eelkõige uuendustegevuse valdkonnas) sellised piirkonnad, mis annavad juba praegu olulise panuse ELi konkurentsivõimesse globaliseerunud maailmas;
- d. prioriteetseks seatakse säästva regionaalarengu ja konkurentsivõime Euroopa poliitika, milles osalevad kõik ELi piirkonnad. Kõnealuse poliitika toel saavad kõik kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused leida strateegilised suunised ja piisavad rahalised vahendid vajalike uuenduslike investeeringute tegemiseks, et soodustada asjaomaste kogukondade kohanemist majanduslike, ühiskondlike ja tehnoloogiliste struktuurimuutustega ning kasutada ära asjaomaste territooriumide konkreetseid eeldusi ja võimalusi ülemaailmses kontekstis; eelkõige puudutab see väikesi ja keskmise suurusega ettevõtteid, kuna need moodustavad Euroopa majanduse selgroo;

- e. rakendatakse solidaarsuse põhimõttest lähtuvat poliitikat, et tagada kõigile kodanikele võrdsed võimalused juurdepääsuks haridus- ja kutseõppeinfrastruktuurile ja teenustele ning et tagada kõigile andekatele inimestele võimalus kasutada kaasageemaid uurimisvõimalusi. On vaja, et kohalikud, piirkondlikud, liikmesriikide ja ELi ametiasutused saaksid ühendada oma jõupingutused, et soodustada akadeemilise ringkonna, teadusmaailma ja äriemeeste kohtumisi ning innustada nende ühinemist võrgustikega ELi ja ülemaailmsel tasandil;
- f. Euroopa integratsiooni projekti aluseks olev liikumisvabadus saab uut hoogu tänu üleeuroopalistesse transpordivõrkudesse tehtavate investeeringute suurendamisele. Poliitika peab toetama säästvaid transpordiliike, ühendusi erinevate transpordisüsteemide vahel ja eriti just sidusat üleeuroopalist raudteevõrku, mis aitab vähendada süsihappegaasi heitkoguseid samaaegselt lühendades transpordiaegu ja -kulusid nii reisijate kui ka kaubavedude puhul. Lisaks on vaja soosida säästvat meretransporti;
- g. kõik Euroopa piirkonnad on võrdsel määral valmis kliimamuutustega toimetulekuks, neil on vahendid kliimamuutusi põhjustavate teguritega tegelemiseks ja tagajärgedega kohanemiseks, eelkõige kõige rohkem mõjutatud elanikkonnariühmade ja majandustegevuses osalejate jaoks. On vaja investeerida säästva arengu mudelitesse, mis võtavad piisaval määral arvesse kohalikke võimalusi ja piiranguid;
- h. Euroopa Liidul on energiapoliitika, mis põhineb liikmesriikidevahelisel solidaarsusel, energiaga varustamise kindlusel ning energia tootmise, edastamise ja tarbimise mudelite jätkusuutlikkusel ning austab liikmesriikide valikuvabadust energiakandjate valikul. Seejuures on parimad võimalused uuendus-tegevuse ja tarbimisharjumuste ulatuslike muutuste eest hoolitsemiseks just kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
- i. Euroopa annab vastuse rändevoogude juhtimisele, kasutades kohalikul ja piirkondlikul tasandil juba rakendamist leidnud parimaid lahendusi. On hädavajalik, et need, kes seisavad kohapeal iga päev silmitsi ohuolukordadega, võivad loota Euroopa solidaarsusele ja koostööle;
- j. tunnistatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste keskset rolli demograafiliste muutuste tagajärgedega kohanemise meetmete elluviimisel;
- k. Euroopal on kaasagne, konkurentsivõimeline, mitmekesine ja jätkusuutlik põllumajandus, mis tagab Euroopa toidu ohutuse ja eelistatuse ning säilitab selle osatähtsuse ülemaailmses kaubanduses, unustamata liidu sooduskohtlemist. Põllumajandusele on vaja anda vajalikku toetust, et sellest kujuneks vahend meie elu kvaliteedi tõstmiseks, järgmiste põlvkondade elu kvaliteedi säilitamiseks, kliima soojenemise vastase võitluse toetamiseks ning meie keskkonna ja meie maastike bioloogilise mitmekesisuse ja kvaliteedi säilitamiseks;
- l. Euroopa saab jätkata oma naabruspoliitikat ja teostada ühisprojekte oma kaugemal asuvate partneritega. Tuleb püüelda selle poole, et liidu välissuhted saaksid järjest rohkem kasu

kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poolt tehtava piiriülese ja detsentraliseeritud koostöö tulemustest. Rõhutada tuleb piiriülest koostööd, arvestades selle osatähtsust tegurina rahu tagamisel, ühiste eesmärkide ja väärtuste määratlemisel ja kinnitamisel ning territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel;

REGIOONIDE KOMITEE

Reaktiivne, tõhus, mõjus ja läbipaistev eelarve

48. on seisukohal, et Lissaboni lepinguga on Euroopa Liit ehk saanud senisest tõhusama otsuste tegemise mehhanismi eelarve struktuuri kindlaksmääramiseks;

49. kinnitab uuesti, et kindel mitmeaastane, oluliselt kauemaks kui viieks aastaks kehtestatav finantsraamistik on esmatähtis eeltingimus selleks, et tagada Euroopa Liidu tegevuse tulemuslikkus ning võimaldada osalejatel kavandada pikaajalisi investeeringuid ja viia lõpule territoriaalse arengu projektid;

50. teeb seetõttu ettepaneku pikendada mitmeaastase finantsraamistiku programmiperioodi 10 aastani, ilma et eraldataks kohe kõiki summasid. Võimaldamaks ühtlustamist ELi demokraatlike institutsioonide koosseisude volituste kehtivusajaga, oleks sammuks edasi näiteks see, kui jagada programmiperiood kaheks: esimeseks viieks aastaks eraldataks kõik summad, hiljem toimiks vahelahendamine, et suunata ümber (nt 25 % mahus) reservi jäetud summasid uutele kuludele, et käivitada uusi algatusi või tõhustada poliitilisi meetmeid vastavalt vajadustele;

51. on seisukohal, et kuigi paindlikkusega avanevad huvitavad võimalused liidu kulude arvelt maksimaalse mõju saavutamiseks ning kuigi see on kasulik raamtingimuste võimalike muutustega kohanemise seisukohast, kaasneb paindlikkusega — kui selle juhtimine jääb puudulikuks — ka sellise ELi tekkimise oht, kus liikmed arenevad eri kiirusel;

52. on arvamusel, et sellised väljavalimismehhanismid nagu seoses 2007.–2013. aasta ühtekuuluvuspoliitikaga katsetatud võivad lihtsustada poliitiliste peaesmärkide paremat kooskõlastamist eri eelarveridade kaudu;

53. nõuab, et ELi tulevas eelarves reserveeritaks vahenditest teatav protsent katsetuste rahastamiseks. Kõnealune summa tuleks hoida lahus üldmeetmete toetamiseks ettenähtud vahenditest;

54. pooldab kontrollimehhanismide selgemaks muutmist ning vajadusel sanktsioonide senisest otsemat ja tõhusamat rakendamist;

55. kordab vajadust konkreetsetl kohaldada partnerluse põhimõtet liidu eelarve väljatöötamise ja täitmise faasis;

56. meenutab, et Euroopa Komisjon algatas ja arendas kolmepoolsete eesmärgipõhiste lepingute ja konventsioonide ideed; kordab oma ettepanekut kõnealuste instrumentide läbi vaatamise kohta ning teeb Euroopa Komisjoni poolt algatatud katsejärgu kogemustele toetudes ettepaneku sõlmida Euroopa piirkondlikke pakke;

57. rõhutab tõika, et ilma iga lepinguosapoolle rahalise osalusega ei ole tõelised partnerlused võimalikud. Komitee teeb ettepaneku, et Euroopa piirkondlike paktide rahastamise küsimuses tuleks keskenduda võimalikule koosmõjule ja lisaväärtusele, mida loovad Euroopa tasandil asjaomaste poliitikavaldkondade olemasolevad eelarveread ja struktuurifondid ning kohalikul, piirkondlikul ja liikmesriikide tasandil olemasolevad eelarvevahendid. Seejuures ei ole vajalik luua ELi piirkondliku poliitika uut finantsinstrumenti ega taotleda selleks uusi rahalisi vahendeid;

58. on arvamisel, et ELi eelarves võidakse taotleda läbipaistvuse suurendamist, tihendades kohapeal rakendatavat partnerlust ning tõhustades kohalikul ja piirkondlikul ning ELi tasandil tehtavaid teabevahetuslaseid jõupingutusi;

REGIOONIDE KOMITEE

ELi eelarve rahastamise uus süsteem

59. jagab seisukohta, mille kohaselt Euroopa peaks andma oma poliitilise tegevuse ja finantsvahendite raamistikule uue suunatuse, võttes arvesse piisavalt pikka, 2020.–2030. aastani ulatuvat ajavahemikku;

60. juhib tähelepanu sellele, et kokkulepitud omavahendite piirmääraks on praegu seatud 1,24 % ELi rahvamajanduse kogutulust;

61. märgib, et Euroopa Liidu eelarve

a. on eelmise ja praeguse programmiperioodi jooksul näidanud tugevalt vähenevat tendentsi;

b. 2007.–2013. aasta programmiperioodi lõpuks väheneb alla ühe protsendi taseme ELi rahvamajanduse kogutulust;

62. väljendab kahetsust, et tegelikult eelarvele eraldatud vahendite mahu ja kokkulepitud omavahendite vahendite mahu vahe üha suureneb;

63. juhib tähelepanu tõsiasjale, et nn õiglase tulu põhimõttele tuginevate arvutuste tõttu on liikmesriigid üha rohkem

muutunud Euroopa ideaalidest ja kodanike huvidest liiga kaugele jääva mõtlemise vangideks;

64. väljendab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajate nimel vastuseisu liialdustele sellises mõtlemises, kuna kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on liikmesriikide tasandil esmatähtsad rikkuse tootmist soodustavad tegurid ning sageli ka otseselt liikmesriikide tasandil toimivasse maksusüsteemide koostamisse kaasatud institutsioonilised osalejad;

65. on seisukohal, et ELi eelarve rahastamise süsteemis on hädavajalik teha kvalitatiivne hüpe, et võimaldada eri asjaomastel institutsioonidel jagada tulevikku suunatud nägemust samast eelarvest;

66. on seisukohal, et uus ELi eelarve rahastamise süsteem peab põhinema läbipaistvusel ning võrdsust, solidaarsust, stabiilsust, nähtavust, selgust, täpsust ja lihtsust tagavatel omavahenditel;

67. nõuab eelarvepädevatelt institutsioonidelt sellise uue, võimalikult vähe erandeid võimaldava rahastamisvalemi väljatöötamist ja ellurakendamist, mis vastaks majandus- ja sotsiaal-mudeli edendamise eesmärkide saavutamisele,

68. annab teada, et komiteel on kavas jätkata aktiivselt osalemist eelarve reformimise üle toimivates analüüsides ja aruteludes, eelkõige seoses Euroopa Komisjoni läbivaatamisettepaneku arutamisega;

69. on arvamisel, et ELi eelarve ja rahastamisallikate reformiga peaks kaasnema tõhus ja läbipaistev teabevahetuspoliitika, mis on suunatud suurele üldsusele ning ühtlasi ka küsimusega enim seotud institutsioonidele ja sotsiaal-majanduslikele osalejatele. Nii oleksid kodanikud paremini kursis sellega, kuidas nende raha kasutatakse, mis tooks need ELi programmide ja projektide haldamise eest vastutavatele institutsioonidele lähemale. Komitee on valmis ühinema ülejäänud institutsioonidega kõnealuse demokraatliku püüdluse nimel tehtavates jõupingutustes.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Äärepoolseimate piirkondade strateegia: kokkuvõte ja arenguperspektiivid”

(2008/C 172/02)

REGIOONIDE KOMITEE

- leiab, et äärepoolseimate piirkondade strateegia on endiselt asjakohane ning selle eesmärgi ei ole kaugeltki veel saavutatud, vaid seda tuleb jätkata, süvendada ja ajakohastada;
- märgib, et teemad, mille komisjon on välja toonud kui Euroopa Liidu ja ka äärepoolseimate piirkondade tulevased väljakutsed — kliimamuutused, demograafiline areng ja rändevoogude juhtimine, merenduspoliitika ning põllumajandus –, on äärmiselt olulised küsimused, mis on nii Euroopa kui ka kogu maailma jaoks esmatähtsad ülesanded ja avaldavad ELi eri piirkondadele suurt mõju;
- meenutab siiski, et komisjoni 2004. aasta mai teatise määratletud ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia põhines terviklikul ja sidusal lähenemisel, millega sooviti kõigis ELi poliitikavaldkondades võtta arvesse nimetatud strateegia kolme eesmärgi: äärepoolseimate piirkondade siseste ja väliste ühenduste parandamine, kohaliku majandusstruktuuri konkurentsivõime tugevdamine ja piirkondlik integratsioon lähimas geograafilises ümbruskonnas;
- kutsub komisjoni üles võtma ühise põllumajanduspoliitika olukorra peatsel hindamisel ja edasiste reformide kujundamisel arvesse äärepoolseimate piirkondade eripära, säilitades nii nende piirkondade erandid lahtisidumise ja astmelisuse kohaldamisel kui ka piisava eelarvetoetuse nende põllumajanduse jaoks;
- palub komisjonil võtta kiiresti meetmeid korvamaks negatiivseid mõjusid, mis tulenevad lennutegevuse lisamisest kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi, et võtta arvesse äärepoolseimate piirkondade eripärast olukorda.

Raportöör: Paulino Rivero BAUTE (ES/ALDE), Kanaari saarte autonoomse piirkonna president

Viiitedokument

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Äärepoolseimate piirkondade strateegia: kokkuvõte ja arenguperspektiivid”

KOM(2007) 507 lõplik

Poliitilised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

1. Seitse äärepoolseimat piirkonda (Assoorid, Guadeloupe, Kanaari saared, Madeira, Martinique, Prantsuse Guajaana, Réunion) on Euroopa Liidu täieõiguslikud osad, kuid samas iseloomustab neid ainulaadne ja eripärane olukord, mis eristab neid teistest ELi piirkondadest.

2. Kõnealune olukord seisneb mitme püsiva olu koosmõjus; eelkõige on need kaugus, väike pindala ja tootmisstruktuuri ühekülgus, mistõttu on kõnealused piirkonnad isoleeritud ja haavatavad, nagu tunnustatakse EÜ asutamislepingu artikli 299 lõikes 2.

3. See toob kaasa täiendavaid kulusid ja eriti suuri raskusi nende piirkondade majanduskasvu, lähenemisprotsessi ja majandusliku jätkusuutlikkuse seisukohast, kuna ei võimalda neil täiel määral osaleda siseturul, piiravad nende elanike võimalusi ja vähendavad ettevõtete konkurentsivõimet.

4. Äärepoolseimad piirkonnad pakuvad Euroopa Liidule ka eeliseid. Tänu oma geograafilisele asendile võivad nad saada strateegiliseks platvormiks tugevdamiseks rolli, mida EL püüab maailmas etendada.

5. Nimetatud eripärad õigustavad täielikult erikohtlemist ELi poliitika kohaldamisel, et täita kõnealuste piirkondade erivajadusi ja suurendada nende arenguvõimet.

6. Seega tuleb toetada äärepoolseimate piirkondade ja nende riikide asutuste üleskutset tugevdada, täiendada, süvendada ja ajakohastada nendele piirkondadele kohaldatavat terviklikku ja sidusat strateegiat, et töötada välja tõeline ELi äärepoolseimate piirkondade poliitika.

Regioonide Komitee märkused

Äärepoolseimate piirkondade erikohtlemine: äärepoolseimate piirkondade terviklik ja sidus arengustrateegia — kokkuvõttes positiivne, kuid palju on veel teha

7. tervitab Euroopa Komisjoni 1986. aastal käivitatud algatust luua sobiv raamistik ELi õiguse ja ühiste poliitikavaldkondade kohaldamiseks kõnealustes piirkondades, tuginedes kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programmidele (POSEL);

8. meenutab, et eraldi artikli lisamisel asutamislepingusse (artikli 299 lõige 2) selleks, et võtta arvesse ELi äärepoolseimate piirkondade olukorda, lähtuti järgmistest konkreetsetest eesmärkidest:

— tunnustada äärepoolseimate piirkondade ainulaadsust ja vajadust seda asjaolu kõigis ELi poliitikavaldkondades arvesse võtta, eelkõige säilitades nende piirkondade prioriteetse toetamise majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse struktuuripoliitika raames;

— kohandada ELi poliitikat vastavalt piirkondade tegelikkusele, rakendades erimeetmeid ja kehtestades asutamislepingu kohaldamise eritingimused, kui see on kõnealuste piirkondade arenguks vajalik;

— võtta äärepoolseimate piirkondade geograafilist ümbrust arvesse ELi suhetes nende piirkondade naabruses asuvate kolmandate riikidega;

9. meenutab sellega seoses komitee väljendatud rahulolu seoses Euroopa Komisjoni 14. märtsi 2000. aasta aruandega asutamislepingu artikli 299 lõike 2 kohaldamise meetmete kohta, millega sooviti anda ELi äärepoolseimate piirkondade kontseptsioonile täiesti uus kvaliteet ja mis pidi tähistama uue otsustava etapi algust tervikliku ja sidusa strateegia väljatöötamisel äärepoolseimate piirkondade jätkusuutliku arengu tagamiseks;

10. meenutab, et 2002. aasta juunis Seillas toimunud Euroopa Ülemkogu järeldustes juhiti tähelepanu vajadusele tõhustada asutamislepingu artikli 299 lõike 2 kohaldamist ning teha asjakohaseid ettepanekuid, kuidas võtta äärepoolseimate piirkondade erivajadusi arvesse erinevate ühistes poliitikavaldkondades, eriti transpordipoliitikas, ning mõne poliitikavaldkonna, eriti regionaalpoliitika reformimisel. Komitee tõstab siinkohal esile ka komisjoni võetud kohustust esitada kõnealuste piirkondade kohta uus aruanne, kus käsitletak terviklikult ja sidusalt nende piirkondade olukorra eripärasid ja võimalikke lahendusi;

11. meenutab komitee rahulolu seoses komisjoni 26. mai 2004. aasta teatise vastuvõtmisega äärepoolseimate piirkondade vahelise partnerluse tugevdamise kohta ja komisjoni 6. augusti 2004. aasta aruandega „Äärepoolseimate piirkondade tugevam partnerlus: kokkuvõte ja tulevikuväljavaated”. Komitee märgib, et

on küll tunnustatud äärepoolseimate piirkondade olukorra eripära, mis õigustab täielikult nende erikäsitlust ELi erinevates poliitikavaldkondades, kuid Sevilla Euroopa Ülemkogul antud ülesandele ning piirkondade ja vastavate riikide väljendatud vajadustele on antud üksnes osaline vastus;

12. tervitab seega komisjoni soovi anda oma teatisega „Äärepoolseimate piirkondade strateegia: kokkuvõte ja arenguperspektiivid” (KOM(2007) 507 lõplik) ja sellele lisatud töödokumendiga „Äärepoolseimate piirkondade strateegia arengu kokkuvõte” (SEK(2007) 1112) ülevaade äärepoolseimate piirkondade strateegia hetkeseisust ja selle tulevikuperspektiividest;

13. leiab, et nimetatud strateegia on endiselt asjakohane ning selle eesmärgi ei ole kaugeltki veel saavutatud, vaid seda tuleb jätkata, süvendada ja ajakohastada, nagu näitab ka äärepoolseimate piirkondade staatuse kinnitamine hiljuti vastu võetud Lissaboni lepingu artiklis 299;

Tervikliku ja sidusa äärepoolseimate piirkondade strateegia konsolideerimine pikas perspektiivis: strateegia süvendamine ja ajakohastamine

14. väljendab rahulolu seoses komisjoni uue teatisega, sest selles leiab kinnitust, et komisjon teadvustab äärepoolseimate piirkondade olulisust, rõhutades vajadust tunnustada kõnealuste piirkondade eripära ning pöörata ka tulevikus neile erilist tähelepanu;

15. tervitab komisjoni seisukohta, kes tunnistades vajadust võtta äärepoolseimate piirkondade eripärasid arvesse ELi eri poliitikavaldkondades, tunnustab ka lisaväärtust ja võimalusi, mida kõnealused piirkonnad pakuvad ELile maailma kontekstis;

16. märgib, et kokkuvõttes võib 2004. aasta strateegia rakendamise meetmetele anda positiivse hinnangu ning et äärepoolseimate piirkondade arengu seisukohalt peamiste poliitikavaldkondade läbivaatamine ja ümbermääratlemine on üldiselt olnud rahuldav;

17. rõhutab, et äärepoolseimate piirkondadele iseloomulikud ebasoodsad olud on püsivad ja omased neile kõigile sõltumata sissetulekute tasemest ning et kõnealuste piirkondade probleeme ei saa taandada sissetulekute küsimusele, vaid tegemist on keerulise struktuurilise olukorraga, mis mõjutab suurel määral kodanikke ja ettevõtete konkurentsivõimet;

18. tervitab komisjoni soovi süvendada lisameetmete abil ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia kõiki telgi ning samuti komisjoni kavatsust ajakohastada ja täiendada strateegiat, kohandades seda tulevastele globaalsetele väljakutsetele. Komitee kutsub komisjoni üles tagama vajalikku sidusust kõnealuste valdkondade kohta ettepanekute koostamisel;

19. leiab, et komisjoni välja pakutud lühiajalised meetmed äärepoolseimate piirkondade juurdepääsuga seotud puuduste vähendamiseks ja nende konkurentsivõime tõstmiseks on üldiselt üsna ebamäärased või piirduvad sellega, et antakse juhiseid kõnealustele piirkondadele juba eraldatud vahendite tõhusamaks kasutamiseks;

20. märgib, et piirkondliku integratsiooniga seotud meetmed on konkreetsemad ja kasulikud, kuid siiski ebapiisavad ning neid peaks täiendama teiste meetmetega, mis aitaksid äärepoolseimate piirkondade integratsiooni nende lähimas geograafilises ümbruskonnas reaalset teoks teha;

21. meenutab, et äärepoolseimate piirkonnad peavad toime tulema kahe väljakutsega — integreeruda siseturule ja samuti lähimasse geograafilisse ümbruskonda. Lisaks sellele annavad kõnealused piirkonnad tänu oma geostrateegilisele asendile ELile suure potentsiaali, olles peamine platvorm, kust lähtuvalt saab EL arendada oma välisest asjaomases piirkonnas;

22. tervitab asjaolu, et komisjon on alustanud tööd selleks, et anda sisu 2004. aasta teatisega käivitatud laiemale naabruspoliitika tegevuskavale. Siiski märgib komitee, et eriti Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Arengufondi kooskõlastamise parandamise osas tuleb jõupingutusi jätkata, et äärepoolseimate piirkondade piirkondlik integreerumine nende lähimasse geograafilisse ümbruskonda ka praktikas teostuks;

23. tervitab teavet, mille komisjon on edastanud äärepoolseimatele piirkondadele ELi ja AKV riikide majanduspartnerluslepingute ettevalmistamise raames. Komitee märgib siiski, et läbirääkimiste praegust seisust arvestades tähendavad nimetatud lepingud otsest ohtu äärepoolseimatele piirkondadele ning nendega seotud võimalused avanek alles pikas perspektiivis ja on ebakindlad;

24. väljendab kahetsust, et komisjoni ettepanek ei sisalda konkreetseid meetmete ettepanekuid äärepoolseimate piirkondade väikese ja keskmise suurusega ettevõtete välismaale tehtavate investeeringute soodustamiseks, nagu komisjon oli kavatsenud, sest see aitaks kõnealustel piirkondadel paremini oma geograafilisse ümbruskonda integreeruda;

25. märgib, et teemad, mille komisjon on välja toonud kui ELi ja ka äärepoolseimate piirkondade tulevased väljakutsed ja mille üle komisjon on oma teatises algatanud arutelu — kliimamuutused, demograafiline areng ja rändevoogude juhtimine, merenduspoliitika ning põllumajandus –, on äärmiselt olulised küsimused, mis on nii Euroopa kui ka kogu maailma jaoks esmatähtsad ülesanded ja avaldavad ELi eri piirkondadele suurt mõju;

26. rõhutab, et äärepoolseimate piirkondades võib see mõju olla veelgi tugevam, sest oma eripärade tõttu on need eriti tundlikud ja haavatavad;

27. meenutab siiski, et komisjoni 2004. aasta mai teatises määratletud ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia põhines terviklikul ja sidusal lähenemisel, millega sooviti kõigis ELi poliitikavaldkondades võtta arvesse nimetatud strateegia kolme eesmärgi: äärepoolseimate piirkondade siseste ja väliste ühenduste parandamine, kohaliku majandusstruktuuri konkurentsivõime tugevdamine ja piirkondlik integratsioon lähimasse geograafilisse ümbruskonnas;

28. peab väga positiivseks ja toetab komisjoni tõdemust, et ELi sekkumisel äärepoolseimate piirkondade suhtes on üha enam võetud suund sektoriülesele lähenemisele, ning et kõnealuste piirkondade arenguks ja nende integreerimiseks siseturule on vaja kõigi ELi poliitikameetmete panust;

29. rõhutab nimetatud kolme strateegilise eesmärgi asjakohasust ja aktuaalsust. Need on endiselt ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia peateljed ning ELi eri valdkondade poliitika edasiarendamisel tuleb neid arvesse võtta ja kohandada vastavalt hetkel valitsevale olukorrale;

30. leiab, et seoses nimetatud uute väljakutsete ja prioriteetide lisandumisega Euroopa tegevuskavasse ja kesksete poliitika-valdkondade, nagu ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamisega tuleb hinnata, kuidas mõjutab ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia kolme telge. Selline konkreetne analüüs võimaldaks äärepoolseimate piirkondade eripärasid paremini arvesse võtta üldises arutelus selle üle, kuidas peaks EL nimetatud väljakutsetele vastama;

31. rõhutab, et komisjon peaks kõnealuse meetodi abil hindama nelja nimetatud aspekti mõju strateegia kolmele teljele, ning väljendab kahetsust näiteks seoses sellega, et komisjon ei ole nimetatud mõju piisavalt arvesse võtnud sellises äärepoolseimate piirkondade jaoks äärmiselt olulises ja möödapääsmatus küsimuses nagu lennutransport ega ole oma direktiiviettepanekus, milles käsitletakse lennutegevuse lisamist kasvuhooonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi, teinud ettepanekud kõnealuste piirkondade erikohtlemiseks;

32. on arvamusel, et äärepoolseimad piirkonnad võivad kõnealuses neljas valdkonnas anda olulise panuse, sest nende eripärade tõttu puudutavad need küsimused neid eriti lähedalt;

33. meenutab, et äärepoolseimate piirkondade ainulaadne mereline mõõde pakub ELile erakordselt häid võimalusi uuendus- ja teadustegevuse, keskkonna ja bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas;

34. rõhutab veel kord vajadust tervikliku käsitluse järele rände suurenemise küsimuses, mis puudutab eriti teravalt äärepoolseimaid piirkondi kui ELi aktiivseid piire. Sellega seoses meenutab komitee 30. oktoobril 2007 Adejes (Tenerife, Hispaania) toimunud konverentsi „Piirkondade ja linnade roll rändevoogude juhtimisel” järeldusi ning eriti vajadust, et riiklikud ja Euroopa tasandi asutused osaleksid enam rände juhtimisel, finantskoormuse jagamisel ja rände mõju hindamisel äärepoolseimate piirkondade majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele;

35. seoses rändevoogude juhtimisega on komitee veendunud, et esmatähtis on dialoogi ja koostöö parandamine päritolu- ja transiitriikidega. Samuti tuleb komitee meelde, et äärepoolseimate piirkondade kohalikel ja piirkondlikel asutustel on oluline roll selle koostöö edendamisel, sest nad võivad olla koostööplatvormiks naabruses olevate kolmandate riikidega, kasutades selleks Euroopa Komisjoni programme. Komitee kiidab eelkõige

heaks katseprojekti territoriaalse koostöö ühiseks kavandamiseks äärepoolseimate piirkondade ja naabruses olevate kolmandate riikide vahel;

36. leiab, et peaks uurima ebaseadusliku sisserände põhjusi, kujundades tõhusa poliitika seadusliku sisserände kohta, võideldes ebaseadusliku majandustegevusega ja tegeledes sisserändajatest saatjata alaealiste probleemiga päritoluriigis hariduse ja tööhõive edendamise kaudu;

37. nõustub komisjoniga, et on vaja tegeleda suurte väljakutsetega, mida põhjustab demograafiline surve väikestes ja killustunud piirkondades, ning rõhutab vajadust viia võimalikult kiiresti läbi uuringud selle kohta, milliseid tagajärgi toob see kaasa kõnealuste piirkondade ruumiplaneerimise, tööturu, haridus- ja koolitusvajaduse ning avalike teenuste seisukohast, ning esitama vajadusel ettepanekud sobivate meetmete võtmiseks;

38. nõustub komisjoniga, et võitlus kliimamuutustega ning nende mõjudega kohanemine on äärepoolseimate piirkondade jaoks nende geograafilise asendi ja haavatavuse tõttu suur väljakutse, ning seetõttu nõuab, et selles valdkonnas võetavad meetmed, mille eesmärk on ära hoida negatiivseid mõjusid äärepoolseimate piirkondade juurdepääsule, majandusele ja kodanikele, oleksid reaalsed ja tõepoolest toimivad;

39. nõustub komisjoniga, et põllumajandus on äärepoolseimate piirkondade majanduses oluline tegur. Äärepoolseimate piirkondadel on ebasoodsad geograafilised ja kliimatingimused, mistõttu leiab komitee, et oleks vaja koostada tulevikustrateegia põllumajandussektori arendamiseks nendes piirkondades, et seista sel moel vastu tihedama globaalse konkurentsi väljakutsetele;

40. leiab, et kuna ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia tugineb peamiselt majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse poliitikale, on eriti tähtis hinnata, kas käivitatud aruelus käsitletavad teemad võivad avaldada mõju kõnealuste piirkondade majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele;

41. leiab, et nimetatud hindamise tulemusi saaks kasutada 2013. aasta järgset perioodi käsitleva ELi ühtekuuluvuspoliitika läbivaatamisel. Samuti võiksid need olla abiks territoriaalset ühtekuuluvust käsitleva rohelise raamatu koostamisel, mille komisjon kavatseb 2008. aastal vastu võtta;

42. on seepärast arvamusel, et ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia uuel etapil, mida komisjon alustab pärast konsultatsiooniprotsessi lõppu, ei tohiks mingil juhul piirduda aruteluks esitatud teemadega, vaid need teemad tuleks lisada strateegiasse, et seda edasi arendada, täiendada ja ajakohastada;

43. leiab, et äärepoolseimate piirkondade, nende vastavate liikmesriikide ja komisjoni partnerlus peab ELi pikaajalise äärepoolseimate piirkondade strateegia arendamisel olema ka tulevikus kesksel kohal;

44. väljendab kindlat veendumust, et äärepoolseimad piirkonnad vajavad jätkuvalt kõigi ELi poliitikavaldkondade toetust, et tõsta oma konkurentsivõimet ja jätkata lähenemisprotsessi majandusarengu ja kodanike võrdsete võimaluste osas võrreldes ülejäänud Euroopa piirkondadega;

45. toetab Euroopa Ülemkogu, kes kinnitab ja uuendab oma kõige kõrgemal tasandil võetud poliitilist kohustust äärepoolseimate piirkondade ees ning vajadust asjaomast ELi strateegiat kiiresti süvendada;

Järeldused ja soovitus

46. kutsub komisjoni üles jätkama 2004. aasta äärepoolseimate piirkondade strateegia süvendamist, viies ellu teatises kavandatud meetmed ning parandades sidusust ja kooskõlastatust ELi eri poliitikavaldkondade vahel, et uuel etapil oleks strateegia tõepoolest terviklik ja sidus;

47. palub komisjonil viia läbi vaheuuringu, et hinnata mõjusid nende äärepoolseimate piirkondade majandusarengule, kes on loobunud lähenemise eesmärgist, ning Euroopa vahendite kasutamise mõju teiste äärepoolseimate piirkondade tegelikule lähenemisprotsessile;

48. palub komisjonil pärast POSEI reformide mõju hindamist, mis toimub 2009. aastal, esitada ettepanekud asjakohaste meetmete kohta, et tagada sobiv toetus äärepoolseimate piirkondade traditsioonilistele sektoritele, mis on äärmiselt olulised nende majanduse elujõulisuse seisukohast;

49. kutsub komisjoni üles võtma ühise põllumajanduspoliitika olukorra peatsel hindamisel ja edasiste reformide kujundamisel arvesse äärepoolseimate piirkondade eripära, säilitades nii nende piirkondade erandid lahtisidumise ja astmelisuse kohaldamisel kui ka piisava eelarvetoetuse nende põllumajanduse jaoks;

50. kutsub komisjoni üles tagama äärepoolseimate piirkondade põllumajandustoodete parema kaitse, arvestades ELi impordi üha suuremast liberaliseerimisest tulenevaid ohte, ning võtma sel eesmärgil meetmeid hoidmaks ära kõnealuste piirkondade põllumajanduse destabiliseerimise ELi turu suurema avamise tõttu;

51. kutsub komisjoni üles töötama eelseisvatel programmiperioodidel välja spetsiaalsed äärepoolseimate piirkondade maaelu

arengu poliitikameetmed ja eraldama neile piisavad eelarveresursid;

52. palub komisjonil juba praegu käimasolevates algatustes äärepoolseimate piirkondade eripärasid arvesse võtta, lähtudes teatises aruteluks esitatud neljast teemast;

53. tuletab meelde, et äärepoolseimad piirkonnad annavad Euroopa Liidule olulise tähtsuse maailma merenduses ning nad on tõelised looduslikud laboratooriumid mereteaduste uurimiseks. Seetõttu leiab komitee, et kiirelt peaks võtma prioriteetseid meetmeid, mille eesmärgiks on kaitsta ja väärtustada seda potentsiaali;

54. palub komisjonil võtta kiiresti meetmeid korvamaks negatiivseid mõjusid, mis tulenevad lennutegevuse lisamisest kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi, et võtta arvesse äärepoolseimate piirkondade eripärasid olukorda;

55. rõhutab, et äärepoolseimad piirkonnad sõltuvad nii välisühenduse kui ka saartevahelise ühenduse osas täielikult lennustranspordist, millele ei ole teist alternatiivi, ning et äärepoolseid piirkondi teenindava transpordi süsinikdioksiidi heidete hulk moodustab ELi heidete koguhulgast vaid vähetahtsa osa;

56. palub komisjonil käsitleda demograafilise arengu ja rändevoogude juhtimise probleeme teineteistest eraldi. Komitee rõhutab, et tegemist on kahe erineva, keeruka probleemiga, mis puudutavad eriti teravalt äärepoolseimaid piirkondi ja mis seetõttu vajavad mõlemad erilist tähelepanu;

57. leiab, et on vaja kiiresti tegutseda, eelkõige selleks, et lahendada traagiline olukord, mis on tekkimas sisserändajatest saatjata alaealiste saabumisega, mistõttu palutakse liikmesriikide ja Euroopa ametivõimudel täita oma vastutust kõnealuse olukorra lahendamisel ja asjaomase rahalise koorma kandmisel;

58. palub komisjonil hinnata eespool nimetatud nelja aruteluks esitatud teema mõju ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia kolmele teljele;

59. palub komisjonil hinnata, kas kõnealused neli teemat võivad avaldada mõju äärepoolseimate piirkondade majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele, arvestades, et majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse poliitika on peamine vahend, millele ELi äärepoolseimate piirkondade strateegia tugineb.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee

president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus teemal „E-kaasatus”

(2008/C 172/03)

REGIOONIDE KOMITEE

- väljendab oma veendumust, et jätkuv digitaalne lõhe põhjustab sotsiaalset ja majanduslikku tõrjutust, samas on sellel ka oluline majanduslik potentsiaal. Komitee rõhutab IST tähtsust uue sotsiaalse vahendina. Selleks on vaja IST strateegiad siduda ühenduse sotsiaalpoliitikaga;
- juhib komitee liikmesriikide tähelepanu vajadusele tõhustada jõupingutusi ja luua lähiaastatel konkreetsed programmid, mis oleksid ajaliselt selgelt määratletud ning kergesti hinnatavad. Komitee rõhutab kohaliku ja piirkondliku tasandi osalust riiklikes ja ELi algatustes e-kaasatuse toetuseks ning peab vajalikuks, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused koostaksid konkreetse kava infoühiskonna toetamiseks kohalikul tasandil;
- toetab jõupingutusi üldsuse teadlikkuse tõstmiseks, kogemuste jagamiseks sidusrühmade vahel ning aktiivse koostöö tagamiseks kohalikul ja piirkondlikul tasandil, hõlmates võimalikult suure mõju saavutamiseks IST tööstust, ametiasutusi, teenusepakkujaid ning sotsiaalseid organisatsioone;
- rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli ja vastutust juurdepääsu tagamisel taskukohase hinnaga lairibaühendusele piirkondades, kus üksnes turumehhanismid seda tagada ei suuda. Komitee leiab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid ka ise katseprojekte läbi viima, et aidata kaotada e-juurdepääsu lõhe ning leida uusi lähenemisviise, mis võimaldaksid muuta avalikud e-teenused kodanikukeskseks;
- rõhutab, kui oluline on kohandada koolitused ja õpe vastavalt vajadustele, mis tulenevad ühiskonna kui terviku digitaalsest arengust, pidades eelkõige silmas selliseid riskirühmi nagu eakad, majanduslikult mitteaktiivsed ja madala kvalifikatsiooniga inimesed ning inimesed, kellel ei ole piisavalt digitaalset teadmisi, et arendada täielikult tööelus oma digitaalseid võimeid;
- soovib Euroopa Komisjonil kasutada indikaatoreid, mis annavad jätkuva ülevaate IST levikust ja kasutamisest piirkondlikul tasandil, et teha kasulikke ja vajalikke lõppjäreltusi piirkondade tehnoloogilise ning majandusliku ja sotsiaalse lähenemise meetmete rakendamiseks.

Raportöör: András SZALAY (HU/ALDE), Veszprémi linnavolikogu liige

Viietdokument

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Sotsiaal- ja Majanduskomiteele ning Regioonide Komiteele „E-kaasatust käsitlev Euroopa algatus i2010” Infoühiskonnas osalemine

(KOM(2007) 694 lõplik)

Poliitilised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

1. on pühendunud jätkusuutliku piirkondliku sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse edendamisele ja elluviimisele ning sellest tulenevalt tervitab komisjoni teatist teemal „E-kaasatust käsitlev Euroopa algatus i2010” Infoühiskonnas osalemine, millega arendatakse e-kaasatust ning antakse sellele uus hoog. Info- ja sidetehnoloogiate (IST) puudusega — nagu ka selle rakendamise, kasutamise ja arendamisega — kaasneb nn ülekanadeefekt: see suurendab ja süvendab pidevalt digitaalset lõhet;

2. hindab komisjoni teatise ja sellel põhineva strateegilise tegevusraamistiku täpsust ja selgust. Komitee kiidab heaks soovitud võtta kõnealusel küsimuses kogu ELi hõlmav lähenemine ⁽¹⁾;

3. nõustub väitega, et e-kaasatusele on suur tähtsus algatuse „i2010 — Euroopa infoühiskond majanduskasvu ja tööhõive eest” ⁽²⁾ eesmärkide saavutamisel ning seeläbi ka Lissaboni strateegia majanduskasvu ja sotsiaalse arengu eesmärkide saavutamisel;

4. jagab seisukohta, et investeerimine IST valdkonda on piirkondlike ja kohalike osalejate ja organite jaoks esmatähtis vahend, kuna nii aidatakse kaasa eri valdkondades esineva võrdsete võimaluste tagamise probleemi lahendamisele; juhib tähelepanu vajadusele kaasata piirkonnad ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused aktiivselt ELi vahendite jagamise ja kasutamise strateegiate ja programmide väljatöötamisse, kuna just see valitsustasand on kodanikele kõige lähemal, tegeleb otseselt kohalike probleemidega ning on kursis esilekerkivate vajadustega;

5. tunnustab, et kõnealusel dokumendis tuuakse välja kindlad tegevusvaldkonnad ning konkreetsed ülesanded, mille eest vastutavad e-kaasatusega seotud eri sidusrühmad (üksikkasutajad, IST tööstus, teenusepakkujad, ametiasutused ja valitsusvälised organisatsioonid);

6. täheldab, et algatusega toetatakse Regioonide Komitee varasemates arvamustes esitatud ettepanekuid praktiliste meetmete kohta võrdse infoühiskonna kujundamiseks, eelkõige

seoses selliste teemadega nagu vananemine infoühiskonnas ⁽³⁾, e-valitsus ja lairibaühenduse ulatuslikum kasutuselevõtt ⁽⁴⁾, Euroopa demograafiline tulevik ⁽⁵⁾, teadus- ja uurimistegevus IST valdkonnas ⁽⁶⁾ ning puuetega inimeste olukord ⁽⁷⁾;

7. märgib, et praeguste näitajate alusel on oht mitte saavutada 2010. aastaks Riia eesmärgi. Liikmesriikide püüdlused on senini killustatud ning koostöö puudub. Seetõttu juhib komitee liikmesriikide tähelepanu vajadusele tõhustada jõupingutusi ja luua lähiaastatel konkreetsed programmid, mis oleksid ajaliselt selgelt määratletud ning kergesti hinnatavad;

8. peab oluliseks rõhutada kohaliku ja piirkondliku tasandi osalust riiklikes ja ELi algatustes e-kaasatuse toetuseks, kuna just sellel tasandil on võimalik võtta kõige uuenduslikumaid ja paremini kohandatud meetmeid infoühiskonna kujundamiseks kõigi kodanike heaks;

9. peab oluliseks rõhutada, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused koostaksid spetsiifilised kavad infoühiskonna ja kohaliku e-arengu edendamiseks „Kohalike e-tegevuskavade” rakendamise kaudu;

10. palub komisjonil kaasata komitee täiel määral algatusesse, mille eesmärk on vastuvõetud ja juba rakendatud strateegia läbivaatamine;

11. soovib olla õigeaegselt teavitatud i2010 strateegia rakendamise vahendamise tulemustest ja järeldustest ning avaldada tulemuste kohta arvamust;

12. tervitab Euroopa Komisjoni 2008. aastaks kavandatud kampaaniat „e-kaasatus, võta sellest osa!”, mis sai olulise toetuse 2007. aasta detsembris Lahtis (Soome) toimunud Regioonide Komitee korraldatud seminaril e-kaasatuse edendamise kohta kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Regioonide Komitee soovib 2008. aasta kampaanias osaleda ning hõlmata avalikku arutellu võimalikult palju huvirühmi. Sellega seoses rõhutab komitee oma rolli tegevuse edendajana kampaaniate, strateegiate ning kohalike ja piirkondlike programmide läbiviimisel;

⁽³⁾ CdR 84/2007 fin.

⁽⁴⁾ CdR 272/2006 fin.

⁽⁵⁾ CdR 341/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 155/2005 ja CdR 150/2005 fin.

⁽⁷⁾ CdR 312/2003 fin.

⁽¹⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽²⁾ KOM(2005) 229 lõplik.

13. avaldab heameelt 2008. aasta lõpus toimuva teemakohase ministrite konverentsi toimumise ning selle käigus välja kuulutatava Euroopa e-kaasatuse auhinna üle. Komitee soovib konverentsi korraldamises aktiivselt kaasa lüüa, eelkõige auhinna laureaaside valikul;

14. väljendab oma veendumust, et jätkuv digitaalne lõhe takistab sotsiaalse ühtekuuluvuse ning heaolu edendamist ja säilitamist ning põhjustab sotsiaalset ja majanduslikku tõrjutust. Algatus i2010 aitab kaasa kodanike ning kogu ühiskonna elukvaliteedi paranemisele üldiselt;

15. jagab arvamust, et võrdsete võimaluste loomine digitaalsete oskuste puhul on sotsiaalsest seisukohast vajalik. Samas on sellel ka oluline majanduslik potentsiaal, mida ei ole seni uuritud;

Lairibühenduse lõhe ületamine

16. kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu majanduslikult vähem arenenud piirkondadele, et need saaksid kasu IST pakutavatest võimalustest tõhusa lähenemise elluviimiseks ning väldiksid nii tõrjutuse ohtu;

17. kinnitab oma kavatsust liita piirkondade arengukavadesse kõikehõlmava infoühiskonna eesmärgid ning osaleda aktiivselt algatuse „Piirkonnad majandusmuutustes”⁽⁸⁾ raames loodud võrgustikes;

18. nõustub Euroopa Komisjoniga, et ELi struktuurifondid ja maaelu arengu fondid aitavad eelkõige äärealadel ja maapiirkondades kaasa nii lairibühenduse infrastruktuuri kui ka e-teenuste ja -rakenduste väljatöötamisele, et vähendada linnade ja maapiirkondade arengutaseme erinevust;

19. on arvamusel, et taskukohase hinnaga lairibühenduse kättesaadavus üle kogu Euroopa Liidu on väga oluline avalike teenuste kvaliteedi, piirkondliku konkurentsivõime ja tootlikkuse tagamiseks ning eriti teadmistepõhise infoühiskonna arenguks;

20. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli ja vastutust erinevate teenuste ja koolitusvõimaluste pakkumisel. Tegemist on kodanikele kõige lähemal asuva tasandiga ning seepärast on neil võimalik aidata tagada juurdepääs taskukohase hinnaga lairibühendusele piirkondades, kus üksnes turumehhanismid seda tagada ei suuda. Piirkondlike ja kohalike omavalitsuste panus digitaalse kirjaoskuse arendamisse, IST valdkonna ettevõtete jaoks soodsa keskkonna loomisse ning valdkonnaga seotud teadus- ja uurimistegevusse võib olla hea näide kasutajakeskse e-valitsuse lahenduste kujundamisel;

21. rõhutab, et Euroopa ühtekuuluvuspoliitika aastateks 2007–2013 majandusliku reformimise peamine tegur on liikmesriikide, piirkondade ja linnade atraktiivsuse suurendamine, tagades juurdepääsu piisava tasemega teenustele; leiab, et e-teenuste arendamine avalikus sektoris aitab suurendada majan-

duskasvu ning rikastada teadmisi, hoogustades uurimis- ja uuen-
dustegevust;

22. juhib tähelepanu sellele, et IST-l on oluline osa mitmesugustes valdkondades kohalike, piirkondlike, riiklike ja Euroopa Liidu ametiasutuste ning samuti institutsioonide ja kodanike vahelise koostöö ja kooskõlastamise edendamisel;

E-juurdepääsu lõhe kaotamine

23. viidates Amsterdami lepingule, millega keelatakse puutealusel diskrimineerimine, rõhutab komitee juurdepääsu avalikele veebilehekülgedele ning toonitab, et praeguste andmete järgi on kavandatud eesmärgi saavutamiseni veel pikk tee. Regioonide Komitee juhib tähelepanu asjaolule, et piirkonnad ja kohalikud omavalitsused võivad aidata olukorda parandada ning seda mitte üksnes vajalike vahendite hankimise ja teenuste loomise ja pakkumisega, vaid ka soodsa majanduskeskkonna tekke toetamisega, mis tagaks ettevõtetele parema juurdepääsu turule, sealjuures võib kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ka suur-
linnapiirkondades vajalik olla investeerida info- ja sidetehnoloogiasse ja infrastruktuuridesse;

24. leiab nagu komisjoni, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid ka ise katseprojekte läbi viima;

25. jagab seisukohta, et tegevuskava meetmete rakendamiseks on vaja luua uusi konkreetseid pädevuste arendamise programme nende inimeste koolitamiseks, kes vastutavad avalike teenuste arendamise ja rakendamise eest;

Lõhe vähendamine infotehnoloogilise pädevuse valdkonnas

26. märgib, et infotehnoloogilise pädevuse valdkonnas on endiselt märkimisväärne lõhe, mis puudutab eelkõige selliseid riskirühmi nagu eakad, madala kvalifikatsiooniga ning majanduslikult mitteaktiivsed inimesed ning inimesed, kellel ei ole piisavalt digitaalset teadmisi, et arendada täielikult tööelus oma digitaalsete võimeid;

27. suhtub soosivalt komisjoni 2008. aasta projekti, mille raames on kavas läbi viia kogu Euroopat hõlmav infotehnoloogilise pädevuse uuring ning koostada 2008. aasta lõpuks poliitilised suunised infotehnoloogilise pädevuse tõstmiseks kõige haavatavamate rühmade seas;

28. rõhutab, kui oluline on kohandada koolitused ja õpe vastavalt vajadustele, mis tulenevad ühiskonna kui terviku digitaalsest arengust, pidades eelkõige silmas ebasoodsates tingimustes olevate rühmade vajadusi;

29. nõustub komisjoniga, et kõigi valitsustasandite ametiasutustel on oluline roll ja vastutus infotehnoloogilise pädevuse tagamisel; komitee toetab tööstuse ja sotsiaalvaldkonna organisatsioonide aktiivset osalemist nimetatud eesmärgi saavutamisel;

⁽⁸⁾ KOM(2006) 675 lõplik

Tänapäevased avalikud e-teenused

30. IST pakub häid ning asjakohaseid võimalusi avalike teenuste kvaliteedi tõstmiseks. Komitee on nõus, et IST arendamine ja levitamine annab Euroopa linnadele võimaluse kinnitada oma rolli arengu ja teaduskeskuste edendajate ning uuenduslike teenuste ja vastavate teadmiste inkubaatoritena;

31. on seisukohal, et IST arendamise sidumiseks Euroopa linnade rolli tugevdamisega on vaja eelkõige tugevdada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, võimaldades neil järgida konkurentsivõime säilitamise ja edendamise strateegiaid;

32. rõhutab vajadust leida uus lähenemisviis, mis võimaldaks muuta avalikud e-teenused kodanikukeskseks, ning toob seejuures esile kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsuse selliste teenuste loomisel. Antud tegevus on eriti oluline äärealade ja maapiirkondade ning saarte kogukondade jaoks, kus IST arendamisega kaasnevad sotsiaalmajanduslikud eelised on ühtekuuluvuse seisukohalt hädavajalikud ning võivad anda olulist lisaväärtust;

33. kinnitab, et e-kaasatus kohalikul ja piirkondlikul tasandil võib parandada kodanike elukvaliteeti, suurendada osalust kohaliku kogukonna elus, mõjuda ergutavalt konkurentsivõimele, uute ettevõtete loomisele ning paremate, tõhusamate ja personaalsemate avalike ning erateenuste loomisele;

34. palub, et võrkude ja teabe turvalisuseprobleemide õigeaegset ennetamist, käsitlemist ja lahendamist toetataks ja antaks sellele uus hoog. Selle eesmärgi saavutamisele on suunatud Euroopa Info- ja Võrguturbe Ameti tegevus.

IST lahendused ebasoodsas sotsiaalses olukorras olevatele inimestele ning tõrjutuse ohus olevatele elanikkonnarühmadele

35. demograafiliste muutuste valguses peab soovitavaks ja vajalikuks luua ja arendada telemeditsiini tingimusi⁽⁹⁾, mis aitaksid parandada tervishoiuteenuste taset, toetada eakate inimeste iseseisvat elu, parandada nende elukvaliteeti ning tugevdada nende sotsiaalset kaasatust. Sel viisil on võimalik rakendada nende kogemusi ja teadmisi ühiskonna arengu heaks. Lisaks võib IST intensiivsem kasutamine aidata kaasa praegu tervishoiuvaldkonnas juba kasutusel olevate IST-l põhinevate süsteemide arendamisele. Nii loodaks uusi IST-l põhinevaid tooteid ja teenuseid ning tõstetaks rahvastiku tervise taset, lihtsustataks juurdepääsu avalikele tervishoiuteenustele ning vähendataks püsivalt sotsiaalteenuste kulusid;

36. võttes arvesse turu nõudmisi, rõhutab vajadust arendada huvirühmade tegelikele vajadustele vastavaid uusi tooteid ja teenuseid ning muuta need kodanikele kättesaadavaks. Eelnevaga seoses toonitab komitee vajadust lähendada erinevaid reguleerimissüsteeme ning valida üldsuse vajadustele vastavaid tehnoloogilisi lahendusi;

37. soovib, et algatuses „Piirkonnad majandusmuutustes” pöörataks enam tähelepanu eakatele mõeldud IST teenustele;

38. väljendab heameelt, et uurimisprogrammides (7. raamprogramm, info- ja sidetehnoloogia poliitika toetusprogramm) on oluline osa pühendatud e-kaasatusele, milles nähakse ühte lahendust vananemise ja puuetega seotud küsimuste puhul;

39. kinnitab järjekindlalt, et tagada tuleb kultuuriline ja keeleline mitmekesisus;

40. rõhutab vajadust digitaliseerida Euroopa kirjalik kultuuri-pärand, et seda säilitada kasutamiseks tulevastele põlvkondadele. Digitaliseerimine peab toimuma kõigis keeltes ja kõigis Euroopa piirkondades ja riikides⁽¹⁰⁾;

E-kaasatuse meetmete integreerimine võimalikult suure püsiva mõju tagamiseks

41. toonitab sidusrühmade professionaalset koostööd ja partnerlust;

42. rõhutab, et regulatiivsete, tehniliste ja muude takistuste järjepidev ja kooskõlastatud kõrvaldamine on võtmetähtsusega jätkusuutliku ja tõhusa e-kaasatuse tagamiseks;

43. toob esile vajaduse kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused mitte ainult strateegiate rakendamisse, vaid ka nende koostamisse. Sel viisil tugevdataks sidusrühmade suhteid ja teabevahetust ning suurendataks programmide tõhusust;

44. toetab selgelt Euroopa Komisjoni lähenemisviisi, mille abil üritatakse tõsta Euroopa IST uuringute mahtu ja kvaliteeti. Lisaks teadusuuringute arendamisele tuleks rõhutada ka võimalusi uuringute tulemuste levitamiseks Euroopa tööstuses;

45. tunneb heameelt, et uurimisprogrammides on kesksel kohal rikkalik digitaalne sisu, koostalitlusvõime ja teabevahetus;

46. jagab komisjoni arvamust IST tähtsuse kohta uue sotsiaalse vahendina. Selleks on vaja IST strateegiad siduda ühenduse sotsiaalpoliitikaga;

⁽⁹⁾ CdR 256/2004 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 32/2006 fin.

47. rõhutab vajadust töötada välja põhimeetmed, mis vastaksid horisontaalsetele prioriteetidele ning soodustaksid võrdseid võimalusi (näiteks muuta kõik avalikud veebilehed kõigile takistamatult ligipääsetavaks või luua lairibaühenduse infrastruktuure). Nimetatud eesmärgi saavutamiseks on vajalik riigi ametiasutuste sekkumine;

48. tunnustab lisaväärtust, mida võib luua Euroopa e-kaasatuse poliitika (kooskõlastamine, koostöö, foorum, partnerlus, rahastamine). Komitee nõustub, et kõnealuses valdkonnas on vaja suurendada läbipaistvust ning pöörata enam tähelepanu sotsiaalsele vastutusele;

49. toetab ulatuslikku ja järjepidevat teabevahetust ning heade tavade ja kogemuste jagamist sidusrühmade vahel; samuti toetab jõupingutusi üldsuse teadlikkuse tõstmiseks ning aktiivse koostöö tagamiseks kohalikul ja piirkondlikul tasandil; selline koostöö peaks võimalikult suure mõju saavutamiseks hõlmama

IST tööstust, ametiasutusi, avaliku ja erasektori teenusepakkujaid ning lõppkasutajaid esindavaid organisatsioone;

50. peab esmatahtsaks luua Euroopa tasandil piirkondade võrgustik, mis võiks suurendada ja parandada piirkondade võimalusi koostööprojektides osalemiseks; Kõikehõlmav infoühiskond pakub info- ja sidetehnoloogia sektorile laialdasi turuvõimalusi;

51. juhib tähelepanu sellele, et e-kaasatusel on kolmekordne eelis, kuna see toob kasu nii IST tööstusele, kasutajatele kui ka ühiskonnale tervikuna;

52. soovib Euroopa Komisjonil tõhustada indikaatorite kindlaksmääramist ja kasutamist, mis annavad võrdleva ülevaate ja hinnangu IST levikust ja kasutamisest piirkondlikul tasandil, et teha kasulikud ja vajalikud lõppjärelused piirkondade tehnoloogilise ning majandusliku ja sotsiaalse lähenemise meetmete rakendamiseks.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Linnatranspordi roheline raamat”

(2008/C 172/04)

REGIOONIDE KOMITEE

- kutsub üles tegutsema kooskõlastatult, et leida tõhusad lahendused kõikides Euroopa linnades esinevatele probleemidele, mida põhjustavad liiklusummikud ja saastatus. Tegevus peaks põhinema terviklikul lähenemisel probleemidele, kus Euroopa Liidul oleks oluline roll, kuid konkreetsete lahenduste leidmine jäetakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ülesandeks;
- palub ELil toetada kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi terviklike pikaajaliste liikluskavade koostamisel, mis põhineks linnade ja laiemate linnastute partnerlusel, et leida kohapealsele olukorrale kohandatud lahendusi (parklad linna sissesõidul, keskkonnasõbralikumate transpordiliikide arendamine, ühistranspordi optimeerimine jne). Nende kavade hulgas võiksid olla puhtad tsoonid (st väheste liiklusummikutega ja madala saastetasemega alad), pidades neid toetavaid investeeringuid prioriteetseks;
- olles teadlik vajalike rahaliste vahendite olulisusest, teeb ettepaneku, et liikluskavad võiksid toetuda laiapõhjalisel partnerlusel, kaasates eelkõige erasektori, ning kutsub ELi üles Euroopa Investeeringuspannaga koostööd tehes arendama uuenduslikke finantsmeetmeid, millega saab rahastada vajalikku infrastruktuuri ja keskkonnasõbralikemaid tehnoloogiaid;
- kutsub üles looma Euroopa tasandi aruandemehhanismi, mille vahendusel antaks tagasisidet tehtud edusammude kohta. Seda protsessi tuleks alustada ELi rahastatud võrdlusuuringuga, millega uuritaks Euroopa linnu ning nende lähenemisviise väljakutsete vastamiseks.

Raportöör: Birminghami linnavolikogu liige Sir Albert BORE (UK/PES)

Viitedokument

Roheline raamat „Uued suunad linnalise liikumiskeskonna arendamisel”

KOM(2007) 551 lõplik

Poliitilised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

Peamised seisukohad

1. tervitab ELi otsust jätkata tööd tugevdamiseks Euroopa majanduse konkurentsivõimet ning tegeleda säästvuse ja kliimamuutuste küsimustega. Nagu on kirjas Lissaboni tegevuskavas, Göteborgi kokkuleppes ja kliimamuutuste tegevuskavas, on need olulised teemad ELi tuleviku jaoks hädavajalikud. Regioonide Komitee poliitilistes prioriteetides tunnustatakse konkurentsivõime suurt tähtsust majanduskasvu jaoks, eelkõige linnakeskustes, ning, nagu on sätestatud Lissaboni eesmärkides, konkurentsivõime panust territoriaalsesse ühtekuuluvusse;
2. märgib, et vastutuse jagamine kohalike, piirkondlike ja riiklike valitsusasutuste vahel on liikmesriikides erinev. Oluline on, et komisjoni poolt tegevuskavas kehtestatud meetmed ei nõuaks kindlaid organisatoorseid lahendusi;
3. rõhutab, et linnad seisavad iga päev silmitsi majanduskasvu ja keskkonna probleemidega. Kuid järjest kasvavad keskkonnaprobleemid takistavad majanduskasvu. Linnadel ja linnapiirkonnadel on potentsiaal konkurentsivõime tõstmiseks ja kliimamuutustega võitlemiseks. Seepärast peavad linnad ja linnapiirkonnad võtma meetmeid ligipäätavuse parandamiseks ja keskkonnaprobleemide lahendamiseks. Just linnapiirkondades on võimalik ellu viia võimalust, mille kohaselt majanduskasvuga ei kaasne kliimamuutuste suured negatiivsed tagajärjed, sest eelkõige tiheidalt asustatud linnapiirkondades on alternatiivsed transpordiliigid kiiresti elluviidavad;
4. kutsub üles tegutsema kooskõlastatult, et leida tõhusad lahendused linnade märkimisväärsetele probleemidele, mida põhjustavad liiklusummikud ja keskkonnaküsimused, ning vähendada 2050. aastaks linnades maanteetranspordi süsinikdioksiidi heitkoguste taset. Võetud meetmed on üksikutes linnades edu toonud, aga vaja on terviklikumat strateegiat, mis vastab subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele;
5. tunnustab määravat rolli, mis on kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel linnatranspordipoliitika kavandamisel ja elluviimisel, ning jagab komisjoni arvamust, mille kohaselt linnatranspordi ülevaatamine tähendab intermodaalsuse korraldamist kõigi avaliku ja erasektori transpordivahendite vahel, keskendudes enam keskkonناسõbralikele transpordivahenditele;
6. on arvamusel, et EL peab viima ellu terviklikku poliitikat, mis on suunatud keskkonnale, ruumilisele planeerimisele ja transpordile ning mille puhul ELi tasandil on kesksel kohal järgmised tegevusvaldkonnad:
  1. Õhu kvaliteedi parandamiseks ja mürataseme vähendamiseks peab EL liikluse suhtes rakendama karmimat emisioniialikale suunatud poliitikat. Paremad tehnikad ja puhtamad kütused võimaldavad ehitada puhtamaid, vaiksemaid ja säästlikumaid sõidukeid.
  2. Liiklusohutuse huvides peaks EL stimuleerima sõidukiehitustehnoloogiate arengut.
  3. Piirkondliku ja kohaliku hinnapoliitika toetuseks peaks EL edendama selleks vajalikke tehnoloogiaid.
  4. EL peaks toetama linnapiirkondade ühendamist kiirraudtee- ja trammiteeliinide ning -võrgustike abil.
  5. EL peaks püüdlema keskkonnatsoone puudutavate liiklusmärkide ühtlustamise suunas, jättes sealjuures linnadele võimalikult suure otsustamisvabaduse keskkonnatsoonide kehtestamise osas;
  6. EL peaks toetama kergliiklusteede rajamist, mis loob eeldused jalgsi ja rattaga ohutult liikumiseks ning ka teiste alternatiivsete keskkonناسäästlike liikumisvahendite kasutamiseks;
  7. palub ELil toetada piirkondi ja eriti linnu probleemidega tegelemisel, koostades terviklikud pikaajalised liikluskavad ummikute vähendamiseks ja kliimamuutuste leevendamiseks alternatiivsete transpordimeetodite loomise ja reisijatele valiku pakkumise teel, püüdes seejuures suurendada säästvamate transpordivahendite osakaalu. Nende kavade hulgas tuleks soodustada puhaste tsoonide, st uute madala saastetaseme ja väheste liiklusummikutega alade (mis erinevad üksnes madala saastetasemega rohelistest tsoonidest) rajamist neile puhta tsooni staatuse omissamisega ning muuta prioriteetseks neid toetavad investeringud;
  8. leiab, et puhaste tsoonide loomiseks vajalike investeeringute leidmine võib olla mõne liikmesriigi jaoks keeruline. Euroopa Investeeringupangaga tihedat koostööd tegev EL peaks looma uuenduslikke finantsmeetmeid, mida suunata jätkusuutliku liikuvuse infrastruktuuri rahastamiseks ja madala süsinikdioksiidi heitkogusega sõidukite arendamisse investeerimiseks. Seda võiks korraldada CIVITASE programmi jätkuna või pärast CIVITASE programmi lõppu 2009. aastal luua uus ELi rahastatav programm;

9. kutsub üles looma ELi tasandi süsteemi, mille vahendusel antaks tagasisidet linnatranspordis tehtud edusammude kohta ning avalikustatakse parimad kogemused ka teistele järgimiseks. Seda protsessi tuleks alustada ELi rahastatud võrdlusuuringuga, millega uuritaks linnu terves ELis ning nende lähenemisviise liiklusummikute vähendamisele, keskkonnaalastele parandustele ja säästvamate transpordiliikide pakkumisele. Tagasiside andmise ajakava tuleks kehtestada Lissaboni eesmärkide täitmise iga-aastase eduaruande raames, mis esitatakse iga-aastasel kevadisel ülemkogul;

10. soovib, et komisjon avaldaks intermodaalsuse edendamiseks suunised ühiste normide sätestamise kujul meetoditele, mille abil arvutatakse transpordiviiside kogukulusid ja -kasusid (sh välised tegurid, nagu liiklusummikud, keskkonnakahju, sotsiaalne kaasamine ning mõju tööhõivele ja kesklinnade ühiskondlikule elujõulisusele); samuti peaks komisjon kehtestama tarbija-sõbralikud ökonormid sõidukitele, mille juures arvestatakse kogu olelustusükli vältel tekkivaid keskkonnakulusid;

11. kutsub komisjoni üles toetama ja autasustama parimate tavade võrgustikke (millesse tuleks kaasata ka Regioonide Komitee), et laiendada nende kasutuselevõttu sellistes valdkondades nagu mitmest elemendist koosnevad pakettid, mis oleksid alternatiiv auto omamisele ning selle aktiivsele kasutamisele, ja selliste algatuste kaudu nagu näidislinnad, mis tutvustavad uuenduslikke hinnakujundussüsteeme ja puhaste tsoonide rajamist;

12. kutsub komisjoni üles kasutama autasustusüsteemide raames saavutatut, kus tunnistatakse, et omandatud kogemuste tutvustamist tuleb rahastada, kasutades auhindu asjaomaste linnapiirkondade jaoks turustamisvahendina ja teiste linnapiirkondade jaoks sihina, mille suunas pürgida;

13. kutsub ELi üles näitama eeskujulike ja näidislinnade abil Euroopas ja kogu maailmas, kuidas ta otsib ja viib ellu uuenduslikke ja keerulisi lahendusi meie praegustele probleemidele ja võimalustele, ning kutsub linnapiirkondi üles töötama välja vabatahtlikud liikuvuse kavad vähemalt 20 aastaks. Kavad hõlmaksid rahastamisvajadusi, uusi uuritavaid ja katsetatavaid tehnoloogiaid, infrastruktuurivajadusi, uuenduslikke hankeid uuendustegevuse stimuleerimiseks jne. Plaanipärase lähenemisviisiga kõigile ELi linnadele ning nii eeskujulike kui ka näidislinnade abil (märkimisväärselt laiendatud programmi CIVITAS Plus või hoopis uue programmi raames) võib EL Euroopas ja kogu maailmas näidata, kuidas ta otsib ja viib ellu uuenduslikke ja proovilepaneavaid lahendusi meie praegustele probleemidele ja võimalustele;

14. kutsub kõigi valitsus- ja haldustasandite asutusi üles soodustama meetmeid, mis lihtsustavad ühishankeid (avaliku sektori sisese või avaliku ja erasektori partnerlusena) puhaste tsoonide edendamiseks, kui sellised ühishanked ei ole vastuolus avalike huvidega laiemas plaanis. Ühishange aitab ergutada uuendustegevust ning luua turgu, kus tootjad investeerivad

uutesse tehnoloogiatesse. EL võiks kõnealuse valdkonna meetmeid toetada, edendades parimate tavade võrgustike loomist keskkonnasõbralikeks hangeteks ja uuendustegevuse ergutamiseks transporditehnoloogias ning toetuma selles osas piirkondadele ja kohalikele omavalitsusüksustele, mis on aktiivsed transporditehnoloogiatega tootmisel ja teadustöös ning toetavad nende arendamist. Need kaks tegevussuunda tooksid linnadele kasu, aidates stimuleerida uute tehnoloogiate nõudlust ja pakkumist;

15. rõhutab, et paremini tuleb mõista erasektori rolli alternatiivsete transpordiliikide pakkumisel tulevikus ja parema ligipääsu lahutamist sõiduki kilometraazi suurenemisest. Seepärast peaks eespool nimetatud ELi hõlmava võrdlusuuringu ühe osana uurima erarahastamise ja -ettevõtete rolli praegustes uuenduslikes lahendustes ning seda, milliste stiimulitega oleks võimalik nende tõhusust maksimeerida;

16. märgib, et roheline raamat avaldati õigel ajal, sest kõnealuste probleemide lahendamiseks on kõigil tasanditel vaja lisaresse. EL kulutab juba märkimisväärsed summasid liikuvuse ja transpordi küsimustele üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) raames ning samuti linnapiirkondadele lähenemispiirkondade kaudu struktuurifondide raames. Linnad on transpordivõrkude oluline ja lahutamatu osa, sest nad on eri transpordiliikide sõlm-punktid ja tähistavad enamasti reisi nii lähte- kui ka lõpp-punkti. Seepärast tuleb linnatranspordile pöörata sama palju tähelepanu kui transpordivõrkudele. Oluline on vaadata tulevikku pikas perspektiivis ning pikaajalistest kavadest kinni pidada. Selle asemel, et oodata, kuni probleemid ilmnevad täies ulatuses, peaksid linnad ja piirkonnad tegutsema ettevaatavalt. Seepärast tuleb kõigil tasanditel vahendite jaotamisel silmas pidada mitte ainult juba ilmnenud probleemide lahendamist, vaid tuleb eraldada täiendavaid vahendeid ka linnade ja piirkondade jaoks, et tegeleda tulevaste probleemidega nende varajases staadiumis;

17. rõhutab, kui oluline on soodustada linnaliikluse meetmeid lähenemispiirkondade uute rakenduskavade raames. Seal, kus neid ellu viiakse, peavad asjaomased linnad ja piirkonnad näitama, et nende meetmed, mida EL rahastab, on suunatud peamiste probleemide lahendamisele;

Voolava liiklusega linnade suunas

Küsimus 1. Kas oleks vaja luua nn märgistamissüsteem, et tunnustada liiklusummikute vastu võitlemises ja elamistingimuste parandamises teerajajateks olevate linnade püüdlusi?

18. Sarnaselt ELi sinise lipu süsteemiga (sinine lipp määratakse erinäitajate alusel) võiks luua puhta tsooni süsteemi, märgistades sel viisil madala saastetaseme ja väheste liiklusummikutega alasid. Samuti võiks rahastada projekte näidislinnades, mis erinevad elanike arvu ja ajaloolise pärandi poolest. Lisaks võiks arvestada püüet laiendada programmi Civitas laiaulatuslikematele meetmetele (vt küsimust 21).

19. Linnade eesmärkide saavutamise iga-aastast eduaruannet, mida tutvustatakse igal aastal kevadisel ülemkogul, võiks täiendada iga-aastase aruandega heade tavade elluviimise kohta.

Küsimus 2. Milliseid meetmeid tuleks võtta, et edendada kõndimist ja jalgrattasõitu kui arvestatavaid alternatiive sõiduautode kasutamisele?

20. Ainus võimalus, kuidas edendada jalgsi ja jalgrattaga liikumist kui tõelist alternatiivi auto asemel, on järjekindlalt rajada või edasi arendada ulatuslikke, kvaliteetseid ja tõketeta jalgrattaja kõnniteevõrke, mis kuuluvad kohaliku omavalitsuse vastutusalasse, et tagada jalgratta kui transpordivahendi kasutamine senisest rohkem kogu ELis. Seda on võimalik saavutada eelkõige nn kompaktsel linna mudeli abil. Funktsionaalne mõtlemine uusehitiste planeerimisel aitaks lühendada jalakäijate ja jalgratturite teekonna pikkust. Puhaste tsoonide loomine linnades, mis hõlmab rangeid meetmeid liiklusummikute ja õhusaaste vähendamiseks, aitaks märkimisväärselt parandada keskkonda kõndimiseks ja jalgrattasõiduks. On juba palju heade tavade näiteid edenduskampaaniatest koolides ja kogukondades ning seejuures on ELi roll toetada professionaalseid võrgustikke, tutvustada eeskujusid ja tähistada õnnestumisi. Euroopa peaks kasutama ära TAPESTRY⁽¹⁾ programmi edu.

Küsimus 3. Mida oleks võimalik ära teha selleks, et edendada üleminekut säästvatele transpordiliikidele linnades?

21. Säästvatele transpordiliikidele üleminekuks on vaja integreeritud lähenemisviisi, parandades säästvate transpordiliikidega reisimise mugavust ja suurendades nende atraktiivsust ning samas vähendades mittesäästlike transpordiliikide atraktiivsust. Kõnealust integreeritud lähenemisviisi tuleb järgida meetmete planeerimisel õhusaaste ja müra vähendamise tegevuskavade raames ning transpordi (arendamise) kavades. ELi asjaomaste direktiivide eelseisva läbivaatamise käigus tuleks võtta subsidiaarsust ja planeerimise integreeritud lähenemisviisi. See annab õiguskindluse kohalikele omavalitsustele, kes kõnealust integreeritud lähenemisviisi rakendavad. Eriti riigiabi ja riigihangete valdkonnas on ELi õiguse diferentseerimata kohaldamine sageli kaasa toonud soovimatuid ja ettenägematuid tagajärgi. Ka tulevikus peab saama piirkondlikul või kohalikul tasandil otsustada, kuidas transporditeenuseid osutatakse — kas omavalitsus teeb seda ise või tellib hanke korras.

Küsimus 4. Kuidas oleks võimalik täiendavalt suurendada keskkonnasäästliku ja energiatõhusa tehnoloogia kasutamist linna- transpordis?

22. Komitee toetab rohelises raamatus esitatud soovitusi jätkata üha rangemate normide kehtestamist heitkogustele ning

(1) TAPESTRY — Travel Awareness, Publicity and Education Supporting a Sustainable Transport Strategy in Europe (Euroopa säästva transpordi edendamine reisimisalase teadlikkuse tõstmise, reklaami ja õppe abil). TAPESTRY oli kolmeaastane uurimis- ja tutvustamisprojekt, mida rahastas Euroopa Komisjon (transpordi ja energeetika peadirektoraat) teadus- ja arendustegevuse viienda raamprogrammiga.

soodustada ühiste normidega roheliste tsoonide loomist linnades. Samuti võib olla otstarbekas kehtestada Euroopa tasandi eesmärgid, mis võiksid ehk olla seotud tagasimaksetega, mis sõltuvad kokkulepitud nn ökoloogilisele hindele vastavate hangete osakaalust avaliku sektori hangetes. Samuti võiks soodustada keskkonnanormide järgimist erasektori suurettevõtete hangete puhul, kasutades selleks mitmesuguseid ELi äriõr-gustikke.

Küsimus 6. Kas nn roheliste tsoonide määratlemiseks ning nende puhul kehtivate piirangumeetmete jaoks tuleks sätestada kriteeriumid või suunised? Milline on parim viis selle tagamiseks, et need vastaksid vaba liikumise põhimõtetele? Kas eksisteerib nn rohelisi tsoone käsitlevate kohalike eeskirjade piiriülese jõustamise probleem?

23. ELi suunised, aga mitte lihtsalt suunamine nn roheliste tsoonide määratlemiseks, annaksid kasuliku panuse kõnealuse teema selgemaks ja sidusamaks muutmisel, eelkõige selleks, et loodaks üldtunnustatud sõidukikategooriad nende kütusekulu ja heitkoguste hulga alusel. Võib-olla on vaja luua üleeuroopaline veebileht, mis koondaks andmeid ühtsesse vormi ELi linnade jaoks ning suunaks asjaomased linnapiirkonnad konkreetse teabe juurde. Sõidukite ühtne märgistamine rohelisse tsooni sisenemiseks vastavalt sõiduki heitkoguste hulgale oleks kasulik nii sõidukijuhtide kui ka roheliste tsoonide elluviimise seisukohast, kui kogu Euroopas kasutatakse kõigi sõidukite jaoks samu märgiseid.

24. Liikluseeskirjadega seotud küsimustes on vaja kogu Euroopat hõlmavaid suuniseid nii keskkonna kui ka kõige nõrgemate liiklejate kohta. Liikmesriike tuleks julgustada nime- tatud suuniseid oma liikluseeskirjades arvestama, tagades sel viisil ELis suurema selguse ja ühtluse.

25. Paljud linnad ja piirkonnad viivad praegu läbi keskkonnatsoonideks jaotamist, mille puhul nad kasutavad oma liiklus- märke. Et vältida rahvusvaheliste transpordifirmade ja turistide segadusse ajamist, peaks EL looma ühtsed liiklusmärgid. Keskkonnatsoonide sisseviimisel peaksid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused säilitama võimalikult suure vabaduse.

26. Kohalike eeskirjade piiriülene jõustamine on juba praegu võimalik (nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta).

27. Komitee on mures selle üle, et detsembris esitas Euroopa Komisjon konsulteerimise tulemusi ära ootamata täielikult muudetud ettepaneku keskkonnasõbralike ja energiatõhusate mootorsõidukite edendamise kohta (KOM(2007) 817 lõplik).

Küsimus 5. Kuidas oleks võimalik edendada keskkonnasõbralikke ühishankeid?

28. Täiendavat kasu oleks võimalik saada STEER^(?) programmist, sidudes selle Euroopa uute keskkonnanormidega, mis põhinevad rohelises raamatus esitatud kogu kasutusiga hõlmavate sotsiaalsete kulude põhimõtetel. ELi tasandil võiks edendada partnerlust, tehes koostööd tarnijatega, levitades tarnevõrkude kaudu kogu kasutusiga hõlmavate kulude kontseptsioone ning edendades ühiseid norme ja nende järgimist. Samuti võiks soodustada asjakohaste teadusuuringute rakendamist uudsete ja kaubanduslikult konkurentsivõimeliste toodete tootmises.

Küsimus 7. Kuidas oleks võimalik keskkonnasõbralikku sõiduki juhtimist täiendavalt soodustada?

29. Autokooli sõidutundides võiks tõsta esile keskkonnasõbraliku sõidukijuhtimise ühiskondlikku ja rahalist väärtust. Siinkohal on eesmärk sõidustiili ja -harjumuste muutmine. Neid oskusi võiks kontrollida riikliku sõidueksami ajal, lähtudes heade tavade ja ettevaatliku sõidu normidest. EL võiks kampaaniate raames ja turundusmeetmestikku kasutades jagada teavet heade tavade kohta, nagu seda tehakse ELi eduka TAPESTRY algatuse raames. Teine meede, mis võiks edendada keskkonnasõbralikku sõidukijuhtimist, on kütusekulu mõõtvate seadmete kasutuse edendamine.

Arukama linnatranspordi suunas

Küsimus 8. Kas tuleks arendada ja edendada reisijatele ette nähtud paremaid teabeteenuseid?

30. Reisijatele mõeldud paremad teabeteenused nii enne reisi kui ka selle vältel võivad anda säästvusse märkimisväärse panuse. Euroopa linnades on juba mitmeid sellekohase hea tava näiteid. ELi tasandil peaks soodustama olemasolevate süsteemide laienemist ja omavahelist kooskõla, luues selleks ühiseid süsteeme ja ühiseid sümboleid. Samuti peaks ELi tasandil edendama eeskujul näitavaid süsteeme. Kõnealuses kontekstis on keskne tähtsus satelliitnavigatsioonisüsteemil Galileo.

31. Ühistranspordi kasutajatele mõeldud teabeteenust tuleb arendada ja kvaliteetsemaks muuta. Reisija vajadustele kohandatud ning interneti ja mobiiltelefoni vahendusel saadav teave reaajas toimuva ning häirete kohta liikluses suurendaks oluliselt ühistranspordi atraktiivsust ja konkurentsivõimet võrreldes vähem jätkusuutlike transpordiliikidega. Navigatsioonisüsteemil GALILEO on uute teabeteenuste arendamisel oluline roll. Seepärast on oluline, et EL võtaks vastutuse GALILEO võimalikult kiiresti välja arendada.

(?) STEER on Euroopa aruka energiakasutuse programmi vertikaalne meede, mis keskendub alternatiivsetele sõidukitele ja kütustele, poliitika meetmetele, mis tagavad energia tõhusa kasutamise transpordis, ning transpordi valdkonna kohalike energiaagenduuride teadmiste täiendamisele.

32. Tuleb toetada eelkõige projekte, mille eesmärk on luua transpordivõrgu tõhusat toimimist tugevdavaid teabeteenuseid. Niisugused teabesüsteemid pakuvad täiendavad teavet ühenduste ja liiklusolukorra kohta kogu integreeritud võrgustikus, mis moodustab linna keskuse ja seda ümbritseva linnastu transpordisüsteemi laiemal tasandil (kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil).

Küsimus 9. Kas on vaja täiendavaid meetmeid, et tagada arukate transpordisüsteemide alaste rakenduste ja liideste koostalitlusvõime standardimine linnades? Millised rakendused on meetmete võtmisel esmatähtsad?

33. Koostalitlusvõime tagamiseks seni võetud meetmed on olnud kasulikud tehniliste standardite loomisel ning ELil on kõnealuses valdkonnas jätkuvalt oluline roll. Enam jõupingutusi võiks teha linnade rühmade ja liikmesriikide ühiste lähenemisviiside soodustamiseks, näiteks e-järelevalve- ja teavitussüsteemid suurte liiklusummikute vältimiseks.

34. Lisaks transpordi kasutajate teavitamisele tuleks Euroopa tasandil võimalikult kaugele arendada ühiseid süsteeme, näiteks BACTi^(?) järelevalvesüsteemid statistiliste andmete saamiseks transpordi ja planeerimise tarbeks.

Hõlpsasti ligipääsetava linnatranspordi suunas

Küsimus 11. Kuidas oleks võimalik parandada ühistranspordi kvaliteeti Euroopa linnades?

35. EL peaks julgustama ühiste nõuetele vastavate seadmete ja infrastruktuuri arendamist, mis põhineb uurimis- ja arendustegevusel transporditeenuste kvaliteedi pidevaks parandamiseks. Vastavust inimeste nõudmistele võiks edendada, sidudes avaliku sektori vahendite eraldamise klientide rahulolu kasvuga.

36. Samuti on siinkohal abiks otseseid ja kaudseid kulusid peegeldavad meetmed, sest nii tasakaalustatakse transpordiviisi valimisel arvesse võetavaid tegureid.

Küsimus 12. Kas tuleks julgustada ühistranspordi jaoks ettenähtud märgistatud sõiduradade idee edasiarendamist?

37. Komitee on seisukohal, et tuleb soodustada ühistranspordi jaoks ettenähtud sõiduradade loomist koos arukate transpordisüsteemidega. ELi roll on toetada projekte, mille eesmärk on rajada ühistranspordi sõiduradasid busside ja trollide või ka trammide jaoks. Bussid ja trollid võiksid kasutada kas ainult neile eraldatud spetsiaalseid sõiduradasid või siis võiks nende kasutatavaid sõiduradasid ühendada jalakäigu- ja jalgrattateedega. Samuti on ELi roll töötada välja ühised tähised ja märgised. Eraldi sõidurajad ühistranspordile võimaldaksid ühistranspordile parema läbipääsu. Kui selleks vähendatakse autodele mõeldud sõiduradasid, võib tulemuseks olla küll väiksem autoliiklus, samas aga suurenevad ummikud. Vahel võib olla raske kõnealuseid meetmeid mõistetavaks teha ja läbi viia. Siinkohal saavad

(?) BACT — parim võimalik kontrolltehnoloogia.

EL ja liikmesriigid kohalikke otsustajaid aidata, pakkudes omalt poolt teavet ja teadlikkust tõstvaid meetmeid. Samuti võib arendada internetipõhiseid autode ühiskasutusteenuseid ja mudeleid, kuidas pakkuda autode ühiskasutajatele võimalust sõita teatud kellaaegadel ühistranspordi sõidurajal, kui autos on vähemalt kolm inimest.

Küsimus 13. Kas on vaja kehtestada ühistransporti kasutavate reisijate õiguste ja kohustuste Euroopa harta?

38. Komitee toetaks ühistransporti kasutavate reisijate õiguste ja kohustuste Euroopa harta täiendamist, et parandada ühistranspordi ligipääsetavust, eelkõige piiratud liikumisvõimega isikute jaoks.

Küsimus 14. Milliseid meetmeid võiks võtta, et paremini integreerida reisijate- ja kaubavedu teadusuuringutesse ja linnalise liikumiskeskonna planeerimisse?

39. Integratsiooni saaks soodustada teadus- ja tutvustamisprojektide rahastamise kriteeriumide kaudu, eelkõige mis puudutab energiasäästlike ja keskkonnasõbralike linnakeskkonna jaoks sobilike sõidukite kasutuselevõttu. Kaaluda võiks linnatranspordis konkreetsete kriteeriumide kehtestamist heitkoguste vähendamiseks, mis oleksid seotud punktis 18 (küsimus 1) nimetatud märgistamissüsteemiga.

Küsimus 15. Kuidas oleks võimalik saavutada paremat kooskõlastatust linnasisese ja linnadevahelise transpordi ning maakasutuse planeerimise vahel? Milline organisatsiooniline struktuur võiks olla asjakohane?

40. Komitee toetab vabatahtlikult koostatavate laiemaid linnastuid siduvate liikluskavade kasutamist. Oluline on võtta sobivaid meetmeid, et suunata raskete kaubaveokite liiklus eemale linnakeskustest. Ei ole olemas ühte parimat lahendust, kuid linnastud peaksid töötama välja kohalikke lahendusi, mis viiksid ELi poolt ettekirjutatud ja soodustatud tulemusteni. Kõnealused kavad võiksid olla liikuvuse kokkulepete sõlmimise aluseks peamistest sidusrühmadest partneritega.

41. Komitee arvates tuleb liiklusummikute vähendamiseks suurte linnade juurdepääsuteedel rajada linnaäärsete valdade valitsustega ja vajadusel suurlinnade transpordiametitega kooskõlastatult linna äärtesse suured ühenduskohad, kus on piisavalt parkimisruumi („pargi ja reisi” süsteemi parklad), et linna sõitvad inimesed saaksid parkida oma sõiduki ja seejärel kasutada ühistransporti ilma ajakulu märkimisväärse suurenemiseta. Komitee arvates on otstarbekas edendada selliste integreeritud liiklussüsteemide rajamist, mille puhul võetakse arvesse linnastute loomulikke piire ja elanike liikumisvajadusi, ning kehtestada nende juhtimiseks ühenduselaadsed asutustevahelised koostöömehhanismid.

42. Kuna maakasutuse ja transpordi planeerimine on omavahel tihedalt seotud, tuleb neid teineteisega igal tasandil, nii kohalikul kui ka kõrgemal tasandil, kohandada ja ühendada, et mõlema valdkonna algatused oleksid võimalikult tõhusad nii keskkonna, energiakasutuse kui ka käitamise seisukohast.

Ohutu ja turvalise linnatranspordi suunas

Küsimus 16. Milliseid täiendavaid meetmeid tuleks võtta, et aidata linnadel toime tulla liiklusohutuse ning isikliku turvalisusega seotud probleemidega linnaliikluses?

43. Linnapiirkondades on liikluses eriti ohustatud jalakäijad ja jalgratturid. Kui soovitakse nimetatud liikumisviise soodustada, tuleb jätkata liiklusohutuse parandamist. Edasised meetmed võiksid sisaldada tutvustamisprojektide edendamist, mis kirjeldaksid uudseid viise, kuidas anda jalakäijatele ja jalgratturitele liikluses eelisõigus motoriseeritud transpordivahendite ees, ning soodustada tuleb turvatehnoloogiate kiiret kasutuselevõttu. Kohalikke omavalitsusi tuleks julgustada tegema vabatahtlikku koostööd erasektoriga, et nimetatud probleeme lahendada. Selleks on juba arvukalt parimate lahenduste näiteid.

Küsimus 17. Kuidas saavad vedajad ja kodanikud olla teadlikumad kõrgetasemelise infrastruktuuri halduse ja ohutusele suunatud sõidukitehnoloogia potentsiaalid?

44. Komitee leiab, et kõige paremini saab nimetatud arengusuundade potentsiaalid teavitada hästi reklaamitud tutvustamisprojektide kaudu. Kiiduväärt on Euroopa liiklusohutuse seirekeskuse töö kõnealuse valdkonna uute arengusuundade tutvustamisel, samuti juhib komitee tähelepanu Euroopa piirkondade heade tavade olemasolevatele näidetele.

Küsimus 18. Kas tuleks arendada linnakeskkonnale kohandatud automaatseid radariseadmeid ning kas nende kasutamist tuleks edendada?

45. EL peaks edendama uute tehnoloogiate arendamist. Üks ELi roll võiks olla veelgi enamate katsete korraldamise edendamine kogu Euroopas, et saada paremat teavet kõnealuste tehnoloogiate kulude ja eeliste kohta.

Uued suunad linnalise liikumiskeskonna loomisel

Küsimus 20. Kas kõik sidusrühmad peaksid töötama koos, et arendada välja linnaliikluse uus kultuur Euroopas? Kas Euroopa linnalist liikumiskeskonda jälgiva vaatluskeskuse asutamine võiks Euroopa liiklusohutuse seirekeskuse näite alusel olla kasulik algatus selle koostöö toetamiseks?

46. Komitee leiab, et oleks kasulik nimetatud näide eeskujuks võtta, arvestades liiklusõnnetuste arvu edukat vähendamist Euroopas. Euroopa linnalist liikumiskeskonda jälgiva vaatluskeskuse loomist võib toetada vaid siis, kui see tooks kaasa tõelise lisaväärtuse. Samuti leiab komitee, et mitmeastmeliste eesmärkide mudel koos rahastamisega on andnud märkimisväärse panuse liiklusõnnetuste edukasse vähendamisse. Euroopa linnalist liikumiskeskonda jälgiv vaatluskeskus aitaks edendada heade tavade propageerimist, puhta tsooni staatuse omistamist ja osaleks iga-aastases ELi aruandmissüsteemis, mis on seotud kevadise ülemkoguga.

Rahalised vahendid

Küsimus 21. Kuidas oleks võimalik praegusi rahastamisvahendeid (nt struktuuri- ja ühtekuuluvusfondid) ühtlustatud viisil paremini kasutada, et toetada integreeritud ja säästvat linnatransporti?

47. Transpordimeetetele on juba kulutatud märkimisväärsed vahendid mitmesuguste programmide kaudu, eelkõige TEN-T programmi, struktuurifondide raames lähenemipiirkondade programmide ning programmi Civitas kaudu. On selge, et lähenemipiirkondades, kus ELi vahendeid kasutatakse linnakeskkonnas, peaksid need olema kooskõlas kõnealuse rohelise raamatu eesmärkidega. Lähenemisprogrammide raames rahastatud meetmete eesmärk peaks olema tasakaalustatud lähenemisviisi loomine transpordiliikidele vastavalt nende saastetasemele ja kliimamõjule. Lähenemisprogrammide ja teiste programmide raames eraldatud vahendid ei ole piisavad, et stimuleerida kogu Euroopas vajalikku radikaalset muutust. Lisaks ei ole kõnealused vahendid enamasti suunatud tegelikult abi vajavatele piirkondadele, st neile suurtele linnapiirkondadele, mis kannatavad majanduskasvu surve all ja kus keskkonnaküsimused piiravad konkurentsivõimet. Kõnealuses rohelises raamatus näidatakse, et on vaja tegutseda. ELil on oma roll kas märkimisväärselt laiendatud Civitase lähenemisviisi kaudu või mõne täiesti uue programmi kaudu. Mõlema võimaluse puhul tuleb keskenduda nimetatud radikaalse muutuse saavutamisele. Kõnealuste vahenditega tuleks toetada puhaste tsoonide arendamist ja rahastamist ning tasakaalustatumat lähenemisviisi transpordiliikidele, nagu käesolevas arvamuses kirjeldatud. Samuti aitaks see saada vahendeid erasektorist ja riiklikest programmidest.

Küsimus 23. Kuidas saaks suunatud uurimistegevus rohkem kaasa aidata linnapiirangute ja linnaliikluse arengu integreerimisele?

48. Peamised küsimused on liikluskorralduse ja tegevuse kontrolli süsteemid, millele lisandub strateegiliste ühistranspordi-

korridoride lähedusesse ehitatavate elamute tiheduse planeerimine. Linnaareng peab eelkõige käima käsikäs transpordi jm infrastruktuuri arendamisega, et vältida vajadust nende kahe tagantjärele integreerimiseks. Selline lähenemisviis võimaldab saada teavet transpordinõudluse kriitilise läve kohta ühistranspordi rajamiseks ja juhtimiseks.

Küsimus 24. Kas linnu tuleks julgustada linnaliiklusmaksude kehtestamisel? Kas on vaja linnaliiklusmaksude alast üldist raamistikku ja/või suuniseid? Kas linnaliiklusmaksudest saadud tulud tuleks eraldada ühistranspordi kvaliteedi parandamiseks? Kas väliskulud tuleks arvesse võtta?

49. Linnaliiklusmaksude kehtestamine võiks olla üks vahend, mida linna ametivõimudel on võimalik kasutada. ELile tuleks kasuks parimate tavade näidete arengu soodustamine ja juba kehtestatud süsteemidest õppimine. Ka üldine raamistik ja/või suunised tuleksid kasuks. Soovitatav oleks standardimine, kuid seda on raske saavutada. Et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saaksid lahendada liiklusummikute ja keskkonnaga seotud küsimusi, peaks nende käsutuses olema tõhusad vahendid. Tõhus vahend võib olla näiteks ummikumaks. Seepärast on oluline, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad ise otsustada ummikumaksu kehtestamise ja tulude kasutamise üle. Kahjuks puuduvad paljudes liikmesriikides neil selleks võimalused, kuna vastavaid otsuseid langetatakse valitsuse tasandil. ELile tuleks kasuks parimate tavade näidete arengu soodustamine ja juba kehtestatud süsteemidest õppimine. Regioonide Komitee arvates saab komisjon selgitamise ja suhtumise mõjutamise kaudu teha ummikumaksu kehtestamise kohalikele ja piirkondlikele otsuselangetajatele oluliselt lihtsamaks.

Küsimus 25. Millist lisaväärtust võiks pikemas perspektiivis tuua suunatud Euroopa toetus keskkonnasäästliku ja energiatõhusa linnatranspordi rahastamiseks?

50. Suunatud toetus võib viia kiirema liikumiseni CO₂ vähendamise eesmärkide suunas, uute tehnoloogiarakenduste kiiremale käivitamisele ning parimate tavade laiemale levikule ja omaksvõtmisele. See omakorda vähendaks liiklusummikute majanduslikku kulu ELis ning annaks ELile juhtrolli säästva arengu tehnoloogiate ja meetodite globaalsel turul ning püüdes ühendada majanduskasv säästva linnatranspordiga.

51. EL võiks suurendada lisaväärtust, kasutades liikuvuse kokkuleppeid tugevate liitude loomiseks sidusrühmade vahel, kes on suutelised kandma riski jätkusuutliku transpordi infrastruktuuri väljaarendamiseks laenatud märkimisväärselt suurte laenusummade osas. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks on vajalik tihe koostöö Euroopa Investeeringuspannaga.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tulevik”

(2008/C 172/05)

REGIOONIDE KOMITEE

- rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on Euroopa ühist varjupaigasüsteemi puudutavate ELi õigusaktide esimesed rakendajad, ning leiab, et ühine varjupaigasüsteem, kus iga liikmesriik kannab solidaarsel viisil oma osa vastutusest, lihtsustab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tööd;
- soovib vajadusel luua liikmesriikide tasandil nõupidamismehhanismi, mis ühendaks valitsus- ning piirkondlike ja kohalike asutusi eesmärgiga saavutada integreeritud ja mitmetasandiline valitsemine;
- soovib võtta vastu määrus järgmiste tegurite reguleerimiseks: kord juba antud kaitse vastastikune tunnustamine, pagulaste ja täiendava kaitse saajate teise riiki saatmisega ja ühtse staatusega seotud menetlus;
- leiab, et direktiivi 2003/109/EÜ sätete laiendamine teatud liiki rahvusvahelist kaitset saavatele isikutele on peamine viis igasuguse diskrimineerimisohu kaotamiseks ning samuti on see Euroopa Liidu varjupaigateemaliste küsimuste ühtlustamise vahend;
- soovib koostada ühised suunised, et võtta kohalike omavalitsusi rohkem kaasates meetmed, mis muudavad sotsiaal- ja tervishoiuteenused ning eluaseme varjupaigataotlejatele ja pagulastele kättesaadavamaks, ning koostada programme nende kaasamiseks kohalikku kogukonda; määrata kindlaks selged ja täpsed reeglid eelnevate õpingute, kutsealase ümberõppe ja pädevuste tunnustamiseks; eraldada rahalisi vahendeid pagulaste töö- ja/või juhtimispotentsiaali arendamiseks;
- leiab, et pagulaste edukaks integratsiooniks on vaja, et nad tunneksid, et neil on oma roll linnaosas, linnas ja Euroopa Liidu riigis, kus nad elavad. Kohalikus poliitilises elus osalemisel (alates õigusest hääletada ja kandideerida kohalikel valimistel) on lisaks sümboolsele tähendusele tõeline ja väga tugev praktiline väärtus;
- soovib liikmesriikide ja kohalike omavalitsuste pädevuse parandamiseks kavandada rahastamisjuhi-seid ja pakkumismenetlusi, milles pööratakse rohkem tähelepanu psühholoogilisele ja sotsiaalsele küljele, pagulaste staatuse reguleerimisele ja eriti tundlike olukordadega tegelemisele.

Raportöör: Savino Antonio SANTARELLA (IT/UEN-EA), Candela linnapea

Viitedokumendid

Komisjoni teatis „Roheline raamat Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tuleviku kohta”

KOM(2007) 301 lõplik.

„Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/109/EÜ, et laiendada selle reguleerimisala rahvusvahelise kaitse saajatele”

KOM(2007) 298 lõplik.

Poliitilised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll

1. rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on Euroopa ühist varjupaigasüsteemi puudutavate ELi õigusaktide esimesed rakendajad. Iga päev võtavad nad vastu rändajate segavoogusid, kelle seas on ka varjupaigataotlejad, ning tihti tuleb osutada meditsiini- ja psühholoogilist abi inimestele, kes on kannatanud füüsilist või vaimset väärkohtlemist, sealhulgas piinamist. Nimetatud teenuste jaoks, mida kohalikud ega piirkondlikud omavalitsused või nende ametid alati igapäevaselt ei osuta, vajavad nad eritoetust, et rakendada sobivaid oskusi ja struktuure;

2. leiab, et ühine varjupaigasüsteem, kus iga liikmesriik kannab solidaarsel viisil oma osa vastutusest, lihtsustab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tööd. Praegu lasub teadlikult riikides kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel ebaproportsionaalselt suur vastutus, mis tuleneb muu hulgas ka ühise varjupaigasüsteemi puudumisest;

3. juhib tähelepanu asjaolule, et vastuvõtu-, integratsiooni- ja püsiva töökoha projektide puudumisel võivad isegi tunnustatud varjupaigataotlejad sattuda väärkohtlemise või kuritegude ohvriks, millest võib kujuneda turvalisuse ja sotsiaalse ühtekuuluvuse võimalik probleemideallikas. Ohtu ja tendentsi sattuda väärkohtlemise või kuritegude ohvriks saab vähendada, andes võimaluse varjupaigataotluse menetlemise ajal tasustatult töötada;

4. soovib luua igas liikmesriigis kohalike omavalitsuste võrgustike süsteemi, et pagulasi teadlikul viisil integreerida, kasutades selleks omavalitsuste edendatavaid kohalikke projekte. Liikmesriikides, kus selliseid kohalike komisjonide kaudu toimivaid teenuste võrgustikke on katsetatud, on varjupaigataotluste töötlemine kiirenenud ja varjupaigataotlejate elamistingimused paranenud. See on lihtsustanud nende integreerimist kohalikkude vastuvõtvasse kogukonda ning parandanud märkimisväärselt nende turvalisust ja elukvaliteeti;

5. soovib seetõttu, et erinevad Euroopa Liidu ning riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud vahendid täiendaksid üksteist ning pakuksid tegelikku toetust selliste teenustevõrgustike loomisele kõikides liikmesriikides, et lahendada varjupaigataotlejate ja pagulaste integreerimisega seotud probleeme;

6. soovib vajadusel luua liikmesriikide tasandil nõupidamis-mehhanismi, mis ühendaks valitsus- ning piirkondlikke ja kohalikke asutusi eesmärgiga saavutada integreeritud ja mitmetasandiline valitsemine;

7. soovib, et võrgustikus osalemine peaks olema vaba-tahtlik, ning toetab partnerluste loomist, et kohalikul tasandil jagada otsuste tegemist ja vastutust institutsiooniliste, avalike ja erasektori osalejate vahel, mis võimaldab vastuvõtu- ja integratsiooni-meetmeid kavandada olemasoleva kohaliku potentsiaali põhjal. Sellised partnerlused saavad aidata arendada oskusteavet ning seega suurendada nende osalejate teadlikku kaasamist, kes ei olnud siamaani varjupaigavaldkonnaga kokku puutunud või kellele oli vastutuse võtmine kõneluses küsimuses vastumeelt;

8. rõhutab, et selline süsteem võib ärgitada institutsioone, ettevõtteid, ametiühinguid, kolmanda sektori ühendusi, koolitussasutusi, ülikoole ning muidugi kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi süsteemis enda rolli leidma. Sellega juhitaks küsimusele ühiskonna kui terviku tähelepanu, võimaldades igal sidusrühmal täita oma rolli, mis aitaks loomulikult viisil pingeid leevendada või need kõrvaldada;

Õigusaktid

Varjupaigataotluste läbivaatamine

9. leiab, et rahvusvahelise kaitse andmisega seotud meetmete rakendamisel peab Euroopa Liit vastama kahele nõudele, mida ei tohiks vastandada:

- tõhus kaitse varjupaigataotlejatele;
- kontroll välispiiridel;

10. teeb ettepaneku, et pagulaste identifitseerimist, ELi territooriumile lubamist ja varjupaigamenetluse kättesaadavust ühtlustataks Euroopa Liidu tasandil;

11. kutsub üles sellise sisserändajate ühise identifitseerimismenetluse koostamisele ja katsetamisele, mida saaks rakendada kindlate tähtaegade ja milles nähakse ette täpsed ja tõhusad meetmed, mis arvestavad põhiõiguste ja isikute väarikusega;

12. rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise menetlust silmas pidades peab komitee hädavajalikuks määratleda ühised vahendid, millega tagada eri liikmesriikides ühtlane hindamine, võimaldades Euroopa Liidu direktiivide (eriti direktiivi 2005/85/EÜ) sätete tõhusa rakendamise;

13. teeb lisaks koolituse ja täiendkoolituse ning kontrolli korraldamisele ettepaneku korraldada korrapäraselt kohtumisi ja mõttevahetusi rahvusvahelise kaitse taotlustega tegelevatele ametnikele;

14. soovib koostada koolitus- ja täiendkoolituseprogrammi piiril töötavatele piirivalve- või politseijõududele;

15. soovib (lennujaamade, sadamate ja maismaa) piiriületuspunktides luua abi ja suuniseid pakkuvad keskused rahvusvahelist kaitset taotlevatele väliskodanikele, ning neid toetada.

Varjupaigataotlejate vastuvõtmise tingimused

16. leiab, et seoses varjupaigataotlejate kinnipidamisega tasub uuesti rõhutada, et varjupaigataotlejaid ei saa kinni hoida lihtsalt nende taotluse ülevaatamiseks. Liikumispiirangud ei tohi ületada identifitseerimismenetluseks vajaminevat aega ja menetlust tuleb edaspidi veelgi ühtlustada;

17. kutsub Euroopa Liitu võtma vastu harta piiratud liikumisvabadusega rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute staatuse kohta;

18. on arvamusel, et Euroopa Liidu sees liiguvad varjupaigataotlejad ühest riigist edasi seetõttu, et liikmesriikide majanduslik olukord ja suhtumine varjupaigataotlejatesse on erinev;

19. leiab seetõttu, et tuleks koostada uurimus, millesse koondataks kõikide liikmesriikide viimaste aastate kogemused seoses tööalase, ühiskondliku ja eluasemega seotud integratsiooniga;

20. teeb ettepaneku lisada käesolevale arvamusele parimad tavad, mida rakendatakse koostöös Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsustega;

21. soovib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste loodud teenuste puhul liikuda materiaalse abi andmiselt integreeritud abi (hõlmab isikliku suunamist, toetamist ning samme sotsiaal-majandusliku integratsiooni poole) andmisele;

Kaitse andmine

22. tuleb meelde, et rahvusvahelise kaitse mõiste on alati tihedalt seotud mõiste „pagulane” määratlusega Genfi konventsiooni artikli 1 tähenduses, isegi kui pärast 1951. aastat on rahvusvaheline kontekst oluliselt muutunud ning sellega seoses on muutunud ka kaitset taotlevate isikute profiil. Järjest rohkem inimesi ei põgene mitte isikliku tagakiusamise tõttu, vaid üldise vägivalda või relvastatud konflikti eest ning ka keskkonna- ja elutingimused mängivad üha suuremat rolli;

23. märgib, et eelmainituga arvestades tasub heaks kiita direktiivi 2004/83/EÜ sätteid, kus kirjeldatakse ja ühtlustatakse nende isikute täiendavat kaitset, kes ei ole Genfi konventsiooni tähenduses pagulased. Seda kaitset tuleb aga käsitleda pagulase staatust täiendavana, mitte väiksema või teisejärgulisena;

24. hindab Euroopa Komisjoni püüet kirjeldada, millised tingimused on täiendava kaitse saamiseks vajalikud, täiendades ja laiendades nii Genfi konventsiooni sätteid;

25. rõhutab, et Euroopa Liidu sätete selles tähenduses tuleb välja, et on kahte liiki rahvusvahelist kaitset (pagulaste kaitse ja täiendav kaitse), millega laiendatakse isikute ringi, kes võiksid kaitset saada;

26. rõhutab, et, kui üks liikmesriik annab ühte neist kaht liiki kaitsest, siis peavad kõik teised Euroopa Liidu riigid seda tunnustama;

27. soovib luua võimaluse vastutuse jagamiseks liikmesriikide vahel, kui rahvusvahelise kaitse saaja kolib teise liikmesriiki. Nii tagatakse liikumisvabadus (isegi kui liikumist kontrollitakse ja jälgitakse) Euroopa Liidu territooriumil;

28. peab vajalikuks, et Euroopa Liit võtaks kasutusele õiguslikud ja tegevuslikud vahendid, mis võimaldaks ELil sekkuda juhtudel, kui isikut ei ole võimalik ELi territooriumilt välja saata;

Läbivad teemad

Sobiv lahendus haavatavuse puhul

29. leiab seega, et haavatavust tuleb hinnata konkreetse isiku omapära ja tema üleelamise järgi, v.a teatud elanikkonnarihmade puhul (saatjata alaealised, kaasas reisivad või järele reisivad või pagulastest naised või füüsilise või vaimse puudega isikud), kellele tuleb kehtestada erivastuvõtu- ja kaitsemeetmed ja kelle eriolukorrale tuleb menetluse käigus ja otsuste langetamisel vastavalt tähelepanu pöörata (nt austada õigust era- ja pereelule või perekonna taasühinemisele);

30. pöörab tähelepanu sellele, et just piinamisohvrite puhul võivad abi- ja rehabiliteerimismeetmed osutuda ebasobivaks, kui

— sellele ei järgne konkreetsed meetmed vastuvõtu, kaitse ja sotsiaal-majandusliku integratsiooni tagamiseks;

— neid rakendatakse ainult varjupaigataotlejatele loodud struktuurides, millel ei ole kontakte varjupaigataotlejatele ja pagulastele mõeldud riigi sotsiaalteenuste ega teiste programmide või teenustega;

31. soovib seega ühise varjupaigasüsteemi loomisel näha ette arutelu ühiste normide teemal, et kindlaks teha erinevad tundlikud olukorrad;

32. teeb ettepaneku, et dokumentides, mille Euroopa Liit töötab välja varjupaigasüsteemis osalejate töö toetamiseks (suunised, käsiraamatud, koolitusprogrammid jne), arvestataks iga olukorra konkreetsete tegurite ja näitajatega, et oleks lihtsam kindlaks teha eriti tundlikke olukordi ja lihtsustada nende juhtumite haldamist;

33. leiab, et iga haavatava isiku hoolekandevajaduse kindlaks määramiseks ja hoolekandeks on vaja parandada kohalike sotsiaalteenuste pakkujate pädevust. Seetõttu soovib komitee, et Euroopa Liit astuks samme kas suutlikkuse suurendamisega seotud programmide toetuseks vahendeid eraldades või liikmesriikides koolitus- ja täiendkoolitusprogramme edendades;

Integratsioon

34. rõhutab, et integratsiooni peamine eesmärk on, et pagulased saavutaksid tõelise autonoomia. Integratsioonitee jaguneb mitmeks paralleelseks integratsiooniks (ametialane ja ühiskondlik ning eluasemega seotud integratsioon) ja mitmeks etapiks (riigi territooriumi tundma õppimine, teenuste kättesaadavus, osalemine);

35. peab väga oluliseks, et teise põlvkonna sisserändajate võimalike halbade kogemustega arvestamisel integratsioonipoliitika Euroopa eri piirkondades ei käsitletak (antud juhul) pagulasi alati kui „välismaalasi” või „külalisi”. Kui nad tunnustavad ja austavad vastuvõtva riigi traditsioone ja seadusi, siis ei peaks üritama neid oma kultuurist kaugendada;

36. leiab, et pagulaste edukaks integratsiooniks on vaja, et nad tunneksid, et neil on oma roll linnaosas, linnas ja Euroopa Liidu riigis, kus nad elavad. Kohalikus poliitilises elus osalemisel (alates õigusest hääletada ja kandideerida kohalikel valimistel) on lisaks sümbolisele tähendusele tõeline ja väga tugev praktiline väärtus;

37. leiab, et selline kogukonda kuulumise tunne tekib koolis ning et kõigis liikmesriikide kooli- ja ülikoolisüsteemides võiks välja töötada pagulastest õpilastele ja üliõpilastele vastuvõtu- ja integratsiooniprogramme;

38. soovib

— koostada ühised suunised, et võtta kohalikke omavalitsusi rohkem kaasates meetmed, mis muudavad sotsiaal- ja tervishoiuteenused ning eluaseme varjupaigataotlejatele ja pagulastele kättesaadavamaks, ning koostada programme nende kaasamiseks kohalikkude kogukonda;

— määrata kindlaks selged ja täpsed reeglid eelnevate õpingute, kutsealase ümberõppe ja pädevuste tunnustamiseks;

— eraldada rahalisi vahendeid pagulaste töö- ja/või juhtimispotentsiaali arendamiseks ja toetada koostööd juba olemasolevate kohalike ettevõtetega;

Rakendamine — täiendavad meetmed

39. teeb ettepaneku kehtestada reeglid rahvusvahelist kaitset taotlevate kolmandate riikide kodanike identifitseerimise ühiseks menetluseks;

40. teeb ettepaneku koostada järgmistele sihtrühmadele struktureeritud koolitus- ja täiendkoolitusprogrammid: piirivalve- ja politseijõud, valitsusvälised organisatsioonid, varjupaigataotlejate tegelevad ametid, kohalikud tervishoiu- ja sotsiaalteenuste pakkujad, kohalikud omavalitsused ja riiklike institutsioonide juhid;

41. teeb ettepaneku luua võimalusi kohtumiste korraldamiseks ja kogemuste vahetamiseks, näiteks korraldada laiaulatuslik varjupaigategemaline Euroopa konverents, piirkondlikke konverentse ja varjupaiga küsimustega tegelevatele ametnikele Erasmus tüüpi personalivahetusprogramm;

42. kutsub üles parandama teatud varjupaigaküsimustes liikmesriikidevahelist kooskõlastamist;

43. soovib võtta vastu määrus järgmistele teguritele reguleerimiseks: kord juba antud kaitse vastastikune tunnustamine, pagulaste ja täiendava kaitse saajate teise riiki saatmisega ja ühtse staatusega seotud menetlus;

44. leiab, et peaks mitmekesistama ja arendama vahendeid, mille abil saaks oluliste asjaosalistega (kes varieeruvad liikmesriigi institutsioonidest kohalike omavalitsusteni ning politseist valitsusväliste organisatsioonideni) ühise varjupaigasüsteemi elluviimise osas konsulteerida;

45. soovib liikmesriikide ja kohalike omavalitsuste pädevuse parandamiseks kavandada rahastamisjuhiseid ja pakkumismenetlusi, milles pööratakse rohkem tähelepanu psühholoogilisele ja sotsiaalsele küljele, pagulaste staatuse reguleerimisele ja eriti tundlike olukordadega tegelemisele;

Solidaarsus ja ülesannete jaotamine

Solidaarsus finantseerimisel

46. tervitab Euroopa Komisjoni esitatud solidaarsuse ja rändevoogude haldamise 2007.–2013. aasta raamprogrammi. Sellel mitmeaastasel programmil on neli sammast ja asjaomased vahendid, mille abil käsitletakse integreeritult erinevaid rändega seotud probleeme. Komitee väljendab erilist rahulolu 2008.–2013. aasta Euroopa Pagulaste Fondi uue versiooni ja Euroopa Pagulaste Tagasisaatmise Fondi üle, mis vastavad kohalike omavalitsuste sätestatud nõudmistele varjupaigataotlejate ja pagulaste osas;

47. leiab, et menetlusstandardite, vastuvõtu, integratsiooni ja kohalikus kogukonnas osalemise ühtlustamine on esmasel vahendil, mis hoiavad ära rahvusvahelist kaitset taotlevate või saavate isikute ühest riigist teise liikumise Euroopa Liidu territooriumil;

48. rõhutab, et peamine raskus ühtlustamisel on tõhusa ühise varjupaigasüsteemi loomine, mis on peamine vahend vastutuse ja pädevuse täielikuks jagamiseks kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide vahel;

49. tuletab meelde, et kuigi selle eesmärgi saavutamiseks on vaja rahalisi ja inimressursse ning palju aega, on siiski vaja luua rahvusvaheline mudel, millest võiks üldist kasu olla ka rändevooegade juhtimisel Euroopa tasandil;

50. rõhutab, et eelnimetatud meetmete elluviimiseks ning tõhususe tagamiseks on väga oluline, et liikmesriikides nähtaks varjupaigapoliitikale mõeldud vahendite puhul ette ühe osa haldamine Euroopa Liidu tasandil ja teise osa haldamine liikmesriikide tasandil;

51. soovib seega, et liikmesriigid, kus varjupaigataotluste arv tõuseb või on stabiilne, samuti piiririigid saaksid rahalist toetust, mis oleks nende ülesannetega proportsionaalne. Ühise varjupaigasüsteemi elluviimisel on vaja suurel hulgal rahalisi vahendeid ning just esimesel viiel aastal on vaja muuta reeglit, mille kohaselt Euroopa Liidu rahastamine vaid täiendab liikmesriigi rahastamist;

52. palub seetõttu Euroopa rahalisi vahendeid hoolikalt ja üksikasjalikult kavandada, et neid oleks võimalik kasutada koolituseks, personali vahetusprogrammideks ja kohapealsete partnerite kaasamiseks Euroopa konsultatsiooniprotsessi;

53. samuti soovib eraldada piisavalt vahendeid uute liikmesriikide ning nende riikide abistamiseks, kellel on rände juhtimisega vähem kogemusi, andes neile lisavahendid võimalike struktuuriliste puudujääkide eemaldamiseks. Selles kontekstis ei ole mõttekas kavandada Euroopa Liidu sisese ümberpaigutamise programme;

Direktiivi 2003/109/EÜ reguleerimisala laiendamine rahvusvahelise kaitse saajatele

54. väljendab suurt heameelt nõukogu direktiivi ettepaneku üle, millega muudetakse direktiivi 2003/109/EÜ, et laiendada selle reguleerimisala rahvusvahelise kaitse saajatele (pagulased või täiendava kaitse saajad);

55. leiab, et direktiivi 2003/109/EÜ sätete laiendamine teatud liiki rahvusvahelist kaitset saavatele isikutele on peamine viis igasuguse diskrimineerimisohu kaotamiseks ning samuti on see Euroopa Liidu varjupaigategemaliste küsimuste ühtlustamise vahend;

56. leiab, et rahvusvahelise kaitse saajal peaks olema õigus taotleda pikaajalise elaniku staatust liikmesriigis, kes on andnud rahvusvahelist kaitset, ning saada õigus elada teistes liikmesriikides;

57. rõhutab, et teatud liiki rahvusvahelist kaitset tuleb kindlasti võimaliku pikaajalise elaniku staatuse äravõtmise tagajärgede hindamisel arvesse võtta;

58. kiidab seega heaks direktiivi ettepaneku meetmed, millega rõhutatakse väljasaatmise lubamatuse põhimõttest kinnipidamist (põhimõte, mille kohaselt ei või isikuid sundida tagasi pöörduma riikidesse, kus nende elu või vabadus oleks ohus), et seda rakendataks täielikult ka tegelikkuses, kooskõlas Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste õigusaktidega. Kui on aga ette nähtud sellest kaugemale ulatuvaid piiranguid väljasaatmisele ja tagasisaatmisele, siis tuleb neisse eitavalt suhtuda.

59. väljasaatmise lubamatuse põhimõttest kinnipidamisel tuleb hoolitseda selle eest, et teise liikmesriigi ametnike teavitatakse täiel määral asjaolust, et pikaajalise elaniku staatusega isik, kes taotleb selles riigis elamisluba, sai juba rahvusvahelist kaitset teises liikmesriigis. Selline säte on väga oluline, et tagada kaitse järjepidevus, kui rahvusvahelise kaitse vajadus säilib;

60. leiab, et kui rahvusvahelise kaitse andmise või äravõtmise eest vastutavad ametid ei tegele pikaajalise staatuse andmise ja äravõtmisega, siis on väga oluline täies ulatuses arvesse võtta kaitse tausta;

61. väljendab heameelt sätete üle, millega tagatakse pikaajalise elaniku staatusega rahvusvahelise kaitse saajate teises riigis elamise õiguse täielik rakendamine;

62. soovib võtta Euroopa Liidu tasandil vastu ühtsed reeglid, lubamaks pagulastel ja täiendava toetuse saajatel teises liikmesriigis elada (töökoha tõttu või perekondlikel põhjustel), kuid eelkõige selleks, et rahvusvahelise kaitse kohustust saaks ühest liikmesriigist teise üle kanda.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee

president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide komitee Arvamus „Euroopa sadamapoliitika”

(2008/C 172/06)

REGIOONIDE KOMITEE,

- tõstab esile sadamate suurt tähtsust majandusliku ja ühiskondliku arengu ning Euroopa konkurentsivõime ja heaolu seisukohast ning mitte ainult rannikupiirkondade jaoks;
- täheldab, et Euroopa sadamamaastik on väga eripalgeline, ning on veendunud, et erinevad struktuurid tugevdavad konkurentsi kõige tõhusamate transporditeede osas;
- rõhutab, et on mõttekas, kui sadamate haldamine leiab aset piirkondlikul ja kohalikul tasandil, ning tervitab seega komisjoni kava mitte sekkuda eesmärgiga ühtlustada erinevusi ELi sadamate haldamise erinevates struktuurides;
- rõhutab, et üksteisega ei konkureeri mitte ainult üksikud sadamad, vaid terved transpordiahelad;
- on seisukohal, et 2008. aastaks väljakuulutatud suunised sadamatele antava riigiabi kohta on sobiv vahend täpsustamiseks EÜ asutamiselepingut sadamate osas, et korraldada ka edaspidi konkurentsi sadamasektoris õiglaselt ja tõhusalt;
- täheldab, et Euroopas ei eksisteeri veel tõelist meretranspordi siseturgu ning tervitab haldusmenetluste lihtsustamist, edusamme tolli ajakohastamisel ja ka 2008. aastaks väljakuulutatud komisjoni algatust piirideta Euroopa meretranspordiruumi loomiseks;
- nõuab, et jätkataks puhta laeva (*clean ship*) ja puhta sadama (*clean port*) projektide edendamist, ning peab vajalikuks, et laevadelt tuleva kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tehtavaid pingutusi (nt võimalus ühendada laev sadama elektrivõrku) jätkataks eelkõige rahvusvahelisel tasandil, et see ei asetaks Euroopa sadamaid ülemaailmses konkurentsis halvemasse olukorda;

Raportöör: Rolf HARLINGHAUSEN (Hamburgi liidumaa parlamendi Euroopa asjade komisjoni liige, DE/EPP)

Viitedokument

Komisjoni teatis Euroopa sadamapoliitika kohta

KOM(2007) 616 lõplik

I. Poliitilised soovitus

REGIOONIDE KOMITEE

Põhimõttelised punktid

1. tänab komisjoni Euroopa tulevast sadamapoliitikat käsitleva teatise koostamise eest, mis on 2006. aasta maist 2007. aasta juunini aset leidnud ulatusliku järelemõtlemis- ja konsultatsiooniprotsessi tulemus, mille raames arutleti Euroopa sadamapoliitika eri aspekte kuues temaatilises töötoas ja kõigi huvirühmade osalusel;

2. vaatab komisjoni teatist kui tema varasemate dokumentide — teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Meresadamate teeninduskvaliteedi parandamine: Euroopa transpordi üks keskseid aspekte. Sadamateenuste turulepääsu käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi ettepanek” (KOM(2001) 35 lõplik), mille kohta võttis Regioonide Komitee vastu arvamuse 20. septembril 2001 (CdR 161/2001), ning „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv turulepääsu kohta sadamateenuste valdkonnas” (KOM(2004) 654 lõplik), mida käsitleva arvamuse võttis Regioonide Komitee vastu 13. aprillil 2005 (CdR 485/2004 fin) — edasiarendust;

3. näeb teatist tihedas seoses teiste oluliste teemadega, eelkõige Euroopa merenduspoliitika ja Euroopa transpordipoliitika ning viitab komitee 12. oktoobril 2005 vastu võetud omaalgatuslikule arvamusele „Euroopa Liidu merenduspoliitika — säästva arengu küsimus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks” (CdR 84/2005 fin), 13. veebruari 2007. aasta arvamusele „Euroopa liidu tulevase merenduspoliitika suunas” (CdR 258/2006 fin) ning 14. veebruari 2007. aasta arvamusele „Euroopa komisjoni 2001. aasta transpordipoliitika valge raamatu vahekokkuvõte” (CdR 119/2006 fin);

4. rõhutab, et Euroopa sadamapoliitikat peab määratlema ja rakendama subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete alusel;

Teatis üldiselt

5. tõstab esile sadamate suurt tähtsust majandusliku ja ühiskondliku arengu ning Euroopa konkurentsivõime ja heaolu seisukohast ning mitte ainult rannikupiirkondade jaoks. Sadamad, meretransport ja selle juurde kuuluv logistika on Euroopas kõige kiiremini kasvavad sektorid. 90 % Euroopa Liidu kaubavahetusest kolmandate riikidega toimub läbi sadamate. ELi

sisestest transpordist läbib sadamaid 40 %. Lisaks veetakse ELis laevadega igal aastal enam kui 200 miljonit reisijat;

6. on veendunud, et Euroopa sadamapoliitika peab arvestama eeltoodud aspektidega nagu ka suureneva globaliseerimise ja Euroopa Liidu laienemise tulemusel muutunud tingimustega. Seejuures on jätkusuutliku ja tasakaalustatud majanduskasvu ning Euroopa piirkondade edukuse seisukohast olulise tähendusega ka kliima- ja keskkonnakaitse ning kodanike tervishoid;

7. täheldab, et Euroopa sadamamaastik on väga eripalgeline, ning on veendunud, et erinevad struktuurid tugevdavad konkurentsi kõige tõhusamate transporditeede osas;

8. annab seega positiivse hinnangu sellele, et pärast kahe sadamateenuste valdkonnas turulepääsu käsitleva direktiivi ettepaneku (millele ka Regioonide Komitee andis kriitilise hinnangu) tagasilükkamist Euroopa Parlamendis on kõnealuses teatises ja selles kavandatud edasistes meetmetes tegu enamasti mittesiduvate õigusaktidega (nn *soft law*) ning mitte uute õigusakti ettepanekutega, sest nii on paremini võimalik arvestada erinevate struktuuridega;

9. avaldab head meelt, et komisjon on kasutanud võimalust paigutada teatises arvukad teemad asjakohasesse konteksti, mis on laiem kui peamiselt vaid sadamateenustele juurdepääsu temaatikaga piirdunud kahe direktiivi ettepanekute kontekst;

10. tervitab asjaomaste õigusaktide selgitamiseks kavandatud meetmeid. Seejuures peavad kõnealused meetmed teenima tõhusa konkurentsi ja vaba turulepääsu edasise parandamise huvisid. Regioonide Komitee täheldab antud kontekstis, et paljudes ELi piirkondades juba eksisteerib Euroopa sadamates ja sadamate vahel suurem ja tõhusam konkurents;

11. rõhutab, et üksikute ei konkureeri mitte ainult üksikud sadamad, vaid üksikute on konkurentsis terved transpordiahelad, ning seda tuleb silmas pidada kõigi sadamavaldkonda puudutavate eeskirjade puhul, kuna taolised eeskirjad avaldavad mõju kogu sisemaatranspordi logistikahelale;

12. on seisukohal, et liiklusvoogu tõenäoliselt mõjutavad ELi meetmed (näiteks üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN) poliitika või ELi keskkonnavalaste õigusaktide kohaldamise suunised sadamate arendamisel) peaksid vastama järgmistele nõuetele: stabiilse investeerimiskliima ja sotsiaalselt soodsa keskkonna säilitamine sadamates, sadamate jätkusuutliku arengu tagamine, asutamispingute sätete ühtne kohaldamine ning konsulteerimine kohalike, piirkondlike ja riiklike omavalitsustega;

Sadamate tulemuslikkus ja ühendused sisemaaga

13. on komisjoniga suures osas nõus tema sadamate tulemuslikkuse suurendamise analüüsi osas ja toetab seda, et töhuse tõstmisele omistatakse suurem tähtsus kui infrastruktuuri laiendamisele. Komitee nõuab aga strateegiate arendamist ühendvedude ja mitmeliigilisuse edendamiseks, mis arvestaksid erinevate piirkondlike iseärasustega ning rõhutab, et liikluskorralduse ratsionaalsema jagunemiseni Euroopas peab jõudma turg, tehes seda globaalses poliitilises raamistikus;

14. juhib aga tähelepanu sellele, et mõiste sadamad, st ühendus avamere ja sisemaa vahel, peaks tähendama ka sadamasse sissesõitu (st jäämurdmist ja süvendamist);

Läbilaskevõime keskkonnasõbralikum suurendamine

15. peab vajalikuks sadamate arendamist, pidades seejuures silmas keskkonna huvisid ning ka sadamalinnade elanike huvisid ja vajadusi;

16. toetab seega komisjoni kava avaldada suunised ühenduse keskkonnaõigusaktide kohaldamise kohta sadamate arendustegevuse suhtes. Seejuures on mõõdapäasmatu käivitada uuesti laialtulatlik konsulteerimine sadamavaldkonna asjaosalistega, ent ka sadama arengu jaoks otsustava tähtsusega piirkondlike ja kohalike ametkondadega. Sadamaarenduse ja keskkonnakaitse meetmed tuleb kooskõlla viia ja tasakaalustada;

17. tervitab kavandatud meetmeid jätmete ja setete haldamiseks ning toetab komisjoni kava tagada asjaomaste ELi õigusaktide kohaldamine kõikides liikmesriikides;

18. toetab komisjoni kava vähendada sadamates õhku paisatavaid heitkoguseid, rõhutab aga antud kontekstis Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) olulist rolli ning eelistab rahvusvahelisi kokkuleppeid Euroopa omapead tegutsemisele, mis võib nõrgendada ELi konkurentsivõimet. Komitee on aga seisukohal, et kui IMO ei esita mõistliku aja jooksul konkreetseid lahendusi, siis EL peab tegutsema iseseisvalt;

Ajakohastamine

19. täheldab, et Euroopas ei eksisteeri veel tõelist meretranspordi siseturgu ning tervitab haldusmenetluste lihtsustamist, edusamme tolli ajakohastamisel ja ka 2008. aastaks väljakuulutatud komisjoni algatust piirideta Euroopa meretranspordiruumi loomiseks;

20. juhib aga tähelepanu piirideta meretranspordi praktilisest rakendamisest tulenevatele probleemidele ning soovib enne uute meetmete võtmist viia läbi hetkeolukorra täpne analüüs;

Võrdsed võimalused — selgus investorite, käitajate ja kasutajate jaoks

21. rõhutab, et on mõttekas, kui sadamate haldamine leiab aset piirkondlikul ja kohalikul tasandil, ning tervitab seega

komisjoni kava mitte sekkuda eesmärgiga ühtlustada erinevusi ELi sadamate haldamise erinevates struktuurides;

22. on seisukohal, et 2008. aastaks väljakuulutatud suunised sadamatele antava riigiabi kohta on sobiv vahend täpsustamiseks EÜ asutamislepingut sadamate osas, et korraldada ka edaspidi konkurentsi sadamasektoris õiglaselt ja tõhusalt;

23. tervitab antud kontekstis ka direktiiviga 2006/111/EÜ kehtestatud läbipaistvust käsitlevate sätete laiendamist kõigile kaubasadamatele, olenemata nende iga-aastase käibe suurusest;

24. võtab teadmiseks teatise esitatud teabe, et kontsessioonide tegemisel tuleb kinni pidada Euroopa Kohtu asjakohasest kohtupraktikast ning avalike hangete alla mittekuuluvate kontsessioonide tegemisel tuleb läbi viia läbipaistev valikumenetlus. Regioonide Komitee leiab, et siinkohal vajab veel selgitust sadamaametkondade roll ja nende võimalused toetada mõõdukalt piirkondlike huvisid ja sadamate arengut;

25. väljendab muret, et kavandatud meetmete paindumatu rakendamine võib endaga kaasa tuua õigusliku ebakindluse või investeerimisstiimulite vähenemise juba olemasolevate pakkujate osas, mis võib nõrgendada Euroopa konkurentsivõimet;

26. lähtub sellest, et sadamatel on endiselt võimalik võtta töhuse sadamaarenduse raamides vajalikke ajakohastamis-, laiendamis- ja muutmismeetmeid ka ilma selleks valikumenetlust korraldamata;

27. peab vajalikuks selgitusi töötajate õiguste osas ettevõtte ülevõtmise korral, seda eelkõige siis kui kohaldatav ei ole nimetatud direktiiv 2001/23/EÜ;

28. võtab teadmiseks, et tehnilis-merenduslikud teenused (nagu lootsid, pukseerijad ja sildajad) kategoriseeritakse kui üldist majandushuvi pakkuvad teenused ning nende suhtes on seega kohaldatavad ELi asutamislepingu artiklites 86, 87 ja 88 sisalduvad eeskirjad. Vastavalt nimetatud artiklitele ja subsidiaarsuse põhimõttele on liikmesriikide pädevuses määrata oma üldist majandushuvi pakkuvad teenused, mis on kooskõlas 28. novembri 2005. aasta otsuses täpsustatud tingimustega. Kui liikmesriik otsustab, et ettevõtte vastutab üldist majandushuvi pakkuva teenuse pakkumise eest, siis võib see ettevõtte saada hüvitist avaliku teenuse osutamise eest, kui tema üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise tulud ei ole piisavad vastavate kulude katmiseks. Nimetatud hüvitis ei tohi ületada tegelikke kulusid, sh mõistlik kasum. Komitee meenutab samas, et kuna sadamapiirkondades liiklemise turvalisuse tagamiseks hädavajalike tehnilis-merenduslike teenuste kulud moodustavad väga väikese osa transpordi kogukuludest, siis seega ei toeta komitee meretranspordi atraktiivsuse suurendamise huvides nimetatud teenuste osutamise kulude vähendamist;

29. näeb lootsinduses ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastutusalasse kuuluvate lootsindusega seotud ohutuse küsimustes veel selgitamise vajadust;

30. jagab täielikult komisjoni hinnangut nn ühiskasutus edendavate ühenduste (*pools*) osas ning rõhutab nende olulisust sadamatöölise värbamisel ja koolitamisel, järgides seejuures kehtivaid ELi õigusakte, eelkõige asutamisvabadust ja teenuste osutamise vabadust;

31. tervitab „sadamatasude” mõiste määramist ning selle piiritlemist üldise infrastruktuuriga ning nõuab kavandatud toetussuunistes antud kontekstis sadamatasude kasutamise selget eristamist, et vältida konkurentsivastaseid ristoetusi;

32. täheldab, et sadamatasude osas valitseb juba suur läbi- paistvus ega pea seepärast vajalikuks edasiste eeskirjade kehtestamist kõnealuses valdkonnas;

33. tervitab komisjoni kava tegeleda aktiivsemalt kolmandate riikide ja Euroopa sadamate konkurentsiga ning toetada sellest puudutatud sadamaid, kuna paljud nendest sadamatest ei ole halvemas olukorras mitte üksnes oma geograafilise asendi tõttu, vaid ka seoses terava konkurentsiga kolmandate riikidega;

34. väljendab muret, et dokumentides „US-Safe-Port-Act” (2006) ja „House Resolution No. 1” (2007) nõutud kõigi USAsse transporditavate merekonteinerite 100-protsendiline läbivalgustamine („scanning”) ei ole Euroopa sadamates praktiliselt teostatav ja lisaks kaasnevad sellega kõrged kulud ning seepärast kutsub komitee komisjoni üles, pidama Ameerika Ühendriikide ametkondadega läbirääkimisi realselt rakendatavate lahenduste leidmiseks;

Struktuurse dialoogi loomine sadamate ja linnade vahel

35. toetab komisjoni kava parandada sadamate mainet ja nende integratsiooni linnadega. Sadamatel on paljudes piirkondades oluline roll, mis ületab majanduse ja tööhõive tegurid. Nad annavad tihti linnale näo ja neil on märkimisväärne osa linna või piirkonna arengus;

36. nõuab seega uuenduslikku lähenemist, mis tegeleks sadamalinna potentsiaaliga kultuuri, turismi ja vaba aja valdkonnas ning teeb ettepaneku kuulutada välja konkurss uurimise ja territoriaalse koostöö projektidele, mis muudaksid tulevased arengud paremini äratuntavaks;

37. tervitab komisjoni kavandatud avalikkusele suunatud meetmeid, näeb aga antud kontekstis siiski probleeme kehtivate ohutusnõuete osas, mis puudutavad turvalisust ning kaitset terrorismi ja kuritegevuse eest;

38. leiab, et selgitust vajavad veel kavandatud mitmeotstarbelised juurdepääsukaardid ja nende tähendus;

Töökohad sadamates

39. on seisukohal, et kvalifitseeritud töökohtade tagamiseks ja loomiseks peab Euroopa sadamapoliitika pidama silmas ka tööhõive mõõdet;

40. tervitab komisjoni kava edendada sotsiaalset dialoogi Euroopa tasandil. See peab toimuma tihedas koostöös sotsiaalpartneritega. Head ja kindlad töötingimused ning ka sadamatöölise väljaõppe ja koolituse pidev parandamine (nt stiimulite korrapärane kasutamine) on otsustavad tegurid sadamate ja nende piirkondade positiivse ja jätkusuutliku arengu jaoks;

41. toonitab, et Euroopa saab ülemaailmses konkurentsitoime tulla üksnes siis, kui ta on üle keskmise uuenduslik ja teistest piirkondadest kvalitatiivselt parem, ning rõhutab akadeemilise koolituse ja ametialase täiendõppe põhimõttelist tähendust kõnealuse eesmärgi saavutamise seisukohast;

42. väljendab muret selle üle, et tööõnnetuste arv sadamates ja laevadel on endiselt suur. Regioonide Komitee viitab sellele, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused mängivad olulist rolli sadamates tervishoiu- ja töökaitseeskirjade järelevalves ja rakendamises.

II. Järeldused ja nõudmised

REGIOONIDE KOMITEE

43. kahetseb üleeuroopalise transpordivõrgustiku (TEN) infrastruktuuri loomisel tekkinud viivitusi ning teeb ettepaneku, et komisjon teavitaks paremini liikmesriike ning ka piirkondi ja linnu ettenähtud rahastamisvõimalustest, et toetada piirkondade ja linnade pingutusi läbilaskevõime suurendamiseks ja sadamate maimaapoolse juurdepääsu (ühendused sisemaaga) ja sadamatesse sissesõidu (sadama ühendus laevateede ja merega) arendamiseks ning logistiliste jaotusvõrkude rajamiseks;

44. peab vajalikuks, et tulevastes merekiirteede toetuse andmist reguleerivatesse õigusaktidesse oleksid formaalselt kaasatud piirkonnad, ning eelistab antud kontekstis tervikuna lihtsustatud menetlust, milles võetaks rohkem arvesse ettevõtete huvisid ning mis aitaks seega kaasa keskkonnasõbraliku mere- transpordi suuremale levikule ja aktsepteerimisele;

45. teeb ettepaneku, et tulevikus rakendataks maa- ja mere- poolsete juurdepääsude kavandamisel enam ruumilise planeerimise vahendeid;

46. nõuab toetussuuniste kiiret avaldamist pärast konsultatsioone liikmesriikide, piirkondade ja asjaosalistega;

47. kutsub üles seadma sisse majanduslikud stiimulid tagamaks saartele ja ääre- poolseimatele rannikupiirkondadele kohased sadamainfrastruktuurid ja piisav meretransport, et edendada nende jätkusuutlikku arengut, vähendada nende ettevõt- luse tegevusele negatiivset mõju avaldavaid tegureid ning tagada nende õiglane juurdepääs suurtele Euroopa turgudele;

48. rõhutab hädavajalikku võitlust õhusaaste ja kliimamuutustega, kusjuures kaasata tuleb ka sadamad ja meretransport, nt võttes ruttu kasutusele puhta laevakütuse ning rakendades kiirelt IMO laevade ballastvee juhtimist ja käitlemist käsitlevad eeskirjad;

49. nõuab, et jätkataks puhta laeva (*clean ship*) ja puhta sadama (*clean port*) projektide edendamist, ning peab vajalikuks, et laevadelt tuleva kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks tehtavaid pingutusi (nt võimalus ühendada laev sadama elektrivõrku) jätkataks eelkõige rahvusvahelisel tasandil, et see ei asetaks Euroopa sadamaid ülemaailmses konkurentsivõimelises olukorda või siis Euroopa tasandil, et parandada kohekselt sadamapiirkondade elanike elukvaliteeti;

50. peab vajalikuks teavitada avalikkust senisest enam sadamate ja merede suurest tähtsusest Euroopa majanduskasvu ja töökohtade loomise seisukohast. Kõnealune ülesanne peaks jääma suures osas liikmesriikide, piirkondade ja sadamate kanda;

51. ootab suure huviga 2008. aastaks kavandatud komisjoni meetmeid ELi integreeritud merepoliitika väljatöötamiseks ning seda, kuidas sellesse on kaasatud sadamad;

52. tunnistab, et subsidiaarsus- ja proportsionaalsuse põhimõtet silmas pidades on ELi tasandil vajalikud mitmed meetmed, et võtta nõuetekohaselt arvesse sadamapoliitika kõiki tahke. Regioonide Komitee kardab aga, et kõiki meetmeid ei ole võimalik teostada kavandatud ajakava raames ja tunneb seega puudust üksikute meetmete prioriteetsuse selgest rõhutamisest;

53. teeb ettepaneku, et komisjoni kavandatud meetmete vastuvõtmisel võetaks arvesse kohaliku ja piirkondliku tähtsusega väikeseid sadamaid, mis ei ole eelkõige kommertssuunitlusega ja mille tegevusel on keskne tähtsus kohaliku elanikkonna

jaoks, ning millel on väga piiratud majanduslikud ja inimressursid Euroopa institutsioonide suuniste ja õigusaktide elluviimiseks. Komitee teeb ettepaneku, et kontrollitaks uute ELi õigusaktide mõju kõnealuste sadamate läbilaskevõimele ja tegevuse mahule, et nende elujõulisus kannatada ei saaks;

54. nõuab seega, et algatuste loetelu muudetakse nii, et see oleks liigitatud vastavalt eri meetmetega taotletavate eesmärkide prioriteetidele, subsidiaarsuse põhimõttest lähtuvatele eeldatavatele pädevusvaldkondadele ning rakendamise ajalisele järjestysele;

55. pakub koostööd ja toetust, et töötada välja ettepanekuid nimetatud meetmete prioriteetseimiseks ja tulevase sadamapoliitika kujundamiseks, ning teatab oma soovist, et komiteed teavitataks reeglipäraselt kõnealuses poliitikavaldkonnas aset leidvatest arengutest;

56. soovib luua organ, mis võimaldaks reeglipäraselt konsulteerida kõigi huvirühmadega, selleks, et nende konsultatsioonide tulemused kaasataks Euroopa sadamapoliitika tulevasesse arengusse, välditaks konflikte ja oleks võimalik vahetada kogemusi parimate tavade kohta, ning viitab antud kontekstis ka võimalusele toetada ja edendada kohalikke ja piirkondlikke organeid, et tagada kõrge meetmetega rahulolu tase;

57. kutsub komisjoni üles esitama Euroopa sadamapoliitika vahekokkuvõtte kavand 31. detsembriks 2009.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee

president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Euroopa liidu integreeritud merenduspoliitika”

(2008/C 172/07)

REGIOONIDE KOMITEE

- avaldab kahetsust, et tähelepanuta on jäänud sellised olulised aspektid nagu mereharidus ja -koolitus, Euroopa rannikualade fondi rajamine ning merepõhja kaitse;
- avaldab kahetsust, et ei ole käsitletud merepõhja kasutamise ja kaitse küsimusi ning on seisukohal, et selles poliitikas võiksid sisalduda eriti kaadamise, aga ka merealuste torujuhtmete ja kaablite paigaldamise ning kasutamise üldstrateegilised juhised;
- kordab oma arvamus „Euroopa Liidu tulevase merenduspoliitika suunas” esitatud ettepanekut uurida võimalust muuta ELi rahastamissüsteemi nii, et kõikide või enamiku merendusvaldkondade rahastamiseks loodaks Euroopa rannikualade ja saarte fondi raames üks lihtsustatud süsteem;
- palub komisjonil koostada peamiste keskpikkade ja pikaajaliste eesmärkide kava, mis tuleb Euroopa merenduspoliitikas täita aastateks 2015 ja 2020;
- leiab, et ikka veel puuduvad selged seosed merenduse sinise raamatu ja merestrateegia direktiivi vahel ning palub seepärast komisjonil neid seoseid selgitada ja tegeleda mõlema temaga põhjalikumalt;
- teeb taas ettepaneku luua Euroopa mereplatvorm (hõlmates kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning sidusrühmi) kui vahend, mis aitab koguda teavet ning tutvustada vastastikku häid tavasid.

Raportöör: Saima KALEV, Jõgeva vallavanem (EE/UEN-EA)

Viitedokument

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika”

KOM (2007) 575 lõplik

Poliitilised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab komisjoni teatist Euroopa Liidu integreeritud merepoliitika kohta, kiidab selle heaks ja väljendab heameelt selle üle, et kõnealuses olulises küsimuses püütakse leida terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab kõiki aspekte inimese suhetes merede ja ookeanidega, mille tulemusena luuakse ühtne tegevusraamistik, mis võimaldaks arendada kõiki merega seotud tegevusalasid optimaalselt ja säästvalt;

2. tunnustab paljude instantside kaasamist konsultatsiooni-protsessi, kuid avaldab kahetsust, et tähelepanuta on jäänud sellised olulised aspektid nagu mereharidus ja -koolitus, Euroopa rannikualade fondi rajamine ning merepõhja kaitse;

3. nõustub, et kõik Euroopa ookeane ja meresid puudutavad küsimused on omavahel seotud ning kõiki küsimusi tuleb lahendada süsteemselt. Soovitud tulemuste saavutamiseks on oluline edastada teavet kõigi meetmete edusammude kohta kooskõlastatult (nt ühel veebilehel). Kõik kohustuslikud meetmed või eeskirjad peavad tuginema teaduslikele faktidele ja hinnangutele, mille puhul arvestatakse ökosüsteemide kohalikke erinevusi ja mereressursside inimkasutuse piirkondlikke erinevusi;

4. on veendunud, et ELi merenduspoliitika võib pikas perspektiivis saada väga mõjukaks poliitikaks, sest enam kui 50 % ELi territooriumist on kaetud veega, sh kõik selle bioloogilised, füüsilised ja geoloogilised ressursid;

5. paneb tähele, et ühe olulise merekeskkonna komponendi, st liikmesriikide jurisdiktsiooni all oleva merepõhja kasutamise ja kaitse küsimused ei ole leidnud integreeritud merenduspoliitika dokumendis esiletõmmist ning on seisukohal, et selles poliitikas võiksid sisalduda eriti kaadamise, aga ka merealuste torujuhtmete ja kaablite paigaldamise ning kasutamise üldstrateegilised juhised;

6. rõhutab, et merenduspoliitika ületab igal juhul liikmesriikide halduspiirid ja vajab mitmetasandilist lähenemist ja juhtimist;

7. toetab integreeritud, valdkondadevahelist lähenemisviisi, mille rakendamiseks tuleb teha koostööd ja kooskõlastada kõiki

merega seotud tegevusvaldkondi erinevatel otsustustasanditel, leides tasakaalu konkurentsi, säästvuse ja keskkonnakaitse vahel;

8. on seisukohal, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on märkimisväärne roll, mis hõlmab ulatuslikku tegevust poliitika kujundamisel, rakendamisel ja reguleerimisel, ning selge ülesanne valdkondlike poliitikameetmete integreerimisel ja üldsuse teavitamisel mere potentsiaalset ja inimtegevuse mõjust merekeskkonnale;

9. rõhutab, et on oluline säilitada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hea tahe, et nende panus oleks tulemuslik, kui soovitakse ELi integreeritud merepoliitikat rakendada;

10. nõustub komisjoni arvamusega, et Regioonide Komitee saab anda sellele protsessile lisaväärtust. Komitee tahab lisada süsteemi, millega toetada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist ja tulemuslikku panust;

11. kaalub võimalusi, kuidas saaks aidata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi rakendusstrateegiade väljatöötamisel ja kavandatud meetmete täiendamisel, võttes samas arvesse liikmesriikide ja konkreetsete merepiirkondade eripära, mis nõuab suuremat koostööd muu hulgas saarte, saarestike ja äärepoolseimate piirkondadega, ning rahvusvahelist mõõdet;

12. soovib arvestada erinevusi piirkondade suutlikkuses ning konsultatsiooniprotsessis esitatud seisukohti;

13. nõustub teatise tooduga, et igasugused merepoliitika muudatused mõjutavad kõige enam rannikualasid, sellega seotud siseveekogusid ja jõgede suudmeid;

14. taotleb jätkuvalt kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkuse arendamist ja pidevate ressursside tagamist ning selleks Euroopa rannikualade ja saarte fondi loomist. Komitee kordab oma arvamuses „Euroopa Liidu tulevase merenduspoliitika suunas” esitatud ettepanekut uurida võimalust muuta ELi rahastamissüsteemi nii, et kõikide või enamiku merendusvaldkondade rahastamiseks loodaks Euroopa rannikualade ja saarte fondi raames üks lihtsustatud süsteem. Vahendeid tuleks kasutada merekeskkonnale ja mere ökoloogilisele olukorrale kasutooval viisil;

15. rõhutab jätkuvalt varasemas arvamuses 84/2005 esitatud seisukohta, mille kohaselt on väga vajalik toetus uuendustegevusele ja ettevõtluse arendamisele, eriti uue meretehnoloogia arendamisele;
16. ühineb arvamusega, et integreeritud merenduspoliitika on see, mis aitab leida lahendusi probleemidele, mis on seotud üleilmastumise ja konkurentsivõimega, kliimamuutustega, merekeskkonna kahjustustega, meresõiduohutuse ja -turvalisusega ning energia varustuskindluse ja säästvusega;
17. peab samuti vajalikuks, et see kõik põhineks tiptasemel merendusala teadusuuringutel, tehnoloogial ja uuendustegevusel ning Lissaboni tööhõive tegevuskaval ja Göteborgi säästva arengu tegevuskaval;
18. nõustub komisjoni seisukohaga lisaväärtuse küsimuses, mille komitee tõstas arvamuses 258/2006, et integreeritud lähenemisviis aitab vähendada erimeelsusi ja saavutada koostöötamist ning tagada selge teabevahetuse kodanike ja naaberpiirkondadega;
19. tunnustab komisjoni püüdu panna teatisega alus ELi integreeritud merenduspoliitika jaoks vajalikule juhtimisraamistikule ning valdkondadele vahenditele ja esitatud meetmetele, mida komisjon soovib käesoleva mandaadi raames võtta. Komitee tervitab antud kontekstis asjaolu, et Euroopa Komisjoni 2009. aasta poliitilises strateegias (KOM(2008) 72) kinnitatakse merenduspoliitika kuulumist komisjoni poliitiliste prioriteetide hulka, aga avaldab samas kahetsust, et 2009. aastaks on kõnealuse valdkonna jaoks ette nähtud väga piiratud rahalised vahendid, sh kuue miljoni euro ümberpaigutamine kalanduspoliitika valdkonnast;
20. tunnustab seda, et komisjon soovib meetmete puhul juhinduda subsidiaarsuse ja konkurentsi põhimõtetest, rakendada ökosüsteemil põhinevat lähenemisviisi ning kaasata meetmete väljatöötamisse sidusrühmi;
21. palub eeltoodud põhjusel komisjonil koostada peamiste keskpikkade ja pikaajaliste eesmärkide kava, mis tuleb Euroopa merenduspoliitikas täita aastateks 2015 ja 2020;
22. leiab, et nii olulise dokumendi puhul kui ELi integreeritud merepoliitika peaks hõlmatav periood olema oluliselt pikem kui vaid käesoleva mandaadi kestus;
23. peab oluliseks koostööd ja konsulteerimist ka piirkondlike ja valdkondlike töögruppide ja organisatsioonidega, kes tegutsevad ELi raames Atlandi ookeani, Põhja-Jäämere, Vahe-mere, Musta mere, Läänemere ja Põhjamere piirkondades, ning samuti toetust nende tegevusele. Komitee palub komisjonil korraldada integreeriva merenduspoliitika rakendamine nime-tatud aladel;
24. rõhutab, et kuna integreeritud lähenemisviisi ülesannete jaotus on selgelt piiritletud, peab EL neid asutamislepingus sätes-tatud ülesandeid täitma, võttes meetmeid asjakohastes valdkon-dades, nagu keskkond, transport, kalandus, regionaal- ja tööstus-poliitika, arvestades seejuures täielikult subsidiaarsuse põhimõt-tega;
25. toetab komisjoni üleskutset liikmesriikidele koostada integreeritud riiklike merenduspoliitilisi tegevuspõhimõtteid tihedas koostöös sidusrühmadega, eelkõige rannikualadega, ning ootab komisjonilt sellealaseid ja sidusrühmade konsultatsiooni alaseid suuniseid, kus arvestatakse kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevustega integreeritud merenduspoliitikas;
26. peab oluliseks otsust esitada 2008. aastal suunised ühtsete riiklike merenduspoliitiliste põhimõtete väljatöötamiseks ja otsust esitada aruanne liikmesriikide tegevuse kohta selles valdkonnas alates 2009. aastast;
27. soovib lisada toetavad suunised ka kohalikele ja piir-kondlikele omavalitsustele. Komitee palub komisjonil lugeda järgmisi põhimõtteid heade valitsemistavade suuniste aluspõhi-mõteteks riiklikul ja piirkondlikul tasandil: peamiste merega seotud eesmärkide ettepanekud; meetodid, kuidas nimetatud ees-märke integreeritud lähenemisviisi abil saavutada; eesmärkide saavutamise konkreetsed tähtajad;
28. leiab, et planeeritav kooskõlastamine ei taga integrat-siooni, suuniseid võib tõlgendada erinevalt ning konsultatsioo-nistruktuur ei ole otsustusprotsessi struktuur;
29. teeb ettepaneku koostada piirkondade jaoks heade tavade ülevaatlik kokkuvõte ja nimekiri;
30. soovib luua selge süsteemi tagamaks, et piirkondade panus oleks jätkuvalt tõhus ja tulemuslik ning et võimalikke piirkondadevahelisi konflikte lahendataks õiglaselt;
31. rõhutab, et selle saavutamiseks on vaja välja töötada piir-kondlikud rakendusstrateegiad;
32. teeb ettepaneku, et tuleks kiirendada merenduskuimuste otsustusprotsessi, mis tugineb dialoogile kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, ning rõhutab, et rakendusstrateegia väljatöötamisse on vaja kaasata ka liikmesriikide ning kohalike ja piir-kondlike omavalitsuste otsene panus. Komitee leiab, et koos nimetatutega tuleks kokku leppida strateegia eesmärkides, kind-lustades selle, et kõik meetmed aitaksid üheskoos kaasa valdkon-dadevahelisele integratsioonile. Sarnaselt võiks määratleda ülesandeid ja käsitleda ressursside küsimusi;
33. tunnustab tihedama koostöö loomist liikmesriikide rannavalveasutuste vahel ja otsust meetmete võtmiseks parema koostalitlusvõimega seiresüsteemi loomiseks, et ühendada olema-solevad seire- ja jälgimissüsteemid, mida kasutatakse meresõi-duohutuse ja -turvalisuse tagamiseks, merekeskkonna kaitseks ja merereostuse likvideerimiseks, kalanduskontrollis, välispiiri valvamisel ja muus õiguskaitse tegevuses. Komitee kutsub komisjoni üles käivitama esimest sellealast pilootprojekti Vahe-mere piirkonnas ja laiendama seda edaspidi kogu Euroopale;

34. tervitab komisjoni otsust koostada 2008. aastal tegevuskava merealade ruumilise planeerimise arengu hõlbustamiseks liikmesriikides;

35. peab vajalikuks, et komisjon võtab 2008. aastal vastu meetmed Euroopa mereseire ja andmevõrgustiku loomiseks ning kaalub vajadust liikmesriikide vete mitmemõõtmelise kaardistamise järele, et parandada juurdepääsu kõrge kvaliteediga andmetele. Komitee kutsus komisjoni üles käivitama esimest sellealast pilootprojekti Põhjameres ja laiendama seda edaspidi kogu Euroopale;

ELi ühtse merenduspoliitika tähtsamad tegevussuunad

Ookeanide ja merede säästva kasutuse tõhustamine

36. nõustub komisjoni seisukohaga, et selleks, et parandada meretranspordi tõhusust Euroopas ja tagada selle pikaajaline konkurentsivõime, tuleb luua Euroopa piirideta meretranspordiruum, mis teeks koostööd transpordisüsteemi teiste osadega;

37. kiidab heaks meretranspordi igakülgse strateegia koostamise aastateks 2008–2018, milles tuleks kaaluda meremagistraalide ja merelühisõitude edendamist. Lisaks üleeuroopaliste transpordivõrkudega ühendatud peamiste Euroopa sadamate võrgustikuga arvestamisele peaks strateegia pöörama erilist tähelepanu väikestele ja keskmise suurusega sadamatele, sest nad pakuvad tõhusat teenust äärepoolsematele piirkondadele ja saartele ning aitavad samas vältida ummikuid suurtes sadamates ja magistraalidel;

38. kutsus komisjoni ja liikmesriike üles innustama Euroopa sadamate koostööd, et toetada: a) ELis võimalikult paljude kaupade merevedu, sh import, eksport ja transiit, sest see on kõige keskkonnasõbralikum vahend, b) merekaubanduse majanduslikku ja ökoloogilist tõhusust, arvestades eelkõige kaupade veomahu edasist kasvu;

39. võtab arvesse konsultatsiooniprotsessis saadud vastuse varem esitatud küsimusele selle kohta, kuidas integreeritakse tulevaste üldisesse merenduspoliitikasse merekeskkonna temaatiline strateegia ⁽¹⁾ ja merestrateegia direktiivi ettepanek ⁽²⁾. Vastus on, et komisjon kirjeldab neid integreeritud strateegia allkomponentidena;

40. rõhutab, et nimetatud strateegiad kujutavad endast integreeritud merenduspoliitika keskkonnasammast, sest soosivad ökosüsteemset lähenemisviisi, mille eesmärk on tegeleda keskkonnaalaste, sotsiaalsete ja majanduslike küsimustega võrdselt. Kusjuures keskkonnaalasel allkomponendil on ka ajaline raamistik (saavutada hea keskkonnaseisund aastaks 2020);

⁽¹⁾ KOM(2005)504 lõplik.

⁽²⁾ KOM(2005)505 lõplik.

41. merestrateegia direktiivi ettepanekus sätestatakse, et piirkondades, kus mere seisukord on kriitiline, tuleb meetmed ette valmistada ja rakendada kiiremini, et jõuda rahuldusväärse keskkonnaseisundini. Sellistes piirkondades on äärmiselt oluline, et Euroopa Komisjon kooskõlastaks asjaomased sektorid, programmid ja strateegiad ning tagaks ka piisava rahalise toetuse. Et jõuda tõeliselt integreeritud merenduspoliitikani, tuleb sellesse kaasata ka sellised maismaa tegevusvaldkonnad nagu põllumajandus, reoveekäitus, transport ja energiatootmine. Kõnealused piirkonnad võivad toimida tõeliselt ja täielikult integreeritud merenduspoliitika katsepiirkondadena;

42. leiab, et ikka veel puuduvad selged seosed merenduse sinise raamatu ja merestrateegia direktiivi vahel ning palub seepärast komisjonil neid seoseid selgitada, tegeleda mõlema teemaga põhjalikumalt ja vältida seeläbi nimetatud jõupingutuste üksteisega kattumist;

43. palub komisjonil esitada ettepaneku, kuidas ühendada ELis omavahel eri merepiirkondi, mis kuuluvad programmi Natura 2000 alla;

44. leiab, et rannikualade integreeritud haldamine on läbi mõeldud kontseptsioon, mis pakub merenduspoliitika väljatöötamiseks mitmeid väärtuslikke häid tavasid, teeb ettepaneku uurida täiendavalt kohalikke ja piirkondade kogemusi rannikualade integreeritud haldamisel, eelkõige kohalike omavalitsuste ja asjaomaste sidusrühmade vaheliste olemasolevate kohalike rannikupartnerluste puhul, mille eesmärk on tagada kulutõhus alt-üles suunaline rannikualade integreeritud haldamine, ning täpsustada, kuidas ühendada integreeritud haldamine ja merenduspoliitika;

45. soovib luua selged sidemed koostööks tehnilistes ja juhtimisküsimustes kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, kes tegelevad liikmesriikides meetmetega vesikondade tasandil, et saavutada rannikust kuni ühe kilomeetri kaugusel asuvate üleminekuvete hea ökoloogiline seisund aastaks 2015 ⁽³⁾;

46. viitab Euroopa sadamapoliitikat puudutavale seisukohale, mille komitee avaldas arvamuses nr 237/2007 Euroopa Komisjoni teatise „Euroopa sadamapoliitika” (KOM(2007) 616) kohta;

47. ühineb ettepanekuga uue sadamapoliitika kohta, võttes arvesse sadamate erinevaid rolle ja Euroopa logistika alast laiemat konteksti;

48. soovib kasutada struktuurfondide vahendeid, mille abil soodustada investeeringuid piirkondlike sadamate infrastruktuuri ja teistesse asjaomastesse projektidesse;

49. kiidab heaks ettepaneku laevadelt pärinevate heitkoguste vähendamiseks sadamates. Eelkõige tuleb kõrvaldada olukord, kus laevadel on maksustamise seisukohast ebasoodus kasutada kaldalt tulevat elektrit, ning töötada välja ja toetada kogu ELi või maailma hõlmavaid tehnilisi norme elektri ülekandeks kaldalt laevadele;

⁽³⁾ Direktiiv 2000/60/EÜ.

50. peab samuti vajalikuks suuniste avaldamist asjakohaste ELi keskkonnaalaste õigusaktide kohaldamise kohta sadamate arendamisel;
51. rõhutab samuti säästva energia varude kindlustamist tulevikus ning palub komisjonil ja liikmesriikidel süsteemselt toetada kõiki puhtaid taastuvaid mereenergiaid, nagu tuule-, laine-, loodete- ja ookeanihoovuste energia, eelkõige seades esmatähtsaks teadus- ja arendustegevuse ja toetades seda süsteemiliselt ning samuti rahalise toetuse abil, nt sobivad soodustariifid. Lisaks tuleb kaotada haldustõkked, mis takistavad taastuvate mereenergiaide arengut;
52. leiab, et kohalikus omanduses olevaid mittetulunduslikke sadamaid tuleb kaitsta lagunemise eest, sest nende ühiskondlik ning puhkevõimaluste ja turismi alane kasu neid ümbritsevate kogukondade jaoks ületab nende algse majandusliku funktsiooni;
53. tervitab komisjoni soovivat seisukohta mitut valdkonda hõlmavate klastrite ja piirkondlike merenduse tippkeskuste loomise osas ning toetust Euroopa merendusklustrite võrgustiku tegevusele;
54. palub seoses sellega selgitada loodavate üksuste struktuuri ja vormi ning seda, milline peaks olema iga struktuuri poliitiline panus ning milline on komisjoni ja milline Regioonide Komitee roll;
55. toetab otsust vaadata tihedas koostöös sotsiaalpartneritega uuesti läbi merendussektorite väljaarvamine ELi tööõigust käsitlevatest õigusaktidest;
56. on seisukohal, et merendussektori töötajate ohutuse tagamiseks on liikmesriikidel tähtis vastutus ratifitseerida sellised rahvusvahelised dokumendid nagu Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) meretöö standardite 2006. aastal konsolideeritud konventsioon või ILO 2007. aasta juunis vastu võetud kalandustöö konventsioon;
57. tunnustab otsust edendada merendusala kvalifikatsiooni tunnustuse väljatöötamist;
58. soovib võtta merehariduse parandamist toetavaid meetmeid, et tagada kutseõppe rahvusvaheline tunnustamine ja kvalifikatsiooni tõstmise võimalused, kindlustades nii vajaliku taseme personali;
59. on veendunud, et rannikupiirkonnad kannatavad kõige enam kliimamuutuste käes, ja soovib seepärast võtta prioriteetseid meetmeid, nt vähendada laevade heitkoguseid, arendada ja laiendada taastuva mereenergia liike, peatada mere bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ja kaitsta rannikualasid, ning tervitab seega komisjoni otsust käivitada katsemeetmed, et vähendada rannikupiirkondades kliimamuutuste mõju ja nendega kohaneda;
60. palub selgitust, kuidas hindab komisjon vajadust kirjeldatud meetmete järele muudes kui rannikupiirkondades;
61. ühineb seisukohaga toetada aktiivselt rahvusvahelisi jõupingutusi laevade tekitatud õlireostuse vähendamiseks;
62. nõustub otsusega toetada aktiivselt rahvusvahelisi jõupingutusi laevadelt pärinevate kasvuhooenergiaheidete vähendamiseks;
63. nõuab, et energia maksustamise direktiivi muudetaks nii, et sinna lisataks liikmesriikide kohustus mitte maksustada sadamates laevadele antavat elektrit kõrgemalt kui punkrikütust, sest praeguse direktiiviga kehtestatud süsteem soodustab õhureostust, mis sadamalinnades tekib 80 % ulatuses punkrikütuse põletamisest laevadel;
64. tervitab komisjoni ja liikmesriikide püüdlusi vähendada väeeldioksiidi ja lämmastikoksiidide tasemeid ning laevadelt pärit tahkete osakeste heitkoguseid ELi meredel ja eriti sadamates. Kuna pikas perspektiivis sellest ei piisa, kutsus komitee üles nimetatud koguseid veelgi vähendada ja soovib, et komisjon ja liikmesriigid vähendaksid laevadelt pärit heitkoguseid autodele lubatud tasemele hiljemalt 2030. aastaks;
65. kutsus üles lisama laevadelt pärit heitkogused ELi heitkogustega kauplemise süsteemi;
66. tervitab komisjoni otsust teha rahvusvahelisel tasandil käimasolevat tööd, võttes nõuetekohaselt arvesse ettepanekuid vanade laevade tõhusa, ohutu ja keskkonnasõbraliku lammutamise kohta;
67. toetab otsust võtta tarvitusele jõulised meetmed, et kaotada saagi vette tagasi laskmine ja sellised hävitava tagajärjega kalastusviisid nagu põhjatraalimine avamere tundlikes elupaikades. Eriti tähtis on vaadelda riikide koostöö ülepüügi aspektist;
68. kiidab heaks jõulised meetmed ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi lõpetamiseks piirkondades, kus faktide ja uurimistegevuse põhjal on selge, et sellised meetmed on vajalikud;
69. tunnustab vajadust edendada ja teha algatusi Euroopa vetes pikemaajaliste traditsioonidega väikesemahulise kalapüügi kohta, mis on valikulisem ja keskkonnasõbralikum;
70. küsib komisjoni arvamust, kuidas saaks kahes viimases küsimuses integreeritud poliitikat jõustada praegusest tulemuslikumalt;
71. tunnustab toetust keskkonnohutu vesiviljelustööstuse arengule Euroopas;
72. tervitab otsust esitada 2008. aastal põhjalik Euroopa mere- ja merendusuringute strateegia;
- Teadmiste ja uuenduste baasi loomine merenduspoliitika jaoks

73. palub komisjonil kaaluda ideed luua uue merendusuuringu strateegia raames Euroopa ookeanide uurimisinstituutide võrgustik;

74. peab samuti vajalikuks käivitada seitsmenda teadusuuringute raamprogrammi alusel ühised valdkondadevahelised projektkonkursid, et edendada integreeritud lähenemisviisi ja parandada arusaamist merendusküsimuste valdkondadevahelistest teemadest, nagu kliimamuutuste, meretaseme tõusu ja muutuvate ilmastikuolude mõju sadamate kasutatavusele ja laevandusele üldiselt;

75. kiidab heaks otsuse toetada teadusuuringuid, et prognoosida ja leevendada kliimamuutuste mõju merendustegevusele, merekeskkonnale, rannikupiirkondadele ja saartele ning kohanda selle mõjuga, ning palub komisjonil töötada välja Euroopa strateegia kliimamuutustega kohanemiseks rannikualadel. Strateegia väljatöötamisel tuleks põhjalikult hinnata kasvavaid kulusid, mis tekivad kliimamuutustega kohanemisel rannikualadel, ning strateegia peaks aitama ära hoida olukorda, kus need hakkaksid takistama rannikualade majanduskasvu;

76. tunnustab otsust toetada Euroopa partnerluse loomist mereteaduse vallas, et edendada koordineeritud mõttevahetust teadlaste, tööstusharude ja poliitikakujundajate vahel;

77. küsib, kuidas ja mil määral komisjon nimetatud partnerlust toetab ja kuidas see väljendub, kuidas see on seotud komisjoni poolt välja pakutud konsultatsioonistruktuuriga ning kuidas see viimasest erineb;

78. rõhutab piirkondlike andmete olulisust ja nende piirkondadevahelise tõlgendamise olulisust;

79. peab tähtsaks tagada vajaliku statistika võrdlemine valdkondliku konkurentsivõime ja uuendustegevuse edendamiseks (mis oli välja toodud komitee arvamuses 258/2006, aga mida sinises raamatus ei ole);

80. palub selgitust, mil määral saavad piirkonnad mõjutada katseprojektide, teadus- ja arenguprojektide ning näidisprojektide hankekonkurssi;

81. teeb taas ettepaneku luua Euroopa mereplatvorm (hõlmates kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ning sidusrühmi) kui vahend, mis aitab koguda teavet ning tutvustada vastastikku häid tavasid. Komitee teeb ettepaneku koostada niipea kui võimalik piirkondade jaoks heade tavade pidevalt täienev nimekiri, võttes ehk aluseks juba olemasolevad Euroopa nimekirjad piirkondlikest headest merendustavade. Eriti tuleks keskenduda järgmistele heade tavade näidetele: üldiste merenduseesmärkide seadmine; head valitsemistavad; erinevate valdkondade poliitika ja nende integreerimine; piirkondlikud merenduse tegevuskavad;

Parima elukvaliteedi tagamine rannikualadel

82. peab oluliseks otsust edendada kavandatud turismialgatuses raames säästva ranniku- ja mereturismi arengut;

83. palub selgitust, kuidas aitavad komisjoni arvates kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja rannikualade kogukonnad tagada rannikualadel parimat elukvaliteeti, sh palub välja tuua koostoime teiste ELi poliitikavaldkondadega;

84. toetab komisjoni otsust koostada kiiresti andmebaas kõigi merenduspoliitika alla kuuluvate ELi rahastatavate regionaalpoliitika projektide kohta. See andmebaas oleks alus parimate tavade tutvustamisel ning suurendaks läbipaistvust merendusprojektide ja rannikupiirkondade jaoks ettenähtud ELi rahastamisvahendite osas;

85. toetab otsust esitada ELi suurõnnetuste ärahoidmise strateegia, kus tuuakse eraldi esile rannikupiirkondi ohustavad tegurid ning muuhulgas nähakse ette hädasolevatele naftatankeritele ja muud ohtlikke aineid vedavatele laevadele varjupaigasadamate võimalused. Meresõiduohutusega seotud meetmetes tuleb arvesse võtta ka talvise meresõidu eriaspekte;

86. peab oluliseks komisjoni otsust toetada äärepoolsemate piirkondade ja saarte merendusala potentsiaali arengut. Äärepoolsete ranniku- ja saarepiirkondade eriprobleemidele tuleks leida lahendusi ühiste jõupingutuste abil merenduspoliitika ja teiste ELi tasandil võetavate poliitiliste meetmete raames;

Euroopa juhtpositsiooni tugevdamine rahvusvahelises merendusküsimuses

87. kiidab heaks otsuse tõhustada koostööd laienemispoliitika, Euroopa naabuspoliitika ja põhjamõõtme raames;

88. tunnustab otsust esitada strateegia ELi merenduspoliitika alaseks välistegevuseks struktureeritud dialoogi kaudu peamiste partneritega;

89. palub selgitada, kuidas kasutada süstemaatiliselt kõige paremini teatud määral regionaliseerunud (nt Helsingi Komisjon Läänemere küsimustes) ekspertteadmisi välisuhetes;

Merenduse kui valdkonna esiletõstmine Euroopas

90. peab nagu komisjoni vajalikuks otsust alustada Euroopa mereatlaste koostamist;

91. toetab ettepanekut hakata alates 2008. aastast igal aastal tähistama Euroopa merepäeva ning kaasata sellesse kohe algusest peale ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja sidusrühmad ning kasutada nende kogemusi;

92. teeb ettepaneku tunduvalt laiendada ja toetada elanikkonnale suunatud selgitustööd merd puudutavates küsimustes läbi haridussüsteemi, meedia, Interneti ja teiste võimaluste;

93. leiab, et merealade rahvusparkide abil saaks tõsta üldsuse teadlikkust ning kaitsta tundlikke merepiirkondi;

94. teeb ettepaneku töötada merenduse kui valdkonna esiletoetamise küsimuses välja põhjalikum meetmepakett, võttes seejuures eelkõige arvesse merepärandit.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee

president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Valge raamat: Üheskoos tervise nimel: ELi strateegiline lähenemine aastateks 2008–2013”

(2008/C 172/08)

REGIOONIDE KOMITEE

- leiab, et ühine tervishoiupoliitiline perspektiiv ei tohi viia ühtlustamismeetmete võtmise või subsidiaarsuse põhimõtte rikkumiseni;
- palub komisjonil seada ebavõrdsuse vähendamine tervishoius prioriteetseks eesmärgiks;
- juhib tähelepanu tõigale, et strateegias on jäänud käsitlemata ravimitega seonduv, ning soovib seetõttu uurida põhjalikumalt kõnealust küsimust;
- on arvamisel, et vähi sõeluuring kuulub tervishoiu valdkonda, jäädes seega liikmesriikide pädevusse, ega peaks sisalduma tervise strateegias. Sellegipoolest on tervitatav koostöö ja parimate tavade jagamine ELi liikmesriikide vahel;
- leiab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võib kaasata ELi tasandil loodavasse struktureeritud koostöö mehhanismi konkreetsel kujul nii, et mõned kohad loodavates tervishoiuküsimustega tegelevates komiteedes ja komisjonides eraldatakse kohaliku ja piirkondliku tasandi esindajatele, ent nõuab kõnealuse struktureeritud koostöö mehhanismi edaspidist arutamist avatud ja läbipaistval viisil;
- soovib komisjonil koostada ülevaatlik loetelu olulisematest formaalsetest ja informaalsetest tervishoiualastest koostöövõrgustikest ja organisatsioonidest ning viia kõnealused osalejad kokku, et arutada koos nendega otstarbekate ja tõhusate koostöövormide üle.

Raportöör: Lõuna-Taani piirkonnavolikogu liige Karsten Uno PETERSEN (DK/PES)

Viitedokument

„Valge raamat: Üheskoos tervise nimel: ELi strateegiline lähenemine aastateks 2008–2013”

KOM(2007) 630 lõplik

Poliitilised soovitusused

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab komisjoni avaldatud valget raamatut, milles esitatakse ELi tervishoiupoliitika strateegia aastani 2013, ent teeb seda vaid tingimusel, et järgitakse asutamislepingu artiklit 152, mille kohaselt tervishoid kuulub liikmesriikide pädevusalasse, ning et tagatakse subsidiaarsuse põhimõtte kohaldamine kõnealuses valdkonnas;

2. nõustub seisukohaga, et tervishoid on inimeste jaoks keskse tähtsusega küsimus, mida tuleb edendada liikmesriikide, ELi ja üleilmisel tasandil rakendatavate tõhusate poliitiliste tegevuskavade ja meetmete abil. Rahvatervis peaks jätkuvalt olema komisjoni prioriteet, kuna see on valdkond, mis kuulub liidu pädevusse ja selle kaudu saab tõhusalt tervist edendada;

3. tunnistab ja tervitab ELi tasandi üha kasvavat huvi tervishoiuga seonduva vastu. Seda kinnitati ka 19. oktoobril 2007 Lissabonis allkirjastatud reformilepinguga, kusjuures selles pooldati muu hulgas senisest suurema poliitilise tähtsuse omistamist tervishoiualastele küsimustele. Regioonide Komitee juhib siiski tähelepanu tõigale, et ühine tervishoiupoliitiline perspektiiv ei tohi viia ühtlustamismeetmete võtmise või subsidiaarsuse põhimõtte rikkumiseni;

4. tunnistab, et uued arengud nõuavad strateegilisemat lähenemist liidu tasandil. Seda õigustavad elanikkonna vananemine, uute terviseohtude tekkimine (pandeemiad, bioloogilised õnnetused, bioterrorism ja kliimamuutustest tulenevad probleemid) ning uued tehnoloogiad. Komitee rõhutab aga, et tuleb hoolitseda selle eest, et EL ei ületaks talle EÜ asutamislepingu artikliga 152 tervishoiupoliitika valdkonnas antud piiratud pädevusi;

5. toetab valge raamatu aluseks olnud väärtushinnanguid ja põhimõtteid, nende hulgas solidaarsus, kodanike kaasamine poliitika kujundamisse, ebavõrdsuse vähendamine tervishoius ja sellesse valdkonda tehtavate investeeringute soodustamine, tervishoiualaste küsimuste integreerimine kõikidesse poliitika-valdkondadesse ning ELi hääle kuuldavamaks tegemine ülemaailmses tervishoiupoliitikas;

6. kiidab heaks valges raamatus seatud kolm üldeesmärki — hea tervise edendamine vananevas Euroopas, kodanike kaitsmine terviseohtude eest ning dünaamiliste tervishoiusüsteemide ja uute tehnoloogiate toetamine — ning kõnealuste eesmärkide saavutamiseks kavandatud konkreetset meetmeid;

7. juhib tähelepanu sellele, et valges raamatus toodud väärtuste, põhimõtete ja eesmärkide edukas elluviimine eeldab

avatust piirkondlike ja kohalike osalejate rolli, huvide ja kogemuste suhtes;

8. palub komisjonil seada ebavõrdsuse vähendamine tervishoius prioriteetseks eesmärgiks ja juhtida tähelepanu tervisliku seisukorra erinevustele eri ühiskonnarühmade vahel. Tuleks toetada liikmesriike, kellel esineb raskusi tervishoiupoliitiliste meetmete väljatöötamisel ja elanikkonna tervisliku seisukorra parandamisel, et kaotada ära ELis täheldatavad erinevused ja moonutused tervishoius;

9. on seisukohal, et tervishoiunäitajate süsteem on tervitatav eeldusel, et tervishoiu valdkonnas austatakse riikide vastutust;

10. juhib tähelepanu tõigale, et strateegias on jäänud käsitlemata ravimitega seonduv, kuigi patsientidele ja kodanikele tekiks arvestatavaid tagajärgi, kui kõnealuse valdkonna kehtivaid eeskirju käsitataks üksnes majanduspoliitika osana ja eiratakse nende seost tervishoiu valdkonnaga. Seetõttu soovitab komitee uurida põhjalikumalt ravimitega seonduvat. Uurimisel tuleks lähtuda sellest, et paljudes liikmesriikides kuulub kõnealune valdkond tervishoiu ja riikliku ravikindlustuse alla;

11. on arvamusel, et vähi sõeluuring kuulub tervishoiu valdkonda, jäädes seega liikmesriikide pädevusse, ega peaks sisalduma tervise strateegias;

Strateegia elluviimine

12. juhib tähelepanu sellele, et ELi uus tervishoiustrateegia puudutab otseselt kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kuna viimased vastutavad paljudes liikmesriikides tervishoiu ja sellega seonduva eest;

13. tuletab meelde, et tervishoiu kavandamine, juhtimine, haldamine, majanduslik vastutus ja arendamine jääb sageli piirkondade ja tervishoiualaste kohalike ametkondade pädevusalasse. Kuna nemad kujutavad endast kodanikele kõige lähedamal seisvat haldustasandit, on nad tervishoiu valdkonnas olulised osalejad, kellel ka vajalikud eriteadmised;

14. tervitab asjaolu, et valges raamatus tunnistati tõika, et tervishoiuteenuste osutamisel ei saa üle ega ümber kohalikest ja piirkondlikest omavalitsustest, ning seetõttu ootab komitee, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kaasatakse täies mahus strateegia elluviimisse, pidades silmas nende vastutust kõnealuses valdkonnas. Strateegia osutub kõige tõhusamaks siis, kui kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused toetavad selle rakendamist juba võimalikult varases järgus. Sel viisil luuakse ka paremad võimalused kohalikule ja piirkondlikule tasandile suurema vastutuse andmiseks strateegia elluviimiseks;

15. väljendab veelkord heameelt selle üle, et valges raamatus räägitakse kohalikule ja piirkondlikule tasandile pakutavast osalemise võimalusest ELi tasandil loodava struktureeritud koostöö mehhanismi raames ning et komisjon kavatses tegutseda valdkondadeülel ja kooskõlastatult teiste tervishoiuküsimustega tegelevate kogudega. Ent komitee nõuab kõnealuse struktureeritud koostöö mehhanismi edaspidist arutamist, kusjuures loodav mehhanism peab olema avatud ja läbipaistev ning ei tohi mingil juhul minna kaugemale EÜ asutamislepingu artikli 152 lõike 2 teises lauses nimetatud kooskõlastamisest;

16. juhib eeltooduga seoses tähelepanu asjaolule, et väga oluline on kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi tervishoiualastes küsimustes esindavad asutused ja võrgustikud arutellu ELi tulevaste tervishoiualaste algatuste üle juba varases järgus;

17. toetab komisjoni ettepanekut luua ELi tasandil uus struktureeritud koostöö mehhanism, mille ülesanne on komisjoni nõustamine ja liikmesriikide vahelise kooskõlastamise soodustamine, tingimusel, et tagatakse kohaliku ja piirkondliku tasandi piisav kaasamine ja osalemine juba varases järgus, nagu komisjon seda ka teha kavatses. Sama kehtib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise ja osalemise suhtes kavandatud loodava struktuuri raames, milles liikmesriigid hakkavad asendama mõned olemasolevatest komiteedest;

18. teeb ettepaneku kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ELi tasandil loodavasse struktureeritud koostöö mehhanismi konkreetsetel kujul nii, et mõned kohad loodavates tervishoiuküsimustega tegelevates komiteedes ja komisjonides eraldatakse kohaliku ja piirkondliku tasandi, seega mitte üksnes liikmesriikide keskvalitsuste esindajatele. Sel viisil tagatakse võimalikult laiad nõustamispädevused tervishoiuküsimustes ja piirkondlikule tasandile antaks rohkem võimalusi osaleda ELi tervishoiualaste algatuste rakendamises;

19. soovib, et Regioonide Komitee määraks piirkondliku ja kohaliku tasandi esindajad, kes kuuluksid teataval ajavahemikul ELi tervishoiuküsimustega tegelevatesse komiteedesse. Piirkondliku ja kohaliku tasandi esindajad kõnealustes loodavates komiteedes saaksid tulevikus teavitada Regioonide Komiteed;

20. on samuti arvamusel, et komisjoni ettepanek edendada koostööd ELi tasandi osalejatega võib anda lisaväärtuse liikmesriikide võetavatele meetmetele, ning on seisukohal, et kõnealuste osalejatega loodud partnerluste edasise arendamisel komisjoni poolt ning tervisefoorumite ja võrgustike tegevuse jätkamisel või uute foorumite ja võrgustike võimalikul loomisel on äärmiselt oluline kaasata kohalikud ja piirkondlikud esindajad senisest märksa laiaulatuslikumalt;

21. kutsub sellega seoses üles tegema koostööd, eelkõige Regioonide Komitee kui ainsa asutamislepingus ettenähtud kohalike ja piirkondlike omavalitsusi esindava nõuandeorganiga, lisaks aga ka eri võrgustike ja organisatsioonidega, kuhu on ELi tasandil koondatud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tervishoiualased eriteadmised. On oluline, et komisjon tagaks võrgustike valimisel laia piirkondliku ja kohaliku esindatavuse, kõigi piirkondlike ja kohalike omavalitsuste võrdse ligipääsu

osalemisvõimalustele ning välistavate tingimuste, nt kõrgete liikmemaksude puudumise;

22. soovib komisjonil koostada ülevaatlik loetelu eespool toodud nõuetele vastavatest olulisematest formaalsetest ja informaalsetest tervishoiualastest koostöövõrgustikest ja organisatsioonidest ning viia kõnealused osalejad kokku, et arutada koos nendega otstarbekate ja tõhusate koostöövormide üle;

23. soovib seoses komisjoni läbipaistvusalgatusega rakendada läbipaistvat tööviisi, mille kohaselt komisjon peaks avalikult teatama, kes on tema koostööpartnerid tervishoius ning kes partneritest tuleks määrata varases järgus foorumitesse, komiteedesse ja kogudesse, mille loomiseks on komisjon teinud ettepaneku;

24. kutsub muu seas liikmesriike üles määrama kindlaks korra, kuidas kaasata varases järgus piirkonnad või kohalikud omavalitsused tervishoiuküsimuste arutamisse ELi tasandil;

Rahastamisvahendid

25. ühineb seisukohaga, et strateegia meetmeid tuleks kehtiva finantsraamistiku lõpuni (2013. aasta) kaasrahastada olemasolevate rahastamisvahendite abil. Arvestades muu seas piirkondade ja kohalike partnerite kohustustega, ei tohi rahastamisel olla mõju eelarvele;

26. tervitab tööka, et komisjon on pööranud tähelepanu seosele tervishoiuküsimuste ning Lissaboni majanduskasvu ja töökohatade loomise strateegia vahel, ning kutsub sellega seoses üles omistama ühtekuuluvuspoliitikas ja ühises põllumajanduspoliitikas senisest rohkem tähelepanu tervishoiuaspektidele;

Soovitused ELi eesistujariigile

27. palub ELi eesistujariigil lisada punktides 7, 8, 15, 18, 21, 22 ning 24–26 sisalduv nõukogu järeldustesse ELi tervishoiustrateegia kohta. Täpsemalt on tegu järgmiste aspektidega:

27.1 juhib tähelepanu sellele, et valges raamatus toodud väärtuste, põhimõtete ja eesmärkide edukas elluviimine eeldab avatust piirkondlike ja kohalike osalejate rolli suhtes (punkt 7);

27.2 palub komisjonil seada ebavõrdsuse vähendamine tervishoius prioriteetseks eesmärgiks. Tähelepanu tuleks juhtida tervisliku seisukorra erinevustele eri ühiskonnarühmade vahel. Tuleks toetada liikmesriike, kellel esineb raskusi tervishoiupoliitiliste meetmete väljatöötamisel (punkt 8);

27.3 toetab komisjoni ettepanekut luua ELi tasandil uus struktureeritud koostöö mehhanism, tingimusel, et tagatakse kohaliku ja piirkondliku tasandi piisav kaasamine ja osalemine juba varases järgus. Sama kehtib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamise ja osalemise suhtes kavandatud loodava struktuuri raames, milles liikmesriigid hakkavad asendama mõned olemasolevatest komiteedest. Ent komitee nõuab kõnealuse struktureeritud koostöö mehhanismi edaspidist arutamist, kusjuures loodav mehhanism peab olema avatud ja läbipaistev ning ei tohi mingil juhul minna kaugemale EÜ asutamislepingu artikli 152 lõike 2 teises lauses nimetatud kooskõlastamisest (punkt 15);

27.4 teeb ettepaneku kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ELi tasandil loodavasse struktureeritud koostöö mehhanismi konkreetse kujul nii, et mõned kohad loodavates tervishoiuküsimustega tegelevates komiteedes ja komisjonides eraldatakse kohaliku ja piirkondliku tasandi esindajatele (punkt 18);

27.5 kutsub sellega seoses üles tegema koostööd, eelkõige Regioonide Komitee kui ainsa asutamislepingus ettenähtud kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi esindava nõuandega, lisaks aga ka eri võrgustike ja organisatsioonidega, kuhu on ELi tasandil koondatud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tervishoiualased eriteadmised (punkt 21);

27.6 soovib komisjonil koostada ülevaatlik loetelu olulisematest formaalsetest ja informaalsetest tervishoiualastest koostöövõrgustikest ja organisatsioonidest ning viia kõnealused

osalejad kokku, et arutleda koos nendega otstarbekate ja tõhusate koostöövormide üle (punkt 22);

27.7 kutsub liikmesriike üles määrama kindlaks korra, kuidas kaasata piirkonnad või kohalikud omavalitsused tervishoiuküsimuste arutamisse ELi tasandil varases järgus (punkt 24);

27.8 ühineb seisukohaga, et strateegia meetmeid tuleks kehtiva finantsraamistiku lõpuni (2013. aasta) kaasrahastada olemasolevate rahastamisvahendite abil. Arvestades muu seas piirkondade ja kohalike partnerite kohustustega, ei tohi rahastamisel olla mõju eelarvele (punkt 25);

27.9 kutsub üles omistama ühtekuuluvuspoliitikas ja ühises põllumajanduspoliitikas senisest rohkem tähelepanu tervishoiuaspektidele (punkt 26).

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2007–2008 — kandidaatriigid”

(2008/C 172/09)

REGIOONIDE KOMITEE

- rõhutab asjaolu, et EL peab jätkama laiendamise küsimuses avatud uste poliitikat, mis võiks olla demokraatlike reformide stimuleerimise ja majandusliku arengu alus ka väljaspool ELi praeguseid piire;
- meenutab, et Kopenhaageni kriteeriumidest ning stabiliseerimis- ja assotsiatsiooniprotsessi nõudmistest kinnipidamine on peamine tingimus, mida liikmesriigid peavad täitma ning mille puhul on peamine rõhuasetus riigi enda saavutustel, mis olid keskse tähtsusega ka varasemate laiennemiste ajal;
- kordab, et Türgi dünaamilist liikumist ELi suunas ei tohi katkestada ning et Euroopa Liit peab täitma oma kohustused, mis ta võttis läbirääkimiste alustamise hetkel. Komitee on siiski komisjoniga ühel meelel, et Türgiga peetavatel läbirääkimistel on tegu lahtise tulemusega protsessiga, mille lõpptulemust ei ole võimalik eelnevalt ette näha;
- tervitab positiivseid edusamme, mida Horvaatia on teinud Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide ning majanduslike kriteeriumide täitmisel, samuti ühenduse õigustiku ning stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu rakendamisel;
- on seisukohal, et endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik on teinud märkimisväärseid edusamme nii Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide kui ka majanduskriteeriumide täitmisel, kuid väljendab kahetsust reformide elluviimise aegluse üle 2007. aastal.

Raportöör: Alin ADRIAN NICA (RO/ALDE), Dudeștii Noi linnapea

Viitedokument

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2007–2008 — kandidaatriigid”

KOM(2007) 663 lõplik

Poliitilised soovitusused

REGIOONIDE KOMITEE

Üldised soovitusused

1. kordab oma veendumust, et ELi laienemine on üks tõhusaid poliitilise mõjutamise vahendeid. Tegemist on olulise sammuga rahu ja stabiilsuse tagamisel meie kontinendil ning see kujutab endast kandidaatriikide kodanike jaoks lisavõimalust saada kasu mitte ainult ühisest majanduspiirkonnast, vaid ka ELi ühistest väärtustest, peamiselt vabadusest, demokraatiast ja solidaarsusest;
2. rõhutab asjaolu, et EL peab laiendamise küsimuses jätkama avatud uste poliitikat, mis võiks olla demokraatlike reformide stimuleerimise ja majandusliku arengu alus ka väljaspool ELi praeguseid piire;
3. meenutab, et Kopenhaageni kriteeriumidest ning stabiliseerimis- ja assotsiatsiooniprotsessi nõudmistest kinnipidamine on peamine tingimus, mida liikmesriigid peavad täitma ning mille puhul on peamine rõhuasetus riigi enda saavutustel, mis olid keskse tähtsusega ka varasemate laienemiste ajal;
4. rõhutab, et õnnestunud integratsioon sõltub eelkõige viisist, kuidas kandidaatriik ühinemist ette valmistab, reformide tõhususest ja nende elluviimise täpsusest;
5. meenutab, et edusammude järelmeetmed ja õigustiku kohandatavus on integratsiooni õnnestumise tagatis;
6. juhib tähelepanu asjaolule, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad integratsiooniprotsessis aktiivselt osalema, kuna tegemist on struktuurilise ja demokraatliku protsessiga, mida pole võimalik ellu viia üksnes kesktasandil ilma kõigi valitsustasandite aktiivse osaluseta ning ilma subsidiaarsuse ja kodanikuläheduse põhimõtte täieliku järgimiseta;
7. peab möödapääsmatuks konsulteerimist piirkondlike ja kohalike haldusstruktuuride ühendustega, kui keskvalitsus soovib kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusvaldkonda jäävaid õiguslikke meetmeid;
8. rõhutab, et ühe riigi säästev areng sõltub suurel määral detsentraliseerimise aluspõhimõtte kohaldamisest ja järgimisest selle kõigis vormides: detsentraliseerimine otsustusprotsessides, halduses ja rahanduses;
9. leiab, et 1990. aastate keskel toimunud sõda jättis sügava jälje Balkani rahvaste ühisteadvusesse, mistõttu on oluline tihen-

dada piiriülest koostööd kõigi asjaomase ala kohalike, piirkondlike ja riiklike sidusrühmade vahel, et lahendada kõik probleemid, mis on olnud varasemate konfliktide ajendiks;

10. märgib seda, kui oluline on toetada ühinemiseelsete strateegiatega ja programmide abil algatusi ja jõupingutusi koostöö valdkonnas (sh algatus „Aasta 2008 — kultuuridevahelise dialoogi Euroopa aasta”) ning kogemuste ja heade tavade (sh Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtete rakendamise parimate kogemuste) vastastikust tutvustamist liikmesriikide ja kandidaatriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel. Selles mõttes on Regioonide Komiteel oluline roll koolitusseminaride edendamisel, mille eesmärk on levitada head tava ning ELi piirkondlike ja kohalike omavalitsuste saadud kogemusi. Toetus peaks eelkõige põhinema uute, 2004. ja 2007. aastal ELiga ühinenud liikmesriikide kogemustel, eriti kui arvestada, et neist osa naabriteks on kolm praegust kandidaatriiki;

Türgi

11. rõhutab, et Türgi toetamine kogu pika ja keerulise reformiprotsessi vältel on kõigi huvides. Ühinemisprotsessi põhimõte on, et läbirääkimiste tempo sõltub kõnealuste reformide edeneemisest, millele aitab kaasa ka ELi poolt Türgile Euroopa Liidu rahastamisprogrammide kaudu antav välisabi. Türgi ja EL peavad kogu protsessi raames näitama üles kannatust ja vastupidavust;

12. kordab, et Türgi dünaamilist liikumist ELi suunas ei tohi katkestada ning et Euroopa Liit peab täitma oma kohustused, mis ta võttis läbirääkimiste alustamise hetkel. Komitee on siiski komisjoniga ühel meelel, et Türgiga peetavatel läbirääkimistel on tegu lahtise tulemusega protsessiga, mille lõpptulemust ei ole võimalik eelnevalt ette näha. Seega peab ELi poolt esitatud ühinemistingimuste järgimine olema ainus kriteerium, millega arvestada, kui otsustatakse Türgi vastuvõtmine ELi. Lisaks on oluline, et Türgi kohustuks edendada heanaaberlikke suhteid kooskõlas läbirääkimiste raames esitatud tingimustega. Türgilt oodatakse seda, et ta lõpetaks mis tahes majandusblokaadid ja piiride sulgemised ning loobuks naaberriikidele suunatud ähvardustest ja sõjalisest tegevusest;

13. tunneb heameelt parlamendivalimiste eduka kulgemise üle ja loodab, et uus valitsus kiirendab ühinemistingimuste täitmiseks vajalike reformide elluviimist, tehes olulisi edusamme tundlikes küsimustes; väljendab samas muret Türgi relvajõudude korduvate sekkumiste pärast poliitilisse protsessi ja rõhutab, et on vaja jätkata jõupingutusi tagamaks, et sõjavägi alluks täielikule ja tõhusale poliitilisele kontrollile;

14. tervitab hiljutisi meetmeid, mille eesmärk on põhiseaduse muutmine, ning on seisukohal, et kui pakutud muudatused vastu võetakse, aitavad need märkimisväärselt kaasa Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide täitmisele, kuid tuleb meelde, et karistusseadustiku artikkel 301, mille kohaselt Türgi rahvuse ja riigi solvamine on karistatav, tuleks üldise sõnavabaduse huvides ära muuta;

15. rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, kes viivad ellu suurema osa ELi õigusaktidest, peab olema ühinemis-läbirääkimistes Türgiga keskne ja otsustav roll nii riigisisese demokraatiseerimise kui ka Euroopa integratsiooni protsessis, ning soovib sellega seoses Euroopa Komisjonil tõsta Türgi valitsusega peetavates läbirääkimistes esile kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähtsust;

16. soovib Türgi kohaliku tasandi õiguse läbivaatamist, et muuta kohalikud avaliku halduse organid tõhusamaks ja suutlikumaks;

17. teeb ettepaneku korraldada uurimus, et teha Euroopa Liidu liikmesriikide eeskujul kindlaks Türgi haldusüksuste erinevad piirkondliku arengu mudelid, mis peaks aitama töötada välja ja viia ellu piirkondlikke strateegiaid ja poliitikat, määratleda prioriteete kohaliku ja piirkondliku arengu valdkonnas ning viia läbi Euroopa ühinemiselsetest fondidest ja struktuurifondidest rahastatavate programme;

18. meenutab vajadust luua Regioonide Komitee ning Türgi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajate ühine nõuandekomitee; soovib seega Türgi valitsusel taotleda ühise nõuandekomitee loomist ja palub Euroopa Komisjoni rõhutada Türgiga peetavates läbirääkimistes sellise organi tähtsust;

19. juhib tähelepanu asjaolule, et Türgi peab jätkama konkreetseid jõupingutusi kohaliku tasandi avaliku halduse rahastamise detsentraliseerimise teel suurendamiseks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rahalist sõltumatust ning vähendamaks samal ajal nende sõltuvust riigi eelarvest;

20. rõhutab asjaolu, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste halduspädevuse laiendamine peab toimuma käsikäes koos uute pädevuste teostamiseks vajalike rahastamisvahendite eraldamisega;

21. märgib, et Türgis viiakse praegu läbi riikliku sektori reformi eesmärgiga suurendada tõhusust ja parandada riigiasutuste haldussuutlikkust, et nad suudaksid tõhusalt hallata riiklikke ja ELi fonde;

22. juhib tähelepanu jätkuvalle diskrimineerimisele Türgis seoses naiste juurdepääsuga riigiteenistujate ametikohtadele avaliku halduse ja õiguse valdkonnas, vaatamata sellele, et kõnealuse valdkonna õigusraamistik juba vastab osaliselt ELi õigustikule; rõhutab eelkõige naiste diskrimineerimist hariduse oman-

damisel. Paljudel naistel puudub religioossete tavade tõttu võimalus jätkata haridusteed pärast alghariduse omandamist;

23. juhib tähelepanu diskrimineerimisele, mille all Türgis kannatavad etnilised vähemused, eelkõige kurdid;

24. rõhutab raskusi, millega puutuvad kokku mittemuslimite kogukonnad Türgis, kuna puudub nende õiguslik tunnustus. Neil on raskusi heategevuse korraldamisel, oma usuliste veendumuste väljendamisel, juhtide valimisel ja vaimulike harimisel; juhib tähelepanu sellele, et teiste uskude kui islam esindajaid ja järgijaid on korduvalt rünnatud. Riik peab tagama, et sellised intsidendid ei korduks, ning kasutama selleks oma vahendeid, et kontrollida äärmuslike liikumisi ja võidelda nende kahjuliku tegevuse vastu;

Horvaatia

25. tervitab positiivseid edusamme, mida Horvaatia on teinud Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide ning majanduslike kriteeriumide täitmisel, samuti ühenduse õigustiku ning stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu rakendamisel. Horvaatia eeskujuga näitab eelkõige naaberriikidele, milliseid eeliseid võib endaga kaasa tuua tugev majanduslik ja poliitiline side Euroopa Liidu struktuuride ja väärtustega; tervitab seda, et 2007. aastal saavutati liitumisläbirääkimistel tõeline läbimurre ning kutsub vastloodud Horvaatia valitsust üles suurendama jõupingutusi, et täita veel käsitlemata peatükkide avamiseks vajalikud eeltingimused;

26. tervitab Horvaatia võetud meetmeid avaliku halduse detsentraliseerimiseks kohalikul tasandil ja julgustab Horvaatiat jätkama jõupingutusi kõnealuses valdkonnas; on seisukohal, et nende meetmete raames tuleks rõhutada subsidiaarsuse põhimõtet toomaks otsustusprotsessi kodanikele veelgi lähemale;

27. leiab, et Horvaatia järjepidevat kaasatust piirkondlikesse algatustes, mis on aidanud veelgi kaasa suhete paranemisele naabritega, tuleb innustada ja tõhustada; ning rõhutab, et on oluline tihendada piiriülest koostööd Horvaatia piiriäärsete piirkondade ning naaberriikide, sealhulgas Bosnia ja Hertsegoviina, Serbia, Sloveenia ja Montenegro kohalike omavalitsuste vahel;

28. tunneb heameelt täieliku koostöö üle Horvaatia ja rahvusvahelise kriminaalkohtu vahel ning rõhutab vajadust jätkata jõupingutusi sõjakuritegude kohtuprotsesside läbiviimisel, sealhulgas tunnistajate kaitse tugevdamises;

29. tervitab seda, et Horvaatia ja Sloveenia peaministrid on põhimõtteliselt jõudnud mitteametlikule kokkuleppele kaasata piiriküsimuse otsustamisse kolmas vahendaja. Komitee kutsus Horvaatia ja Sloveenia valitsusi üles kasutama ära kõik võimalused kõnealuse kokkuleppe elluviimiseks. Komitee tervitab Horvaatia parlamendi otsust, et Horvaatia ei rakenda keskkonna ja kalanduse kaitseala enne, kui jõutakse ELi vaimus sõbralikule lahendusele;

30. usub, et on tehtud edusamme vähemusi puudutava riigi-õiguse rakendamise parandamises ja et romide vähemuse olukord Horvaatias paraneb; on samas aga arvamisel, et tuleb teha edusamme rahvusvähemuste ja pagulaste, eelkõige romidest elanikkonna sotsiaalse hõlvamise valdkonnas, lihtsustades nende juurdepääsu avalikele teenustele ja kõrgharidusele;

31. rõhutab vajadust luua konkreetset meetmed hea valitsemistava tagamiseks, pöörates seejuures erilist tähelepanu võitlusele korrupsioonile vastu. Antud kontekstis tervitatakse selgesõnaliselt korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse ennetamise ameti (USKOK) mandaadi laiendamist ja Horvaatia õigusorganite poolt käsitletavate korrupsioonijuhtumite arvu suurenemist. Horvaatia valitsust kutsutakse üles tõhustama edasi pingutusi riikliku korrupsioonivastase võitluse 2006.–2008. aasta programmi raames;

32. tervitab edusamme elumajade ja infrastruktuuride ehituses ja rekonstrueerimises, samuti eluasemekava üürimisõiguse kaotanud isikute probleemi lahendamiseks ja kutsub üles neid jätkama ja kiirendama;

33. tunneb heameelt hiljutiste edusammude üle regionaalpoliitika ja struktuurivahendite kooskõlastamise valdkonnas; neile lisaks tuleb rakendada ka teisi meetmeid, et suurendada riiklike asutuste tõhusust ja parandada nende haldussuutlikkust ELI fondide tõhusal haldamisel;

34. märgib siiski, et kohaliku tasandi avaliku halduse reformi valdkonnas on tehtud edusamme, kuid avaliku halduse alase õigusraamistiku ebaühtlane rakendamine on muutnud reformi ebatõhusaks;

Endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik

35. on seisukohal, et endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik on teinud märkimisväärseid edusamme nii Kopenhaageni poliitiliste kriteeriumide kui ka majanduskriteeriumide täitmisel, kuid väljendab kahetsust reformide elluviimise aegluse üle ning rõhutab 2007. aastal lõpus tehtud edusamme; kutsub nõukogu seepärast üles tegema otsuse alustada läbirääkimisi endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigiga;

36. väljendab rahulolu, et endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik on täitnud mitmeid stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu sätteid;

37. märgib, et Ohridi raamlepingu rakendamine on põhjustanud suuri muutusi endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi ühiskonnas, arvestades samal ajal igati sealset multietnilisust ja

multikultuurilisust, mis on muu hulgas ka ELiga ühinemise kriteeriumides olulisel kohal; tuleb veel kord meelde, et oluline on pidada kinni Badinteri põhimõttest ning et kõik osapooled peavad üksteist austama ja omavahel koostööd tegema nende demokraatlike institutsioonide kaudu, mis riigis suurte pingutuste tulemusel on loodud. Komitee väljendab siiski kahetsust etniliste vähemuste piiratud integreerimise üle;

38. soovib endisel Jugoslaavia Makedoonia Vabariigil võtta eeskujuna Euroopa kogemustest etnilist ja keelelist mitmekesisust arvestava avaliku halduse ja hariduse valdkonnas; kutsub üles sõlmima kokkulepped, mis võimaldaks korraldada kahe peamise etnilise enamuse ja arvukate vähemuste õiglast ja harmoonilist koostööd; ärgitab kohaldama tõhusalt põhiseaduse sätteid, et tagada vähemuste tasakaalustatud esindatus haldusorganites;

39. väljendab kahetsust korrupsiooni laialdase leviku üle, mis on jätkuvalt tõsine probleem, ning soovib seetõttu riigivõimudel võtta meetmeid selle kaotamiseks;

40. hindab kohalikul tasandil avaliku halduse detsentraliseerimiseks tehtud pingutusi ja soovi haldust tõhustada, muutes majanduslikest põhjustest ja arengust lähtuvalt mitme omavalitsuse haldusjaotust; meenutab siiski rahanduse detsentraliseerimise kiirendamise tähtsust kohalike ja piirkondlike omavalitsuste autoriteedi suurendamisel;

41. väljendab pettumust edusammude puudumise üle kõnealuse riigi nimetuse kindlaksmääramise küsimuses; tervitab läbirääkimiste taasalustamist ÜRO erisaadiku Matthew Nimetzi toel ning kutsub endist Jugoslaavia Makedoonia Vabariiki üles suurendama jõupingutusi, aitamaks kaasa riigi nimetusega seotud probleemi lahendamisele kooskõlas ÜRO julgeolekunõukogu resolutsioonidega 817/93 ja 845/93 ning soodustada sel moel heanaaberlike suhete loomist ja piirkondliku koostöö arendamist;

42. tervitab halduse läbipaistvuse suurendamise nimel tehtud pingutusi eesmärgiga tagada kodanikele juurdepääs avalikule teabele, kuid märgib, et haldusorganid ei ole selleks veel valmis või ei soovi seda võimaldada;

43. tervitab Regioonide Komitee juhatuse 4. märtsi 2008. aasta otsust luua Regioonide Komitee ja endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi ühine nõuandekomitee, mis võeti vastu pärast endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi valitsuse esitatud taotlust; kutsub üles astuma kõik vajalikud haldusalased sammud, et nõuandekomitee saaks korraldada oma esimese koosoleku 2008. aasta esimesel poolaastal.

Brüssel, 9. aprill 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Veepuuduse ja põua probleem Euroopa Liidus”

(2008/C 172/10)

REGIOONIDE KOMITEE

- väljendab nende Vahemere-äärsete, Kesk-Euroopa ja Atlandi-äärsete piirkondade ja kohalike omavalitsuste muret, kes on kokku puutunud põua probleemiga ja selliste nähtustega nagu tavatult kuivad aastad, tühjad veehoidlad ja paisud, põhjaveekihtide probleemid, rannikuvete sooldumine, põhjavee taseme alanemine, korralikult läbimõtle mata inimtegevusest tulenevad muutused vee seisundis, muutused sademete režiimis ja veepuudus, mis on tekkinud looduslikel põhjustel või inimtegevuse tulemusena ning mis põhjustavad tagajärgi, mida komisjon on juba oma ettevalmistavates töodes nimetanud;
- pooldab liikmesriikide ja piirkondade veemajanduse sidusat planeerimist, mille puhul infrastruktuuri-desse suunatud ELi vahendite eesmärk on veevarude, mägiste ja märgalade säilitamine, metsade kaitse, vee kokkuhoidlik ja tõhus kasutamine, veevarude ümbermääramine eri kasutusteks ning põuakatas-troofide või veepuuduse leevendamine täiendava veevarustuse abil;
- tervitab komisjoni teatist ühise põllumajanduspoliitika nn tervisekontrolli kohta, mis puudutab veema-janduse kaasamist uue väljakutsena ühisesse põllumajanduspoliitikasse. Komitee toetab komisjoni seisukohta, et tuleks kaaluda veemajanduse küsimusi maaelu ja mägiste alade arendamise programmi-desse veelgi enam kaasata. Komitee soovib analüüsida põllumaa ning veevarude ja metsade poolest rikaste mägiste alade mõju õhuniiskuse ja sademete tekkimisele ning kliimamuutuste põhjustatud kõrbestumise pidurdamisele.

Raportöör: Francisco CAMPS ORTIZ, Valencia autonoomse piirkonna president(ES/EPP)

Viitedokument

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule veepuuduse ja põua probleemi kohta Euroopa Liidus
KOM(2007) 414 lõplik

Poliitilised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab komisjoni teatist veepuuduse ja põua probleemi kohta Euroopas ning leiab, et see on täielikult kooskõlas vee raamdirektiiviga 2000/60/EÜ, mis peab olema Euroopa Liidu igasuguse vett käsitleva poliitika põhialus;

2. nõustub komisjoniga, et tuleb eristada määratlusi „põud”, ja „veepuudus”, vastavalt järgmisele määratlusele: „Põua all peetakse silmas vee kättesaadavuse ajutist vähenemist näiteks sademete nappuse tõttu, veepuuduse all aga seda, et veenõudlus ületab jätkusuutlikke veevarusid”;

3. rõhutab, et veepuudus ja põud on nähtused, mis esinevad ELi territooriumi teatud piirkondades ning millega tuleb tegeleda vastavalt kohalikele ja piirkondlikele tingimustele;

4. kutsub liikmesriike, Euroopa piirkondi ja omavalitsusi üles tegema jõupingutusi veevarude kaitsmiseks, vee säästmiseks ja veekadude vähendamiseks ja taaskasutuse suurendamiseks, mis on võitluses veepuuduse ja põua teiste võimaluste hulgas kõige olulisemad prioriteedid. Soovitab aga samas rakendada struktuurilisi meetmeid, mis sobivad pikaajaliseks lahenduseks veepuuduse ja põua probleemidele;

5. rõhutab, et selleks, et veepuuduse ja põua probleemi kontrolli alla saada, on esmatähtis liikuda tõhusa ja säästliku ning jätkusuutliku veekasutusega majanduse poole. Vee säästmine tähendab ka energia säästmist. Vesi on samamoodi nagu energiagi vajalik kogu inimtegevuseks, nii majanduslikuks kui ka sotsiaalseks;

6. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli vee raamdirektiivi rakendamisel, maa- ja veekasutuse planeerimisel, eri majandusvaldkondade arendamisel, keskkonnakaitses ning selle tagamisel, et kodanikud oleksid varustatud piisava hulga kvaliteetse veega;

7. märgib, et piirkonnad soovivad komisjoni kavandatud meetmete osas kaasa rääkida, eriti sellistes küsimustes nagu kõigi kodanike juurdepääsu tagamine kvaliteetsele veele, nii pinna- kui ka põhjaveekogude kaitse, veekasutuse ratsionaalne kavandamine, veepuuduse ärahoidmine ja lahenduste otsimine nii lühiajalises, keskpikas kui ka pikas perspektiivis, vee lõpphinna määramine, veevarude määramine ja ümbermääramine erineva-

teks kasutusteks, vee säästmine, vee taaskasutus ja hierarhia määramine kõigis majandusvaldkondades, veevoolu paindlikkus ja liikuvus sisemiste ja väliste veekasutussüsteemide vahel, vee- ja maaparanduse infrastruktuuride arendamine, põua toimetulemise kavade väljatöötamine, teadmiste ja teabe süvendamine, majandussektorite mobiliseerimine ning kodanike teadlikkuse tõstmine ja nende kaasamine;

8. märgib, et vee valdkonnas on subsidiaarsuse põhimõte ja mitmetasandiline valitsemine eriti olulised, sest põua ja veepuudusega võitlemise meetmete eest vastutavad lojaalse ja solidaarse koostöö mehhanisme rakendades oma pädevuste piires Euroopa Liit, riigid, piirkonnad ja kohalikud omavalitsused;

9. viitab sellele, et kuigi Euroopa Liidus on kliimatilised tingimused ning veepuuduse ja põua probleemide jaotumine eri piirkondades erinev, peaksid rakendatavad lahendused ühtima selles, et nad järgivad Euroopa veepoliitika säästmispõhimõtteid. Seepärast tuleb vastavalt subsidiaarsuspõhimõttele eelistada kohalikke ja piirkondlike lahendusi;

10. nõuab kõikides asjaomastes liikmesriikides solidaarsust, subsidiaarsuse põhimõtte järgimist ning kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kandva rolli andmist kõnealuse elutähtsa loodusvaraga ja selle kaitsega seotud probleemide lahendamisel;

11. viitab sellele, et liikmesriigid ning kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid esmajärjekorras püüdlema olemasolevas vee raamdirektiivis seatud eesmärkide poole. Seepärast kutsub komitee komisjoni üles nõudma tungival vee raamdirektiivi rakendamist;

Põua ja veepuuduse tagajärjed

12. väljendab nende Vahemere-äärsete, Kesk-Euroopa ja Atlandi-äärsete piirkondade ja kohalike omavalitsuste muret, kes on kokku puutunud põua probleemiga ja selliste nähtustega nagu tavatult kuivad aastad, tühjad veehoidlad ja paisud, põhjaveekihtide probleemid, rannikuvete sooldumine, põhjavee taseme alanemine, korralikult läbimõtlemata inimtegevusest tulenevad muutused vee seisundis, muutused sademete režiimis ja veepuudus, mis on tekkinud looduslikel põhjustel või inimtegevuse tulemusena ning mis põhjustavad tagajärgi, mida komisjon on juba oma ettevalmistavates töodes nimetanud;

13. tervitab komisjoni võetud kohustust jätkata veepuuduse ja põuaga võitlemist rahvusvahelisel tasandil, eelkõige kõrbestumisega võitlemist käsitleva ÜRO konventsiooni ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kaudu;

14. toob esile 17. novembril 2007 Valencias esitatud ÜRO valitsustevahelise kliimamuutuste rühma neljanda hindamisaruande kokkuvõtte, mille kohaselt on „suur tõenäosus”, et tulevikus kannatavad kliimamuutuste tulemusel veepuuduse all paljud Vahemerepiirkonna poolkuivad alad;

15. märgib, et just piirkonnad ja kohalikud omavalitsused peavad esimesena tegelema põuast ja veepuudusest tulenevate probleemidega, kuna nad on lõppkasutajale kõige lähemal, samas ei ole neil sageli selleks piisavalt vahendeid. Pealegi on neil ka teadmised selle kohta, millised meetmed asjaomases piirkonnas kõne alla tulevad, ning nemad suudavad koostöös teiste piirkondade ja omavalitsustega need meetmed valitsuse ja Euroopa institutsioonide toetusel ellu viia;

Planeerimine ja tõhus veekasutus

Vee hind

16. märgib, et arvestades iga piirkonna looduslikke, kliimaatilisi ja geograafilisi eripärasid, infrastruktuuride erinevat olukorda ja avalike teenuste erinevaid korraldusviise on vee ja heitvee hinna määramine eriti tundlik ja möödapääsmatu teema ametivõimude jaoks, sest nad peavad omavahel tasakaalustama ühelt poolt sobivad stiimulid, et inimesed kasutaksid veevarusid tõhusalt, ning teisalt vee hinna mõju kasutajate majapidamiskuludele;

17. märgib, et vee raamdirektiivis ette nähtud kulude kandmise põhimõtte ja põhimõtte „kasutaja maksab” ei välista kulude kandmise sotsiaal-, keskkonna- ja majandusmõju ning asjaomase piirkonna geograafiliste ja kliimatingimuste arvessevõtmist. Nimetatud põhimõtete rakendamise eest vastutavad asutused, kes on kodanikele kõige lähemal;

18. soovib vee hinna määramisel kaaluda ka põhimõtet „saastaja maksab”, mida rakendatakse integreeritud veemajandamise teise sambana. Põhimõtte hõlmaks paremasse veemajandamisse kõik kasutajad ning jaotaks tulused vastavalt eri vajadustele ja tehtud jõupingutustele;

19. tunnistab vajadust võtta veetarbimise mõõtmise mehhanismid igapäevasele kasutusele, et edendada vee säästmist ning tõhusat ja mõistlikku kasutust;

20. palub komisjonil veehinna uuringute käigus meeles pidada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste arvamusi, muresid ja kogemusi, eelkõige seoses selliste teemadega nagu range hinnapoliitika tagajärjed, mis muudaksid vee kättesaadavaks üksnes teenindus- ja tarbijasektorile; veevarustamise, -töötlemise ja -puhastamise õiguslik raamistik; veehinna sotsiaalsed ja

majanduslikud mõjud ning veeresursi keskkonnakulude arvutamine;

Veekasutuse planeerimine

21. on arvamusel, et õige veemajanduse võtmelement on säästev ja jätkusuutlik maakasutus, mis kuulub kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevusse. Komitee rõhutab, et oluline on rangelt rakendada keskkonnamõtjude strateegilise hindamise direktiivi ja määrata kindlaks veeprobleemide või struktuurilise veepuuduse all kannatavad Euroopa vesikonnad;

22. teeb ettepaneku, et Euroopa Liit toetaks piirkondade koostööd ja solidaarsust veevaldkonnas;

23. rõhutab, et vee tõhusaks kasutamiseks tuleks ressursi vastavalt olukorrale jaotada eri kasutajate vahel. Selleks peaksid liikmesriigid ja piirkonnad looma vajaliku infrastruktuuri ning õiguslikud ja haldussüsteemid, mis tagaksid sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnavalase jätkusuutlikkuse;

24. tervitab komisjoni teatist ühise põllumajanduspoliitika nn tervisekontrolli kohta, mis puudutab veemajanduse kaasamist uue väljakutsena ühisesse põllumajanduspoliitikasse. Komitee toetab komisjoni seisukohta, et tuleks kaaluda veemajanduse küsimusi maaelu ja mägiste alade arendamise programmidesse veelgi enam kaasata. Komitee soovib analüüsida põllumaa ning veevarude ja metsade poolest rikaste mägiste alade mõju õhuniiskuse ja sademete tekkimisele ning kliimamuutuste põhjustatud kõrbestumise pidurdamisele;

25. lähtub sellest, et veemajanduslik planeerimine on sobiv raamistik piirkonna säästvaks arenguks saada olevate veevarude hindamiseks;

26. kutsub mägiste, märg- ja haljasalade kaitsemeetmete integreerimisele, et leevendada kliimamuutustega kaasnevate põudade ja üleujutuste tagajärgi. Selleks on hädavajalik vee keskkonnasõbralik, säästev ja kokkuhoidlik kasutamine;

27. on seisukohal, et vastavalt vee raamdirektiivile moodustavad küll valglapiirkonnad koos pädevate omavalitsustega veenõudluse reguleerimise ja veekasutuse planeerimise põhiraamistikku, ent antud põhimõtte ei tohiks siiski viia selleni, et üle piirkonna või valglapiirkonna piiride ulatuvaid probleeme käsitletaks lahendamatuks;

28. pooldab liikmesriikide ja piirkondade veemajanduse sidusat planeerimist, mille puhul infrastruktuuridesse suunatud ELi vahendite eesmärk on veevarude ning mägiste ja märgalade säilitamine, metsade kaitse, vee kokkuhoidlik ja tõhus kasutamine, veevarude ümbermääramine eri kasutusteks ning põuakatastroofide või veepuuduse leevendamine täiendava veevarustuse abil (veeülekanded, paisud, vee magestamisrajatised) nagu kirjeldatud punktis 37 jj;

29. arvestab erilise veemajandusliku planeerimisega saartel ja sarnases olukorras olevates piirkondades, kus seoses piiratud veevarudega on võimalik põhivajadused tagada merevee magesdamisega. Komitee soovib siin kõige olulisema meetmena vee tõhusat kasutamist. Seejärel tuleks optimeerida energiatõhusust, kasutada taastuvaid energiaallikaid, tagada juurdepääs veele tänu hädavajalike varude hoidmist võimaldavatele säilitamissüsteemidele ning edendada või taas rajada vihmavee kogumiseks ja säilitamiseks mõeldud traditsioonilisi infrastruktuure;

30. leiab, et integreeritud veemajanduses tuleks arvestada põhjaveevarusid kui veevarude strateegilist reservi, mis tuleb kaasata põuaohjekavadesse ja erakorralise veevarustuse kavadesse;

31. kutsub üles tegema piiriülest ja liikmesriikidevahelist koostööd heade tavade tutvustamisel ja poliitiliste meetmete koordineerimisel: Lõuna-Euroopa on harjunud põuaperioodidel veepuudusega, mis kliimamuutuste tõttu veelgi suureneb, samas põhjustavad Põhja-Euroopas uusi probleeme sagenenud üleujutused ja põuad;

Põuaohjekavad

32. on seisukohal, et spetsiaalsete põuaohjekavade koostamine on õige samm üleminekul kriisiohjamiselt põuariski ohjamisele, ning arvab, et vee raamdirektiiv on piisavalt paindlik, et võimaldada vastavate vesikondade jaoks välja töötada konkreetsed põuaohjekavad;

33. toonitab juba varasemates arvamustes esitatud lähenemisi, mis puudutab teabe vahetamist ning põuda käsitleva spetsiaalse protokolliga ja spetsiaalsete riiklike põuaohjekavade väljatöötamist. Komitee tunnustab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste võtmerolli integreeritud kohanemisstrateegiatega määratlemisel ning julgustab neid tegutsema koostöös teiste sidusrühmadega (k.a tarbijatega). Kliimamuutusi silmas pidades peavad kavad ja vahendid olema paindlikud ning teadmiste ja kogemuste vahetamist tuleb lihtsustada. On oluline rõhutada, et ükski kohalik ega piirkondlik omavalitsus ei saa sellega iseseisvalt hakkama. Toetus ressursside, eriteadmiste ja andmete näol on edu saavutamiseks otsustava tähtsusega. Toetada saab teiste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste hea eeskujuga, kuid liikmesriigid ja EL peavad olema valmis aitama, et selline toetus oleks kättesaadav;

34. nõuab süvenemist looduskatastroofide ja kliimamuutuste teemat käsitlevates arvamustes esitatud seisukohtadesse, eelkõige mis puudutab piirkondi kui kliimamuutustega kohanemise meetmete reaalseid rakendajaid ja arvestades probleeme, mis on seotud rände, õigusaktide kohandamise, tarbija mentaliteedi muutmise ja ühte vesikonda kuuluvate piirkondade koostöö tugevdamisega. Eelkõige viitab komitee sellele, et tulevikus

muutub seoses kliima muutumisega ka Euroopa põuast haaratud ja veepuuduse käes kannatavate maa-alade ning sellega seotud katastroofide kaart;

35. teeb ettepaneku, et lisaks ELi investeeringutele vee infrastruktuuri rajamiseks loodaks eraldi Euroopa programm vee valdkonnas. Programm koondaks ELi eelarve olemasolevatest vahenditest eraldatavaid toetusi ning selle eesmärk oleks nähtavalt ja ühtselt tagada juurdepääs kõige uuemale tehnoloogiale ning jagada parimaid tavasid, teabevahetusmeetmeid ja parandatud juhtimissüsteemi, aidates luua vee säästmise kultuuri;

Euroopa Liidu vahendite kasutamine

36. nõuab Euroopa Liidu solidaarsusfondi vahendite kasutamist põuakatastroofide korral ning katastroofilise põua teema kaasamist ELi kodanikukaitse mehhanismi tööprogrammidesse spetsiaalsete protokollide kaudu ning kooskõlas alalise põuavaatlussüsteemiga, kasutades selleks hoiatussüsteemi;

Veevarustuse täiendavad infrastruktuurid

37. leiab, et veevarustuse täiendavad infrastruktuurid (veeülekanded, paisud ja vee magesdamisrajatised) võivad olla vaid põuakatastroofi ennetamise vahendiks, kuid need ei asenda siiski vajadust kasutada veevarusid vastutustundlikult;

38. soovib võtta täiendava veevarustuse meetmeid siis, kui kõik ennetavad meetmed on rakendatud, ning teha seda kooskõlastatud planeerimise kaudu ja vastavalt vee poliitiliste lahenduste tähtsuse järjekorrale. Eri infrastruktuuride kasutamine peab tagama tasakaalustatud ja säästva keskkondliku, sotsiaalse ja majandusliku arengu;

39. soovib vaadelda puhastatud heitvee taaskasutamist selleks sobilike vee reguleerimis- ja jaotusrajatisete abil kui veenõudluse reguleerimise ühte meetet; rõhutab, et tuleks võtta kõik vajalikud meetmed, et heitvee puhastamisel saadavat vett ei tarbitaks joogiveena ning kasutataks täpselt kindlaks määratud hügieenilisel ja ökoloogilisel põhjendatud eesmärkidel;

40. on seisukohal, et riiklik, piirkondlik või siis kohalik veemajanduslik planeerimine peaks vastavalt vee raamdirektiivi tingimustele struktuurilise veepuuduse ja antud alade jaoks veel jätkusuutlikult kasutatavate ressursside hindamist, kusjuures silmas tuleb pidada ka planeeritavate alade tulevikuvõimalusi ja keskkonnalaseid piiranguid;

41. peab üleliigsete veevarude ülekandeid ja teisi süsteemidevahelisi vee vahetamise vorme igas liikmesriigis veelase solidaarsuse positiivseks avaldusvormiks, eeldusel, et need aitavad kaasa keskkonna parandamisele, vee kvaliteedi tõstmisele ning põhjaveekihi ja veevoolu taastamisele;

42. on arvamusel, et kliimamuutuste kontekstis on energiatõhusus ja jätkusuutlikkus otsustavad faktorid, kui tuleb valida planeeritavatele aladele veevoolu välise suunamise erinevate võimaluste vahel (veeülekanded või magestamine). Magestamine on energiamahukas protsess, millel on seetõttu tugev keskkonnamõju. Magestamist tuleks ühe variandina kaaluda ainult olukordades, kus eelised on suuremad kui negatiivne mõju;

43. on seisukohal, et välise veevarustuse teostatavuse ja omaduste üle otsustamisel tuleb arvestada keskkonnamõju, energiatõhususe ja nende täiendavate infrastruktuuride majanduslike kuludega, mis on vajalikud veevoolude juhtimiseks planeeritavatele aladele;

44. teeb järelduse, et teavitamine ning ökoloogilistest ja majanduslikest tingimustest kinnipidamine aitavad kaasa sotsiaalsele konsensusele täiendavate veevarustusinfrastruktuuride (veeülekanne ja magestamine) loomise üle. Vesikondades, kuhu suunatakse täiendavat vett, peab veekasutus olema eriti sidus ja vastutustundlik;

45. jälgib tähelepanelikult Euroopa Komisjoni uurimusi veevarustuse täiendava infrastruktuuri kohta, eelkõige neid, mis puudutavad veeülekandeid, veepaise ja magestamist;

Veetõhusad tehnoloogiad ja kasutustavad

46. toetab teadusuuringute edendamist, mille teemaks on majandustegevuse, veetõhususe ja otsustamismehhanismide kohandamine veepuudusest ja põuast tulenevate väljakutsetega. Kõnealusel kontekstis oleksid sobivad lahendused stiimulite loomine sanitaartehnika tootjatele ökonoomsete ja vettsäästvate toodete tootmiseks ja karistamine vee põhjendamata raiskamise eest, karistuste kehtestamine ebaseadusliku puurkaevude rajamise ja vee võtmise eest, maksualaste kohustuste ja/või soodustuste sisseviimine, veetõhususe edendamine kõigis valdkondades, keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutusele võtmine tööstuses, selgete ja stabiilsete reeglite kehtestamine veekasutusõiguse ülekandmiseks tarbijate vahel ja sellega seotud kompensatsioonimehhanismide jaoks ning vabatahtlike kokkulepete sõnastamine;

Veesäästlikud käitumistavad Euroopas

47. kutsub kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles korraldama kodanikele vee väärtuse teemalisi teabevahetus-, selgitus- ja teavituskampaaniaid ning selgitama kooli- ja kutseharidusprogrammide raames vee vastutustundliku kasutamise tähtsust. Erilist tähelepanu tuleb pöörata turistide ja teise piirkonda reisivate isikute teavitamisele ja nende teadlikkuse tõstmisele;

48. on seisukohal, et elanikkonna teadlikkuse tõstmiseks, nende teavitamiseks ja kõnealusel loodusvara vastutustundlikule

kasutamisele julgustamiseks tuleks kaasata kodanikud vee raamdirektiivi rakendamisse ja veepoliitika kindlaksmääramisse. See puudutab eelkõige põuaohjekavade loomist, mistõttu komitee kutsub ametkondi üles toetama kodanike osalemist;

49. teeb ettepaneku turumehhanismide edasiarendamiseks, tõstes toote elutsükli esile veesäästukriteeriumid. Selleks tuleb tootmisprotsessides arvestada selliste kvaliteedi- ja sertifitseerimissüsteemidega nagu keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteem (EMAS) ning võtta kasutusele ökodisaini ja tootemärgistus „veesõbralik“ ja „vett säästev“, nii et kodanikud ning avaliku ja erasektori tellijad oleksid kursis veetarbimisega ja võiksid muuta oma tarbimiskäitumist;

50. peab vajalikuks parandada infrastruktuuride ja rajatiste keskkonnatõhusust vastavate kvaliteedi- ja sertifitseerimissüsteemide abil. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused saavad toetada vee säästmist ja taaskasutamist hoonetes ja linna infrastruktuurirajatistes. Piirkonnad saavad investeeringutega ja ehitiste energiatõhususe direktiivi täiendavate eeskirjadega mõjutada seda, et vihmavesi ja majade jahutusüsteemide vesi kogutaks kokku ning et joogiks kõlbmatut vett kasutataks teiseste võrkude abil linnas ja hoonetes puhastamiseks ja kastmiseks. Esimesena tuleks muuta kasutatud vee korduv- ja taaskasutamine kohustuslikuks turistidele mõeldud rajatistele, k.a golfväljakutele ning põllumajandusettevõtetele;

51. rõhutab piirkondade ja kohalike omavalitsuste keskset rolli kodanikuühiskonna ja majanduse sidusrühmadega partnerluse loomisel vabatahtlike kokkulepete, stiimulite ja maksude abil vee säästmiseks ja veetõhususe tõstmiseks;

52. viitab sellele, et vesi on üks nendest valdkondadest, kuhu tehakse deentraliseeritud koostöös kolmandate riikidega suuri investeeringuid ja võetakse ette suuri jõupingutusi, ning see tähendab, et piirkondade ja kohalike omavalitsuste loodud koostöövõrgustikud on kõige paindlikumad, tihedamad ja kodaniku lähedasemad. Komitee julgustab tegema piirkondade vahel koostööd teabe ja kogemuste vahetamiseks, et saavutada Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide abil ÜRO sõnastatud millenniumi arengueesmärgid;

53. kutsus üles tutvustama häid tavasid ja korraldama piirkondadevahelist veeteemalist arutelu, et piirkonnad saaksid õppida hea veemajanduse edukatest kogemustest;

Üleeuroopaline teavitussüsteem

54. leiab, et Euroopa veeteabesüsteem WISE ja andmete haldamine on üks vahend, kuidas saada usaldusväärset teavet põua ulatuse, mõjude ja arengu kohta Euroopas;

55. rõhutab ametivõimude rolli andmete kogumisel, alusuuringute toetamisel ja teabe järelevalvel, kutsub üles ühiste metodoloogiate ning vajadusel ühilduvate ja võrreldavate näitajatega süsteemide arendamisele ning kogemuste ja teadmiste vahetamisel ja tunnistab, et ametkondade volitamist ja koordineerimist tuleb pidada prioriteediks, et nende käsutusse jõuaksid täielikud andmed kogu piirkonnast. Samuti toetab põua ja kõrbestumise Euroopa vaatluskeskuse loomist, et jälgida veepuudust ja põua-prognoose kliimamuutuse kontekstis;

Teadusuuringud ja tehnoloogiline areng

56. jagab seisukohta, et veepuuduse ja põua teemaliste teadusuuringute tulemuste kasutamist tuleks laiendada ja lihtsustada

ning seoses Euroopa Liidu seitsmenda teadusuuringute raamprogrammiga tuleb intensiivistada ja edendada ka tehnoloogilist teadus- ja arendustegevust;

57. rõhutab piirkondade rolli tehnoloogilise uuendustegevuse katalüsaatorina vee valdkonnas, kuna vee tõhus kasutamine muutub üha enam üheks konkurentsifaktoriks. Seepärast teeb komitee strateegilistel põhjustel ettepaneku edendada piirkondadevahelist koostööd, teabevahetust ja strateegilist partnerlust tehnoloogiliste platvormide abil;

58. kinnitab lõpetuseks, et kliimamuutuste kontekstis esitatud ettepanekud veepuuduse ja põua esitatud väljakutsetega toimetulemiseks võivad vilja kanda juba lähitulevikus.

Brüssel, 10. aprill 2008

Regioonide Komitee

president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus teemal „Euroopa elektri- ja gaasiturud: kolmas õigusaktide pakett”

(2008/C 172/11)

REGIOONIDE KOMITEE

- tõstab esile, et tarbija tuleks asetada kõigi energiaturu liberaliseerimist puudutavate mõttearenduste keskpunkti;
- on seega täiendavate meetmete rakendamise poolt edastusvõrkude eraldamise valdkonnas;
- tervitab asjaolu, et õigusaktide pakett pakub energiaturu lõpule viimiseks täiendavaid seadusandlikke meetmeid, mille eesmärk on tagada uutele turule sisenejatele mitte diskrimineeriv juurdepääs edastusvõrkudele ja mis soodustavad seega konkurentsi, seada sisse parem koordineerimine reguleerivate asutuste ja edastusvõrkude haldajate vahel, soodustada investeeringuid elektri tootmisesse ja -võrkudesse, suurendada turu läbipaistvust;
- palub Euroopa Komisjonil asjakohaste meetmete kaudu takistada turgude koondumist ning soodustada era- ja avalike ettevõtete paljusust. Liikmesriikidel, kes seda soovivad, peab olema võimalus jätta jaotusvõrguettevõtjate õigusliku eraldamise (*unbundling*) eeskirjad kohaldamata integreeritud elektriettevõtjate suhtes, kellel on vähem kui 100 000 klienti või kes teenindavad väikesed isoleeritud võrke;
- soovib, et soodustataks kohalikku ja piirkondlikku energiatootmist, mis põhineb vastava piirkonna keskkonnatingimustega kooskõlas olevatel taastuvenergia allikatel, vähendades nii energia edastamise kulusid ja heitkoguseid kogu ELis. Seega on vajalik toetada spetsiifiliste piirkondliku tasandi energiakavade väljatöötamist.

Raportöör: Michel LEBRUN, Valloonia parlamendi liige (BE/EPP)

Viitedokumendid

Ettepanek: Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/54/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju

KOM(2007) 528 lõplik — 2007/0195 (COD)

Ettepanek: Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta

KOM(2007) 529 lõplik — 2007/0196 (COD)

Ettepanek: Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostööamet

KOM(2007) 530 lõplik — 2007/0197 (COD)

Ettepanek: Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1228/2003, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleses elektrikaubanduses

KOM(2007) 531 lõplik — 2007/0198 (COD)

Ettepanek: Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1775/2005 maagaasiedastusvõrkudele juurdepääsu tingimuste kohta

KOM(2007) 532 lõplik — 2007/0199 (COD)

Poliitilised soovitused

Üldised soovitused

REGIOONIDE KOMITEE

1. meenutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused annavad Euroopa algatuste edusse olulise panuse ja mängivad Euroopa energiapoliitikas esmatähtsat rolli;
2. rõhutab, et energia on nii kodanike kui ettevõtete konkurentsi seisukohalt väga oluline vara. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kui kodanikele lähedalseisvad asutused soovivad, et tarbijad saaksid kasutada elektrit ja gaasi ilma katkestusteta, konkurentsivõimelise hinnaga ja kvaliteetse teenuse vahendusel;
3. tõstab esile, et tarbija tuleks asetada kõigi energiaturu liberaliseerimist puudutavate mõttearenduste keskpunkti;
4. märgib, et mitmetes liikmesriikides ei ole veel saavutatud energiaturu liberaliseerimise oodatud tulemusi ja et Euroopa Liidus ei eksisteeri tõelist elektrit ja gaasi ühisturget;
5. nõustub Euroopa Komisjoni analüüsiga, milles uuriti elektri- ja gaasiturgudel täheldatud toimehäireid: turu tõsine koondumine, energiaettevõtete vertikaalse integratsiooni kõrgendatud tase, turgude killustatus, läbipaistmatus (nt hindade kujunemise osas), edastusvõrkude haldajate vahelise koordineerimise puudumine;
6. tervitab asjaolu, et õigusaktide pakett pakub energiaturu lõpule viimiseks täiendavaid seadusandlikke meetmeid, mille eesmärk on tagada uutele turule sisenejatele mitte diskrimineeriv juurdepääs edastusvõrkudele ja mis soodustavad seega konkurentsi,

seada sisse parem koordineerimine reguleerivate asutuste ja edastusvõrkude haldajate vahel, soodustada investeeringuid elektri tootmisesse ja -võrkudesse, suurendada turu läbipaistvust;

7. avaldab rahulolu, et õigusaktide paketti on lisatud piirkondlike turgude arendamine, sest komitee arvates on see peamine aspekt ELi elektrit ja gaasi ühtse turu loomisel;

8. avaldab rahuolu, et Euroopa Komisjon seab Euroopa energiapoliitika eesmärkideks nii konkurentsivõime suurendamise kui ka tarnekindluse ja jätkusuutlikkuse, rõhutades samal ajal, et kõnealused kolm eesmärki ei ole tingimata omavahel ühilduvad, mis nõuab nende erinevate eesmärkide tasakaalustatud kombineerimist;

9. tunnustab, et kolmanda õigusaktide paketi eesmärk on parandada eelkõige Euroopa elektri- ja gaasiturgude toimimist, aga komitee soovib samuti, et kõnealune pakett toetaks ELi teiste poliitikavaldkondade eesmarke, nt energiatõhususe parandamist ja kliimamuutuste leevendamist, seega tuleks taastuvad energiaallikad teha kõige soovituslikumaks võimaluseks;

10. meenutab eelnevalt esitatud arvamust, kus Regioonide Komitee toetab keskkonnakulude arvamist tarbijahinna hulka (CdR 216/2005). Selline algatus nõuaks spetsiifiliste ELi tasandi õigusaktide kehtestamist, aga õigusaktide pakett ei paku midagi sellist. Komitee kutsus komisjoni üles tegema ettepaneku kirjeldatud süsteemi kasutuselevõtuks. Siiski tuleb sellise süsteemi väljatöötamisel jälgida, et selle elluviimine ei tooks kaasa ebaproportsionaalset energia tarbimishindade tõusu, arvestades selle mõju ELi konkurentsivõimele ja Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamisele;

11. on seisukohal, et hoolimata Euroopa Komisjoni üldiselt positiivsest energia valdkonna kolmanda õigusaktide paketi mõjuanalüüsist, tuleb tähelepanu pöörata — seda eelkõige piirkondlikul ja kohalikul tasandil — neile sotsiaalsetele, majanduslikele ja keskkonnaalastele mõjudele, mida pakutud meetmed võivad kaasa tuua.

Elektri ja gaasi siseturg

Konkurentsivõime

12. meenutab, et elektri- ja gaasiturvude liberaliseerimine peab lõpetama liikmesriikide energiaettevõtete monopoolsuse ja soodustama konkurentsi. See saab aga juhtuda üksnes siis, kui pakkumise poolel mitmed tootjad ja tarnijad realselt teineteisega konkureerivad;

13. märgib, et elektri tootmise sektoris valitsevad riiklikke turge praegu monopolid või oligopolid. Maagaasi tootmise puhul ei ole ainus probleem võimalike tootjate vähene hulk, vaid lisaks ei kehti Euroopa Liidu eeskirjad väljaspool Euroopa Liitu tegutsevate tootjate suhtes, kuigi just nemad toodavad enamiku nimetatud kütusest;

14. palub Euroopa Komisjonil asjakohaste meetmete kaudu takistada turvude koondumist ning soodustada era- ja avalike ettevõtete paljusust. Siinkohal on võtmeroll kohalikel ja piirkondlikel energiaettevõtetel, seetõttu peab liikmesriikidel, kes seda soovivad, olema võimalus jätta jaotusvõrguettevõtjate õigusliku eraldamise (*unbundling*) eeskirjad kohaldamata integreeritud elektriettevõtjate suhtes, kellel on vähem kui 100 000 klienti või kes teenindavad väikesed isoleeritud võrke;

15. peab oluliseks, et uutele turule sisenejatele tuleks pakkuda võimalusi investeerida uutesse elektritootmise ja maagaasi importimise võimsustesse, et luua kõigile võrdsed lähtetingimused, mis omakorda edendavad tõelist konkurentsi;

16. juhib tähelepanu sellele, et konkurentsivõimeline turg võimaldab ka kohalikele ja piirkondlikele taastuvelektritootjatele võrdse juurdepääsu tarbijatele;

Eraldamise nõudmised

17. märgib, et edastuse tasandi õiguslik ja funktsionaalne eraldamine (*unbundling*), mille kohaldamine on kohustuslik alates 1. juulist 2004, ei ole piisav turu hea toimimise kindlustamiseks, sest see ei kaota vertikaalsest integratsioonist tulenevat huvidekonflikti;

18. jagab arvamust, mille kohaselt on vertikaalselt integreeritud ettevõtetel kalduvus pidada võrke strateegiliseks varaks, mis teenivad integreeritud ettevõtte huve ja mitte võrgu kliendi huve ning seetõttu ei investeerinud nad uutesse võrkudesse, kartes, et selline investeerimine aitaks konkurentidel tungida tema koduturule;

19. on seega täiendavate meetmete rakendamise poolt edastusvõrkude eraldamise valdkonnas;

20. märgib, et Euroopa Komisjoni nõutud omandisuhte eraldamine ei saa liikmesriikidel ühehäälselt heakskiitu isegi siis, kui see oleks üks viis tagada kõigile tarnijatele võrdne juurdepääs võrkudele ja edastusvõrkudesse investeerimise poliitika neutraalsus;

21. on seisukohal, et liikmesriikidel, kes seda soovivad, peab olema võimalik valida sõltumatul süsteemihalduril põhinev lähenemine. Ent komitee märgib samas, et see valik võib viia aktsionäride jaoks soovimatute tulemusteni (kontrolli kaotamine, erastamine jne). Seepärast tuleks liikmesriikidele võimaldada täiendada valikuna „tõhus ja mõjus eraldamine”, mis põhineks ühelt poole edastusvõrgu haldurite tegelikul sõltumatusel ja teiselt poolt võrguinvesteeringute tegemiste selgetel eeskirjadel;

22. soovib, et alates 1. juulist 2007 kohustuslikku jaotusvõrkude õiguslikku ja funktsionaalset eraldamist kohaldataks mitte ainult paberil, vaid ka realselt. Turu koondamise võimalikult pikaajaliseks vältimiseks on samas vaja strateegiat, et toetada väikeseid ja keskmise suurusega energiaettevõtteid. Komitee avaldab seega rahulolu, et jäetakse alles väikestele jaotusvõrguettevõtjatele (alla 100 000 kliendi) praegu kehtiv erand;

23. on arvamusel, et kohalike ja piirkondlike omavalitsusi tuleks julgustada hakkama edastus- ja jaotusvõrkude haldurite aktiivseteks aktsionärideks — tõelisteks energiaturu edasivijjateks;

Energeetikasektorit reguleerivad asutused

24. peab oluliseks sõltumatute, aga samas pädevate ja tõhusate reguleerivate asutuste olemasolu turgudel, kus valitsevad monopolistlikud ja/või domineerivad ettevõtjad;

25. avaldab rahuolu nähes, et riiklike reguleerivate asutuste roll on ühtlustatud ja tugev. Reguleerivad asutused ei tohi keskenduda ainult reguleeritud tegevustele, vaid nad peavad jälgima eelkaalutlusõiguse alusel ka turu üldist toimimist;

26. märgib, et reguleerivatel asutustel on sageli liiga lühiajaline nägemus, mis väljendub iga hinna eest elektri- ja gaasivõrkude tariifide alandamises — nii kaotatakse silmist pikaajalised eesmärgid: võrkude optimaalne arendamine ning võrgu ja teenuste kvaliteedi parandamine või vähemalt säilitamine. Reguleerivaid asutusi tuleb seega veenda kasutama oma ülesannete täitmisel integreeritud lähenemisviisi, mis ei tohiks seega tähendada üksnes hindade reguleerimist;

27. rõhutab vajadust, et reguleerivad asutused püüaksid luua maksusoodustusi võrkudesse — sh taastuveniivõrgud — vajalike investeeringute tegemiseks;

28. peab õigeks, et reguleerivad asutused kehtestaksid edastus- ja jaotusvõrkudele juurdepääsu kulude ja hindade võrdlemise meetodid, mis hõlmaksid mitte ainult kvantitatiivseid aspekte (kulud), vaid ka kvalitatiivseid näitajaid (nt võrkude kvaliteedi usaldusväärsuse kriteerium, et säilitada praegune võrkude kvaliteedi tase);

Investeeringud, mille eesmärk on tagada energia varustuskindlus

29. märgib, et energia varustuskindlus ei ole ohus mitte ainult seoses uutesse elektrijaamadesse tehtavate väikeste investeeringutega, vaid lisaks on varustuskindluse üks oluline element uute transpordi- ja jaotusvõrkude arendamine, olemasolevate võrkude laiendamine ja täiustamine ning võrkudevaheliste ühenduste rajamine. Selleks on vaja lisaks mahukatele investeeringutele ka oluliste raskuste ületamist võrkude rajamise ja haldamisega seoses;

30. peab oluliseks investeeringute jaoks stabiilset ja atraktiivset keskkonda;

31. rõhutab energiaallikate mitmekesisuse olulisust energia varustuskindluse tagamisel;

32. soovib, et soodustataks kohalikku ja piirkondlikku energiatootmist, mis põhineb vastava piirkonna keskkonnatingimustega kooskõlas olevatel taastuvenergia allikatel, vähendades nii energia edastamise kulusid ja heitkoguseid kogu ELis. Seega on vajalik toetada spetsiifiliste piirkondliku tasandi energiakavade väljatöötamist. Need kavad peavad olema nõuetekohaselt kooskõlastatud ja integreeritud riiklike ja ELi raamistikega;

33. kutsub Euroopa Komisjoni üles, võtma vajalikke meetmeid, et innustada tootjaid investeerima tootmisrajatiste ehitamisse ja võrkude haldureid võrkude infrastruktuuri, võimaldamaks võrdsetel alustel juurdepääsu taastuva energia kohalikule tootmisele;

34. juhib sellega seoses Euroopa Komisjoni tähelepanu asjaolule, et üldiselt ei ole võrgud praegusel hetkel võimelised võtma vastu väga palju taastuvenergiat, mis tingib vajaduse investeeringute ja seega täiendavate rahaliste vahendite järele, et kohandada võrgud taastuvenergiate jaoks. Samuti tuleb otsida lahendusi energia ladustamise küsimusele, mis omakorda nõuab märkimisväärsed lisainvesteeringuid;

35. rõhutab, et energia ratsionaalse kasutamise ja energiatõhususe poliitikad on parim viis praeguse pingelise olukorra leevendamiseks energia pakkumise ja nõudluse vahel;

Tarbijakaitse

36. meenutab, et avaliku teenindamise kohustused peavad moodustama konkurentsiks vajaliku täienduse ja jääma turu avamise protsessi keskmeks;

37. soovib, et energiatarbijate valikuvabadusega kaasneks korralikud tarbijaõigusi puudutavad tagatised. Selles osas on soovitatav, et tulevase Euroopa energiatarbijate õiguste harta sätetel oleks õiguslik jõud;

38. tervitab foorumi „Jaemüüguturg” loomist Firenze ja Madridi foorumite eeskujul;

39. palub Euroopa Komisjonil jälgida rohkem jaemüügi turgusid, et hinnata liberaliseerimise mõjusid kodumajapidamistele, suurendamaks tarbijate usaldust energiaturu suhtes ja piirata turumanipulatsioonide riske;

40. rõhutab elektri- ja gaasiarvete läbipaistvuse suurendamise olulisust, et ärgitada tarbijaid energiasäästude ja energiatõhususe suurendamise kaudu muutma oma tarbijakäitumist;

41. peab oluliseks tarnijate neutraalsete ja sõltumatute teabesüsteemide loomist, mis võimaldavad „switchi” automaatset haldamist;

42. juhib Euroopa Komisjoni tähelepanu asjaolule, et intelligentsete arvestite üldine sisseviimine peaks vastama kahele eeltingimusele: olema rahaliselt teostatav ja proportsionaalne arvestades energiasäästu erinevat tüüpi klientide jaoks;

43. soovib tulevikus suurendada ebasoodsas olukorras olevate tarbijate kaitset, et võidelda energiapuuduse vastu;

Energeetikasektorit reguleerivate asutuste koostöötamine

44. tunnustab, et piiriülestes küsimustes eksisteerib reguleerivne lünk ja vajadus parandada ühendust teatud turu osade vahel;

45. pooldab pigem elektri- ja gaasisektori Euroopa reguleerivate asutuste töörühma (ERGEG) tugevdamist kui tema kõrvale uue ameti loomist. Selle asemel, et luua uus struktuur koos sellega kaasnevate kulutuste ja kuludega bürokraatialle, oleks võimalik jätkata praegustel alustel tugevdatud elektri- ja gaasisektori Euroopa reguleerivate asutuste töörühmaga, millel oleks pädevus otsustada piiriüleste probleemide üle ja mis täidaks ka muid uuele loodavale ametile määratavaid ülesandeid. Kui sel viisil ei suudeta piisavat konkurentsivõimet tagada, siis oleks eraldi asutuse loomine põhjendatud;

Piiriülesed vahetused

46. avaldab siiski rahulolu, et kolmas õigusaktide pakett tugevdab Euroopa edastusvõrkude haldurite võrgustikku tugevdades koostööd edastusvõrkude haldurite vahel. Nii soodustatakse piiriülest elektri ja gaasiga kauplemist, mis on üks täielikult toimiva siseturu eeltingimustest. Kõrge edastusvõime on tarnekindluse ja ka ühise energiaturu konkurentsivõime tõhususe üks tehniline eeldus. See kehtib eelkõige Euroopa Liidu idapoolsete liikmesriikide kohta, kes püüdvad selle poole, et mitte enam olla energiapolitiilises sõltuvuses oma idanaabritest;

47. on arvamusel, et järkjärgult tuleks liikuda piirkondlike edastusvõrkude haldurite suunas;

48. märgib, et Euroopa Komisjoni ettepanekutes, mis käsitlevad elektri ja gaasi edastusvõrkude haldurite Euroopa võrgustikku, antakse halduritele peaaegu reguleeriv staatus, samas kui koostööamet näib piirduvat vaid nõuandeorgani rolliga. Teatud eeskirjad, nt läbipaistvuse või vahetamise eeskirjad, peaksid jääma reguleerivate asutuste pädevusvaldkonda;

49. pooldab elektri edastusvõrkude haldurite Euroopa võrgustikule pandud kohustust avaldada iga kahe aasta järel kümneaastane kava investeeringuteks kogu Euroopa Liidu võrkudesse;

50. soovib, et uutel turule sisenejatel — eelkõige kohalikel ja piirkondlikel elektriettevõtetel — võiks olla sama taseme teave, mis on vanadel turgude osapooltel;

Gaasiedastusvõrk

51. on arvamusel, et tihti vanade ettevõtjate käes olevad gaasihoidlate piiratud võimalused mõjutavad tõsiselt tootmistandi konkurentsi gaasisektoris ja kaudselt elektrisektoris. Komitee toetab seega ettepanekuid, mille eesmärk on parandada juurdepääsu gaasihoidlatele ja veeldusjaamadele,

52. toetab nn sisend-väljundvõimsuste süsteemi (mille puhul võimsus on eraldatud ühele alale või piirkonnale, aga mitte konkreetsele gaasijuhtmele) kehtestamist, millega hoogustatakse konkurentsi.

Brüssel, 10. aprill 2008

Regioonide Komitee

president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2007–2008. Võimalikud kandidaatriigid”

(2008/C 172/12)

REGIOONIDE KOMITEE

- leiab, et võimalikud kandidaatriigid vajavad selgemat sõnumit selle kohta, kuidas toimub nende ühinemine ELiga. Riikide individuaalne ühinemine võib innustada ja motiveerida riike kiirendama kogu protsessi. Ühinemisprotsessi tempot määrav tegur peaks olema riigi edu ELi kehtestatud kriteeriumide rakendamisel;
- märgib, et on vaja suurendada võimalike kandidaatriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja nende liitude suutlikkust, kuna praegu ei ole kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ELiga ühinemise protsessidesse piisavalt kaasatud;
- tervitab stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu parafeerimist ELiga ning kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutusi üles tegema koostööd lepinguga võetud kohustuste elluviimiseks;
- tervitab stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu parafeerimist ELiga ning kutsub Serbiat üles jätkama tööd, et täita oma kohustused endise Jugoslaavia rahvusvahelise kriminaalkohtu ees, kuna see on jätkuvalt edasise ELi integratsiooni tingimus;
- tervitab stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu allkirjastamist ELiga ning innustab Montenegro valitsust jätkama tööd lepingu raames võetud kohustuste täitmiseks vastavalt rakendamise esialgsele tegevuskavale.

Raportöör: Martin HEATLEY — Warwickshire maakonna volikogu liige (UK, PPE)

Viietdokument

Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile: „Laiemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastateks 2007–2008”

KOM(2007) 663 lõplik

Poliitilised soovitusused

REGIOONIDE KOMITEE

A Üldised soovitusused

Üldised edusammud ja ajakava

1. leiab, et võimalikud kandidaatriigid vajavad selgemat sõnumit selle kohta, kuidas toimub nende ühinemine ELiga. Riikide individuaalne ühinemine võib innustada ja motiveerida riike kiirendama kogu protsessi. Ühinemisprotsessi tempot määrav tegur peaks olema riigi edu ELi kehtestatud kriteeriumide rakendamisel;

2. leiab, et tuleb täpselt määratleda tasakaal võimaliku kandidaatriigi entusiasmi ja stabiilsuse säilitamise ning ühinemisprotsessi ettevaatliku ja piisava ettevalmistamise vahel;

3. on seisukohal, et kui majanduskasvu võimaluste, äärmiselt oluliste transpordi- ja energiateede tagamise ja muude strateegiliste kaalutluste tähenduses, unustamata ka ELi ühiseid väärtusi, nagu vabadus, demokraatia ja solidaarsus, on laienemine oluline nii ELile kui ka kandidaatriikidele ja võimalikele kandidaatriikidele, siis on ühinemisvõimalus eluliselt vajalik rahu ja stabiilsuse tagamiseks Lääne-Balkani riikides. Ent on mures nn laienemisvõimaluse pärast mõnes ELi liikmesriigis ning leiab, et seetõttu tuleks edendada üldsuse suuremat teadlikkust edasise laienemise võimaluste ja väljakutsete kohta;

4. tervitab võimalike kandidaatriikide üldise majanduskasvu märgatavat paranemist, üldist makromajanduse stabiilsust ja kõrgemat elatustaset, kuid leiab siiski, et suuremaid jõupingutusi tuleks teha õigusriigi tugevdamisel ja sotsiaalstruktuuride kaasaastamisel. Need makromajanduslikud edusammud peaksid olema suunatud kõnealuste riikide kodanike elukvaliteedi tõstmisele. Komitee kutsub konkreetselt jõustama õigusriigi põhimõtteid, eelkõige õigusreformi kaudu, ning kõigi võimalike kandidaatriikide üks peamisi prioriteete peaks olema korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas inimkaubanduse vastane võitlus;

5. kutsub kõiki võimalikke kandidaatriike üles säilitama ja pidevalt parandama häid naabrussuhteid, kuna need moodustavad olulise osa Euroopa Liiduga ühinemise protsessist. Komitee rõhutab samuti, et Lääne-Balkani riigid peavad tõhustama oma

püüdlusi vastastikku vastuvõetavate lahenduste leidmiseks naaberriikide vahel esinevatele lahtistele küsimustele;

Teabevahetus

6. rõhutab, et tõhus teabevahetus on laienemisstrateegia eduks väga oluline. Oluline on anda paremat teavet praeguse laienemisprotsessi kasu ja väljakutsete kohta ning tagada, et mõistetakse ja aktsepteeritaks, et laienemine on järkjärguline ja hoolikalt juhitud protsess. Võimalike kandidaatriikide kõiki valitsustasandeid tuleks toetada nende jõupingutustes teavitada üldsust paremini Euroopa väärtustest, ELi liikmestaatusele lähemale jõudmisest tulenevast kasust ning ELi liikmeks saamise tingimustest. Siinkohal tuleks tagada, et laienemist käsitlevad komisjoni teatised avaldatakse kõigi võimalike kandidaatriikide ja sealhulgas ka vähemuste keeltes;

7. soovib ELi uut, ühinemiseelse abi rahastamisvahendit kasutada teadlikkuse tõstmiseks ELi integratsioonist, piiriülese koostöö edendamiseks, Lääne-Balkani riikide piirkondlike ja kohalike omavalitsuste esindusorganisatsioonide suutlikkuse tugevdamiseks ning nende kaasamiseks ühinemisprotsessides;

8. soovib parendada asjaomaste riikide keskvalitsuste ELi integratsiooni eest vastutavate ametite ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja kohalike omavalitsuste liitude vertikaalset teabevahetust;

Suutlikkuse suurendamine ja piiriülene koostöö

9. leiab, et toetusmeetmed, mis ühendavad inimesi kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning innustavad ELi ja võimalike kandidaatriikide koostööd, on kultuurilise ja poliitilise mõistmise olulised vahendid, mis aitavad ületada kahtlusi integratsioonis-suutlikkuse suhtes. Komitee tuleb meelde sõpruslinnade koostöö olulist rolli pärast 1990ndatel aastatel toimunud ajaloolisi sündmusi;

10. kutsub üles võtma lisaks juba olemasolevatele piiriülestele mehhanismidele rohkem meetmeid ELi liikmesriikide ja võimalike kandidaatriikide piirkondade ja linnade koostöö edendamiseks, et innustada näiteks võimalike kandidaatriikide kaasamist Euroopa territoriaalse koostöö rühmitustesse ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ European Grouping for Territorial Cooperation.

11. rõhutab, et Kopenhaageni kriteeriumide edukaks täitmiseks on äärmiselt vajalik haldussuutlikkuse suurendamine, eriti kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Asjaomaste riikide kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ei teavitata piisavalt ning neil puudub üldiselt ikka veel suutlikkus ELi rahalise toetuse vastuvõtmiseks. Seetõttu on Regioonide Komiteel oluline roll koolitusseminaride edendamisel, et tutvustada ELi piirkondlike ja kohalike omavalitsuste häid tavasid ja saadud õppetunde;

12. tervitab ELi ja võimalike kandidaatriikide allkirjastatud kokkulepet viisarežiimi lihtsustamise kohta, sest see on oluline samm inimestevaheliste kontaktide lihtsustamisel mitte ainult Lääne-Balkani riikide elanike, vaid ka ELi ja võimalike kandidaatriikide elanike vahel;

13. märgib, et on vaja suurendada võimalike kandidaatriikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja nende liitude suutlikkust, kuna praegu ei ole kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ELiga ühinemise protsessidesse piisavalt kaasatud;

14. tervitab projekte, mis ühendavad ELi liikmesriikide ja võimalike kandidaatriikide kohalikke omavalitsusi, nagu Serbia vahetusprojekt, kuhu kaasati kolmandik linnavalitsusi, kellele tutvustati Euroopa projektijuhtimise praktikat ning keda abistati kontaktide loomisel ELi ja Serbia kohalike omavalitsuste vahel;

15. innustab võimalike kandidaatriikide keskvalitsuste ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste suutlikkuse suurendamist, et viia nende keskkonnapoliitika meetmed vastavusse ELi soovitudustega;

16. võimalikes kandidaatriikides on demokraatia noor ja õrn. Esindusdemokraatia institutsioonide ja reeglite arendamiseks ning tugevdamiseks on vajalikud sihikindlad ja järjepidevad jõupingutused. See puudutab eriti kohalikku ja piirkondlikku tasandit, mis on stabiilse ja avatud demokraatliku ühiskonna ning hea valitsemistava jaoks otsustava tähtsusega;

Kodanikuühiskond ja ühiskondlik elu

17. on seisukohal, et kodanikud on demokraatliku ühiskonna rajamise väga oluline element. Et kõnealune sektor saaks täita oma olulist rolli läbipaistvuse tagamisel ja demokraatia tugevdamisel, tuleb seda edasi arendada ja selle suutlikkust suurendada. Kodanikesektoril võib olla oluline roll üldsuse teavitamisel Euroopa Liidust ning kodanike ühinemisprotsessidesse kaasamise lihtsustamisel;

18. kutsub üles veelgi enam parandama naiste, laste ja eakate õigusi. Tuleks teha täiendavaid samme, et edendada võrdsed võimalusi, tagada parem tööhoive ja innustada naiste aktiivsemat

osalemist poliitilises elus. Tuleb tugevdada naiste, laste ja eakate kaitset kõikide vägivallavormide, sh inimkaubanduse vastu;

19. innustab puuetega inimeste staatuse edasisele parandamisele. Siinkohal on eriti oluline element puuetega inimeste tööhoivevõimaluste parandamine, sest see on vältimatu samm nende täielikul integreerimisel ühiskonda;

20. innustab vähemuste õiguste jätkuvat parandamist ja nende kultuuride õitsengu ja arengu jaoks vajalike tingimuste loomist. Jõulisi samme peab astuma ka suhtumise parandamiseks etnilistesse rühmadesse, samuti tuleb edendada tolerantsi ja leppimist;

B Konkreetsed märkused riikide kohta

Albaania

21. tervitab parema halduse osas tehtud saavutusi, eriti kodanikeregistri, ID-kaartide ja biomeetriliste passide sisseviimisega seotud edusamme; väljendab lootust, et see aitab kaasa valimisprotsessi paranemisele, kuna viimased kohalikud valimised ei vastanud rahvusvahelisel tasandil võetud kohustustele ega rahvusvaheliste standarditele;

22. tervitab valitsuse strateegilisemat lähenemisviisi korruptsioonivastasele võitlusele. Korruptsioon on Albaanias siiski ikka veel laialt levinud nähtus ning tõsine probleem. Vaatamata kohtusüsteemi teatavatele edasiminekutele, on see nõrk ning vajab täiendavaid reforme eelkõige sõltumatuse, läbipaistvuse ja tõhususe valdkonnas. Seepärast on eriti oluline kavandatud korruptsioonivastase strateegia 2007–2013 väljatöötamine ja jõuline elluviimine vastavalt Euroopa Nõukogu/GRECO soovitudustele;

23. märgib piirkonna hea näitena väga positiivset õhkkonda religioonidevahelistes suhetes, kuid kutsub üles tegema suuremaid edusamme inimõiguste ja sõnavabaduse valdkonnas;

24. kutsub Albaania ametiasutusi üles jätkama tööd vähemuste staatuse parandamise suunas kooskõlas Euroopa heade tavade ja Euroopa Nõukogu rahvusvahemuste kaitse raamkonventsiooniga; soovib tungivalt kaasata Albaania parlamenti rahvusvahemuste esindajad ning tagada, et vähemuskeelte õpetamist laiendatakse kõigile etniliste vähemuste esindajatele kogu riigis;

25. tunnustab Albaania jõupingutusi heade naabrussuhete säilitamisel ja edasiarendamisel liikmesriikide ja teiste võimalike kandidaatriikidega;

26. leiab, et stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu edukaks rakendamiseks on vaja veelgi suurendada haldussuutlikkust. Kohalike omavalitsuste administratsioonid ja Albaania haldusüksuste liit vajavad veelgi suuremat suutlikkust ühinemiseelse abi rahastamisvahendite vastuvõtmiseks;

Bosnia ja Hertsegoviina

27. tervitab stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu parafeerimist ELiga ning kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutusi üles tegema koostööd lepinguga võetud kohustuste elluviimiseks;

28. tervitab Bosnia ja Hertsegoviina deklaratsiooni politsei jõudude reformide kohta ning kutsub kõiki allkirjutanuid üles tegema tööd politseireformi elluviimiseks vastavalt ELi põhimõtetele. Politseireform on jätkuvalt vajalik stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu allkirjastamiseks;

29. tervitab Bosnia ja Hertsegoviina kohalike omavalitsustruktuuride otsusekindlust võtta üle Euroopa parim tava teenuste osutamise parandamiseks ning mõlema üksuse kohalike omavalitsusliitude valmidust teha koostööd kodanikele osutatavate kohalike teenuste kvaliteedi parandamisel;

30. tervitab jätkuvaid kohaliku omavalitsuse reforme ning märgib, et mõlema üksuse kohalikkude omavalitsust puudutavad õigusaktid vastavad Euroopa kohaliku omavalitsuse hartale;

31. leiab, et stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu edukaks rakendamiseks on vaja veelgi suurendada haldussuutlikkust. Kohalike omavalitsuste administratsioonid ja liidud vajavad täiendavat suutlikkust ühinemiseelse abi rahastamisvahendite vastuvõtmiseks ja neist täieliku kasu saamiseks;

32. tervitab pagulaste ja riigi sees ümberasustatud isikute tagasipöördumiseks tehtud edusamme ning innustab asjaomaseid organisatsioone ja ameteid jätkama tööd püsiva tagasipöördumise tingimuste parandamiseks;

33. tervitab koostöö paranemist endise Jugoslaavia rahvusvahelise kriminaalkohtuga, mis näib olevat üldiselt rahuldaval tasemel, kuid stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu allkirjastamiseks on vaja täielikku koostööd;

Serbia

34. kutsub Serbiat üles jätkama ELile lähenemist ja püüdlema rahuliku koosseksisteerimise poole kõigi naabritega;

35. tervitab stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu parafeerimist ELiga ning kutsub Serbiat üles jätkama tööd, et täita oma kohustused endise Jugoslaavia rahvusvahelise kriminaalkohtu ees, kuna see on jätkuvalt edasise ELi integratsiooni tingimus;

36. tunnustab avaliku halduse valdkonna reformimisel tehtud edusamme, mis on kooskõlas Euroopa standarditega, ning märgib head haldussuutlikkust, mida Serbia on näidanud stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu läbirääkimiste kontekstis;

37. tervitab justiitsministeeriumi käivitatud algatust viia läbi kohtusüsteemi põhjalik analüüs, kuna uue põhiseadusega sätestatud õigusraamistikku ei ole veel rakendatud. Kohtusüsteemi sõltumatuse, usaldusväarsuse ja tõhususe tagamiseks tuleb teha täiendavaid jõupingutusi;

38. tervitab riikliku korruptsioonivastase strateegia edasist rakendamist, kuid märgib, et korruptsioon on Serbias ikka veel laialt levinud nähtus ning tõsine probleem;

39. tervitab vähemuste õiguste austamise ja kaitse paranemist ning innustab valitsust keskenduma oma jõupingutustes etniliste rühmade õiguste parandamisele eelkõige hariduse, sotsiaalkaitse, tervishoiu, eluaseme ja tööhõive valdkonnas;

40. kutsub Serbia Parlamenti üles ratifitseerima Euroopa kohaliku omavalitsuse harta;

41. leiab, et stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu edukaks rakendamiseks on vaja veelgi suurendada haldussuutlikkust. Kohalike omavalitsuste administratsioonid ning alaline linnade ja omavalitsuste kongress vajavad veelgi suuremat suutlikkust ühinemiseelse abi rahastamisvahendite vastuvõtmiseks ja neist täieliku kasu saamiseks;

Kosovo (ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1244 alusel)

42. Kosovo iseseisvusdeklaratsioon 17. veebruaril on nüüd fakt. Komitee tervitab otsust käivitada Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika (EJKP) missioon õigusriigi ja stabiilsuse valdkonnas — EULEX Kosovo. Õigusriigi ja stabiilsuse säilitamine on kõigi huvides. Etnilised rühmad peavad rahulikult koos eksisteerima;

43. tervitab avaliku halduse reformi strateegia ja tegevuskava (2006–2011) sisseviimist, kuna avalik haldus on nõrk ja ebatõhus ning reformid on alles algusjärgus;

44. leiab, et kuigi kohalike omavalitsuste tasandil on tehtud teatud edusamme, on haldussuutlikkus jätkuvalt nõrk;

45. tervitab Kosovo korruptsioonivastase ameti loomist, kuid leiab, et jätkuvalt on tõsine probleem see, et Kosovol puudub selge poliitiline tahe korruptsiooniga võidelda. Tuleb tugevdada korruptsioonivastase ameti personali suutlikkust ning jätkata tööd õigusraamistiku ja rakendusmeetmete väljatöötamisel;

46. avaldab kahetsust väheste edusammude üle kodanike ja poliitiliste õiguste ja vabaduste valdkonnas, ning kutsub Kosovo ametiasutusi üles viima läbi täiendavaid juurdlusi rohkem kui 2000 kadunud isiku kohta, mis oleks oluline samm leppimise suunas;

47. tervitab asjaolu, et 2007. aasta novembris Kosovos toimunud valimised möödusid rahumeelselt ning kutsub Kosovo ja Serbia ametiasutusi üles jätkama tööd praeguse poliitilise olukorra rahumeelseks lahendamiseks. Komitee on kindlal seisukohal, et Kosovos ei tohi anda ruumi vägivaldale ja et paljurahvuselist Kosovot on võimalik üles ehitada ainult Kosovo kõigi kogukondade koostöö kaudu;

Montenegro

48. tervitab stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu allkirjastamist ELiga ning innustab Montenegro valitsust jätkama tööd lepingu raames võetud kohustuste täitmiseks vastavalt rakendamise esialgsele tegevuskavale;

49. tervitab uue põhiseaduse vastuvõtmist;

50. tunnustab iseseisvumisjärgse Montenegro häid tulemusi heade kahepoolsete suhete loomisel kandidaatriikide ja naaber-

liikmesriikidega ning edusamme piirkondlike algatuste ja Euroopa Nõukoguga liitumisel;

51. tervitab valitsuse pakutud meetmeid organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastu võitlemiseks, kuid märgib, et kõnealuseid küsimusi nähakse ikka veel tõsise probleemina, ning kutsub valitsust üles jätkama korrupsioonivastaste meetmete parandamist ja suuremate jõupingutuste tegemist rahapesu vastu võitlemisel. Erilist tähelepanu tuleks pöörata kohtusüsteemi reformide jätkamisele;

52. märgib avaliku halduse reformi jätkumist ning soovib veelgi suurendada suutlikkust eelkõige läbipaistvuse, usaldusväärsuse, avaliku hanke, riigivarade haldamise ja litsentseerimismenetluste valdkonnas;

53. leiab, et stabiliseerimis- ja assotsiatsioonilepingu edukaks rakendamiseks on vaja veelgi suurendada haldussuutlikkust. Kohalike omavalitsuste administratsioonid ja Montenegro kohalike omavalitsuste liit vajavad veelgi suuremat suutlikkust ühinemiseelse abi rahastamisvahendite vastuvõtmiseks ja neist täieliku kasu saamiseks.

Brüssel, 10. aprill 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE

Regioonide Komitee Arvamus „Noorte ulatuslik osalemine ühiskonnas”

(2008/C 172/13)

REGIOONIDE KOMITEE

- avaldab kahetsust asjaolu üle, et komisjon küll käsitleb teatistes Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitikakujundajate ja huvirühmade vahelist vajalikku koostööd noortestrategie arendamisel, kuid ei kirjelda täpsemalt piirkondliku ja kohaliku tasandi rolli noorsoopoliitikas;
- rõhutab, et noorsoopoliitikat viiakse suures osas ellu kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Kohalikud ja piirkondlikud strateegiad aitavad oluliselt kaasa väärtuslike meetmete võtmisele, et parandada noorte koolitust ja täiendõpet, sotsiaalset ja erialast kaasamist ning noorte kodanikuaktiivsust;
- nõustub komisjoniga, et riiklike ja piirkondlike haridus- ja koolitussüsteemide ülesanne peab olema tööturul vajalike põhipädevuste vahendamine. Kuid unustada ei tohi, et tugeval, isiksust kujundaval alusharidusel on kaugemale ulatuv tähtsus, eriti üksikisiku ühiskondlikus elus osalemise seisukohast;
- seab erinevalt komisjonist eelkoolieas esiplaanile mitte niivõrd põhipädevuste arendamise kui pigem isiksuse üldise arengu;
- on seisukohal, et paljudes riikides rakendatav dualne koolitussüsteem (st kombineeritud koolitus toimub nii ettevõttes kui koolis) on võimalikult paljude noorte kutsealase integratsiooni seisukohast järgimist vääriiv koolitusvorm, ning kahetseb, et mitmetes riikides on kutsealase koolituse puhul probleeme atraktiivsuse ja tunnustamisega.

Raportöör: Gebhard HALDER (AT/EVP); Vorarlbergi maapäeva president

Viitedokument

„Komisjoni teatis nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: Noorte hariduses, tööhõives ja ühiskonnas osalemise edendamine”

KOM(2007) 498 lõplik.

Poliitilised soovitusused

REGIOONIDE KOMITEE

Üldmärkused komisjoni teatise kohta

1. on arvamusel, et noored on ühiskonna arengu potentsiaal. Euroopa Liidu, liikmesriikide ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste tulevik sõltub üha rohkem sellest, kas suudetakse luua laste- ja noortesõbralik ühiskond;

2. rõhutab, et noored on ka Euroopa piirkondade ja kogukondade majandusliku suutlikkuse ning globaalses konkurentsisis püsijäämise oluline tegur. Euroopa Liidu kodanike kaasamine on Euroopa sotsiaalse ühtekuuluvuse ning rahumeelse ja demokraatliku arengu nurgakivi ning sellele tuleb alus panna juba nooruses;

3. viitab Regioonide Komitee arvamusele ⁽¹⁾ Euroopa demograafilise tuleviku kohta. Nimetatud arvamuses märgitakse, et Euroopas sünnib vähem lapsi kui on vaja rahvastiku taastootmiseks, mis põhjustab kaugeleulatuvaid muutusi Euroopa rahvastiku arvus ning vanuselises struktuuris, ning rõhutatakse vajadust eri põlvkondadele kohandatud ja jätkusuutliku poliitika järele;

4. tunnustab seetõttu asjaolu, et Euroopa Ülemkogu poolt 2005. aasta kevadel vastuvõetud Euroopa noortepakt ⁽²⁾, komisjoni teatis Euroopa noorsoopoliitika kohta ⁽³⁾ ning siin kõne all olev komisjoni teatis käsitlevad äärmiselt olulist temaatikat;

5. toetab komisjoni ettepanekut kõiki valdkondi hõlmavaks lähenemisviisiks. Oluline on arvestada noorte vajadusi läbivalt kõigis poliitikavaldkondades ning saavutada seeläbi suurem keskendumine noorte erivajadustele;

6. viitab asjaolule, et teatistes käsitletud hariduse ja koolituse ning noorte töötuse valdkondades on meetmete võtmise pädevus liikmesriikidel või piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Euroopa tasandil on siin vaid kooskõlastav, toetav ja täiendav roll;

⁽¹⁾ Regioonide Komitee Arvamus „Euroopa demograafiline tulevik”, CdR 341/2006 rev 3.

⁽²⁾ 22.–23. märtsil 2005 Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu koostamise eesistujariigi järelduste lisa I (7619/05).

⁽³⁾ Komisjoni teatis nõukogule Euroopa noorsoopoliitika küsimuses „Euroopa noorte probleemide lahendamine — Euroopa noortepakti rakendamine ja aktiivse kodanikutunde kujundamine”, KOM(2005) 2006 lõplik.

7. kutsub selle taustal komisjoni üles kontrollima, kas kavandatud meetmed vastavad Lissaboni lepinguga tugevdatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele;

8. märgib, et komisjon ei ole koos teatisega esitanud mõjuhindangut, ning kahetseb, et uuritud ei ole selle rakendamisest tulenevat halduslikku ja finantsilist lisakoormat piirkondlikele ja kohalikele tasandile;

Tähtsus piirkondliku ja kohaliku tasandi jaoks

9. avaldab kahetsust asjaolu üle, et komisjon küll käsitleb teatistes Euroopa, riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi poliitikalukundajate ja huvirühmade vahelist vajalikku koostööd, kuid ei kirjelda täpsemalt piirkondliku ja kohaliku tasandi rolli noorsoopoliitikas;

10. tõstab esile, et erilises ulatuses viiakse noorsoopoliitikat ellu piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Kohalikud ja piirkondlikud strateegiad aitavad oluliselt kaasa väärtuslike meetmete võtmisele, et parandada noorte koolitust ja täiendõpet, sotsiaalset ja erialast kaasamist ning noorte kodanikuaktiivsust. Just piirkondlikul ja kohalikul tasandil on võimalik tugevamini keskenduda noorte spetsiaalsetele vajadustele ning seega sihipeeremalt tegutseda;

11. kutsub komisjoni üles pöörama hariduse, noorte ja tööhõive valdkonnas tähelepanu riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele erinevustele. Kooskõlastavate, toetavate ja täiendavate meetmete kontseptsiooni ja rakendamise puhul ei ole oluline mitte ainult riikliku, vaid ka piirkondliku ja kohaliku tasandi kaasamine;

Rohkem ja paremaid haridusvõimalusi kõikidele noortele

12. rõhutab, et Euroopa haridus- ja koolitussüsteemid on ELi pikaajalise konkurentsipotentsiaali arendamise võtmetegurid ning tervitab seetõttu tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010” ⁽⁴⁾ sisu. Komitee juhib samas tähelepanu asjaolule, et arvestada tuleb liikmesriikide või piirkondliku ja kohaliku tasandi vastutust õppesisu ja haridussüsteemide korraldamise eest, samuti nende kultuuride ja keelte mitmekesisust;

⁽⁴⁾ Üksikasjalik tööprogramm Euroopa haridus- ja koolitussüsteemide eesmärkide saavutamise rakendamise kohta, EÜT C 142/1, 14.6.2002.

13. on sarnaselt komisjoniga seisukohal, et riiklike või piirkondlike haridus- ja koolitussüsteemide ülesanne peab olema tööturul vajalike põhipädevuste vahendamine. Kuid unustada ei tohi, et tugeval, isiksust kujundaval alusharidusel on kaugemale ulatuv tähtsus, eriti ühiskondlikus elus osalemise seisukohast;

14. seab erinevalt komisjonist eelkoolieas esiplaanile mitte niivõrd põhipädevuste arendamise kui pigem isiksuse üldise arengu. Siiski on võimalik juba väga väikestes lastes mänguliselt, muu hulgas tehniliste või loodusteaduslike mängudega äratada potentsiaale ning huvi, mis võivad etendada olulist rolli hilisemal edukusevalikul;

15. juhib tähelepanu sellele, et väikelaste kasvatamisel on oluline keele omandamise soodustamine. Eriti oluline on see sisserändajate laste puhul. Sellega luuakse alus ka teiste keelte hilisemale omandamisele;

16. on seisukohal, et paljudes riikides rakendatav duaalne koolitussüsteem (st kombineeritud koolitus toimub nii ettevõttes kui koolis) on võimalikult paljude noorte kutsealase integratsiooni seisukohast järgimist vääriv koolitusvorm, ning kahetseb, et mitmetes riikides on kutsealase koolituse puhul probleeme atraktiivsuse ja tunnustamisega. Siiski seisab see koolitussüsteem, nagu ka muud keskharidusjärgsed või ülikoolide koolitussüsteemid, silmitsi probleemiga, et tänapäeval paljudel töökohtadel kehtivad kvalifikatsiooninõudmised üha suurenevad. Samuti tuleb tõsta selle koolitussüsteemi atraktiivsust eelkõige duaalne hariduse läbilaskvuse parandamisega kuni ülikoolini välja;

17. on seepärast seisukohal, et haridustaset tuleb üldiselt tõsta. Selle oluline alus on kõrge kvalifikatsiooniga ja motiveeritud õppejõud ja koolitajad, kellel ei ole mitte ainult erialalised ja didaktilised pädevused, vaid ka sotsiaalsed ja integreerivad pädevused⁽⁵⁾. Lisaks peavad õppekavades kajastuma tööturu nõudmised;

18. tervitab asjaolu, et komisjon kutsus liimesriike üles rakendama Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku ja nõuab selles kontekstis, et sealjuures võetaks arvesse riiklike ja piirkondlike haridussüsteemide mitmekesisust. Nii tuleb näiteks leida lahendused erialadele suunatud koolitusmoodulite liigitamisele;

19. rõhutab ELi elukestva õppe programmi ja programmi „Euroopa Noored” tähtsust. Nimetatud programmid, milles seatakse esiplaanile piiriülene liikuvus ja sellega seotud formaalne ja informaalne õpe, on riikliku ja piirkondliku või kohaliku hariduspoliitika väärtuslik täiendus;

20. kutsus komisjoni üles teatistes või enda võetud meetmetes (nt ELi programmides) põhjalikumalt käsitleda ebasoodsates tingimustes noorte olukorda. Et anda nimetatud noortele

võimalus oma individuaalsete võimaluste ära kasutamiseks ja tööturule integreerumiseks, võib olla abi mudelitest, nagu integreeriva ametialase koolituse mudel. Need annavad noortele võimaluse läbida koolitus pikema perioodi jooksul või omandada osaline kvalifikatsioon. Oluline on sealjuures ka noorte tõhus sotsiaalne toetamine ja juhendamine, ning see on ülesanne, mida saab täita vaid piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Nimetatud mudelid võivad aidata kaasa ka kooli poolelijätmise jätkuvalt kõrge määra vähendamisele;

Noored ja tööhõive: väljakutse Euroopale

21. nendib, et üleminek koolist tööle on noorte jaoks üha raskem;

22. sealjuures valitseb paljudes Euroopa piirkondades paradoksaalne olukord, kus osalt märkimisväärselt kõrge noorte töötuse⁽⁶⁾ kõrval valitseb eelkõige kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu puudus, mis tulevikus veelgi süveneb;

23. rõhutab, et noorte kutsealane ja sotsiaalne integratsioon on eriti raske ebasoodsates tingimustes linna- ja maapiirkondades ning juhib selle taustal tähelepanu Euroopa, riikliku, samuti piirkondliku ja kohaliku poliitika tähtsusele piirkondliku konkurentsivõime koondumisel ja parandamisel ning kvalifitseeritud noortele tingimuste loomisel piirkonda jäämiseks;

24. jagab täielikult komisjoni seisukohta, et riiklikes majanduskasvu ja tööhõive reformikavades tuleb erilist tähelepanu pöörata noorte tööhõivele ning nõuab, et reformikavad kooskõlastataks tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010” raames võetud meetmetega;

25. teeb ettepaneku laiendada ELi liikmesriikide valitsuste tasandil toimuvat eksperthinnangute andmist Lissaboni strateegia osas, nii et sellest võiksid kasu saada ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja muud sidusrühmad kogu ELis. Nimelt tuleks uurida kohalikke ja piirkondlikke tegevusi, mis oleksid suunatud noortele, kes ei tööta, ei õpi ega saa koolitust;

26. peab vähese töökoha kindlustatusega ebakindlate töösuhete pidevat kasvu eriti suureks probleemiks noorte töötajate jaoks, kuna nad ei saavuta tihti mitmete aastate vältel stabiilseid ja sobivaid töö- ja sissetulekutingimusi ning ei saa seetõttu ka iseseisvalt oma elu korraldada;

27. kutsus seepärast ELi institutsioone, liikmesriike või piirkondlikku ja kohalikku tasandit üles pöörama paindlikkuse ja turvalisuse lähenemisviisi rakendades tähelepanu tasakaalule tööandjate ja töötajate huvide vahel ehk paindlikkuse ja turvalisuse vahel. Ka ei tohi raskendada noorte sotsiaalset kaasamist;

⁽⁵⁾ Vrd komisjoni teatis „Õpetajahariduse kvaliteedi parandamine”, KOM (2007) 392 lõplik ja „Nõukogu ja nõukogus 15. november 2007 kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused õpetajahariduse kvaliteedi parandamise kohta”, ELT C 300/6, 12.12.2007.

⁽⁶⁾ Teatise kohaselt on noorte töötuse määr keskmiselt 17,4 %.

28. on seisukohal, et komisjon ei pööra piisavalt tähelepanu ebasoodsates tingimustes noorte tööhõivele. Lisaks ennetavatele meetmetele, mis puudutavad ennekõike tööturule suunatud noorte koolitust, on noorte, eriti ebasoodsates tingimustes noorte tööturule integreerimiseks vajalikud (ka sotsiaalsed) konkreetsest olukorrast lähtuvad toetusmeetmed. Nagu on määratletud ka Euroopa tööhõivestrateegias, on sealjuures oluline integreerida eranditult kõik noored tööhõiveprotsessidesse võimalikult lühikese ajaga. Sealjuures võivad vajalikuks osutada nn turvavõrgud tööd otsivatele noortele ning noortele suunatud, riiklikult rahastatavate kvalifikatsiooni- ja tööhõiveprogrammide ellurakendamine ⁽⁷⁾;

29. viitab asjaolule, et ELi struktuurifondid, eriti Euroopa Sotsiaalfond, võimaldavad seesuguste projektide edendamist, ning toetab komisjoni teatistes esitatud nõudmist suunata Euroopa Sotsiaalfondi tähelepanu rohkem noorte tööhõivele juhul, kui seda nõuavad piirkondlikud olud st noorte töötuse kõrge määr;

30. on seisukohal, et riigi ning piirkondliku või kohaliku tasandi oluline ülesanne on parandada noorte tööalast konkurentsivõimet ja töövalmidust. Muu hulgas tuleb tõhustada isiklikku kutsenõustamist ja teavitamist ning sellega seotud võimalusi teadlikkuse tõstmiseks tulevikuelukutsete kohta. Sel viisil on näiteks võimalik aidata kaasa soolise tasakaalu loomisele erinevatel elualadel;

31. toetab komisjoni ettepanekut praktikaid käsitleva Euroopa soovitusliku kvaliteediharta kohta, kuna praktikante, kes tegutsevad üha enam piiriüleselt, kasutatakse osaliselt ära nõ odava tööjõuna. Nõuetekohased praktikad on noorte jaoks väärtuslik võimalus esimeste töökogemuste omandamiseks, mis võib mängida edaspidises elukutsevalikus või edasiõppel tihti olulist ja määravat rolli. Samuti tuleb koolitatavaid noori motiveerida sooritama praktikat ning laiendada selleks pakutavaid võimalusi;

32. viitab asjaolule, et lisaks esasele väljaõppele muutub järjest olulisemaks kutsealane täiendõpe. Tehnilised teadmised ja tööprotsessis vajalikud oskused muutuvad kiiresti. Seetõttu seisneb ülesanne täiendõppe atraktiivsuse ja avatuse parandamises ning täiendõppe vahendite valiku väljaarendamises. Noorte jaoks, kellel puudub piisav alusharidus, on oluline, et puuduvaid teadmisi ja oskusi oleks võimalik hiljem omandada (teine võimalus) ⁽⁸⁾;

⁽⁷⁾ Osaliselt tuleb noorte jaoks, kellel puudub side riigi- ja haridusasutustega, luua madalamate tingimustega pakkumisi, et võimaldada neile töökogemuse saamist. Nii need (osaliselt) kui ka ajaliselt piiratud palgakulude ülevõtmine võivad motiveerida ettevõtteid tööle võtma tööõlle astujaid. Uuringud näitavad, et selle rahvamajanduslik mõju võib olla selgelt positiivne, kui arvestatakse ka suurema hulga pikaajaliselt töötute noorte ühiskonnapoliitilist mõju.

⁽⁸⁾ Need haridusmeetmed, mida toetatakse ka Euroopa Sotsiaalfondist, on oluline eeldus tööturul koha leidmiseks. Näitena võib imetada kirjaoskuse omandamise kursusi ja kohustusliku koolihariduse hilisema omandamise kursusi.

Kõikide täieliku potentsiaali ärakasutamine

33. märgib, et valdavalt on vaestest peredest pärit lapsed ja noored mitmeski mõttes ebasoodsates tingimustes ja osaliselt ka tõrjutud. Eelkõige puudub see nende haridus- ja töövõimalusi, samuti nende tervislikku seisundit. Lisaks on vaesus sageli nõ päritav: vaesus ja sotsiaalne tõrjutus täiskasvanueas on lapsepõlve ja nooruse ebasoodsate tingimuste tulemus;

34. nõuab seetõttu, et vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega võitlemine peab olema prioriteet. Esmajoones on see riigi või piirkondliku ja kohaliku tasandi ülesanne ning eeldab majandus-, tööhõive-, haridus- ja sotsiaalpoliitika kooskõlastatud koostöömist, samuti noorsoopoliitika aspektide valdkonnaülel käsitlemist;

35. on seisukohal, et esmane lähtepunkt peab olema lastega perede vaesusrisi vähendamine. Erilist tähelepanu tuleb pöörata sotsiaal-majanduslikele teguritele, näiteks eraldatus ning pikaajaliselt töötud ja vähese haridusega vanemad, selleks et vältida püsivaid vaesuse juhtumeid;

36. tuleb meelde, et sageli on vanemateta või probleemsete vanemate laste ülalpidamine ja koolitus ning eelduste loomine nende laste iseseisvaks eluks just kohalike ja piirkondlike omavalitsuste õlul;

37. juhib tähelepanu sellele, et elukohariigi keele valdamine on eeldus kiirele integratsioonile, paremale õppeedukusele ja suurematele võimalustele tööturul, seega ka oluline tegur vaesusega võitlemisel;

Aktiivsed noored kodanikud

38. juhib tähelepanu sellele, et noorte osalemine — ühiskonna-nael kaaskujundamine ja sellest osa saamine — muudab lapsed ja noored tugevamaks, annab neile enesekindlust ja edendab demokraatiat ning aktiivset käitumist;

39. viitab osalemisprotsessi erilisele tähtsusele kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Noorte osalemine on eriti nähtav ja jätkusuutlik seal, kus noored ise osalevad oma elupaiga kujundamises ja kogeavad osalemise mõjusid vahetult ja otse;

40. märgib, et oluline on laste ja noorte suunamine kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse mehhanismide juurde, tutvustades neile kohaliku ja piirkondliku tasandi valitud esindajate ameteid, funktsioone ja vastutust ning samuti nende võimalusi abistada kohalikke inimesi nende töö- ja elutingimuste parandamisel;

41. tervitab kogemustevahetust Euroopa tasandil kohalike ja piirkondlike osalemisalgatuste tugevdamiseks ning kutsub riigi ja ELi tasandit, samuti kohalikke ja piirkondlike omavalitsusi üles arendama noorsoopoliitikat sektoriülel ja tihedas koostöös noortega;

42. peab positiivseks Euroopa Komisjoni ettepanekut koostada korrapäraselt ELi aruanne noorte kohta. See võib aidata kaasa noorte elutingimuste analüüsimisele, nende probleemide määratlemisele ja looks seega aluse riikliku, piirkondliku, kohaliku ja ELi tasandi sektoriülesele noorsoopoliitikale. Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et liikmesriikidele ning piirkondadele ja kogukondadele ei kehtestataks uusi aruandekohustusi. Mitmed praegu esitatavad aruanded noorte elutingimuste kohta sisaldavad palju vajalikku teavet;

43. rõhutab, et noorte vabatahtlik tegevus on oluline võimalus nende aktiivseks osalemiseks ühiskonnas ning teisalt saavad nad ka esimesed töökogemused paremaks elukutsevalikuks;

44. juhib tähelepanu sellele, et vabatahtlik tegevus võib viia teadmiste ja oskuste omandamiseni, mis võivad osutada

oluliseks hilisemas tööelus. Kõnealuse tegevuse atraktiivsuse suurendamise eeldus noorte jaoks on mitteformaalse õppe raames omandatud kvalifikatsioonide tunnustamine;

45. tervitab selle taustal komisjoni poolt programmi „Euroopa Noored” raames kehtestatud noortepassi, mis kujutab endast individuaalset sertifikaati noorte töö kvaliteedi kohta programmi tegevustes ning toetab komisjoni kavandatavat raamkontseptsiooni täiendust kvalifikatsioonide ja pädevuste läbi-
paistvuse edendamiseks (Europass) ⁽⁹⁾, et määratleda omandatud mitteformaalsed kvalifikatsioonid;

46. kutsub kõiki tasandeid üles pöörama rohkem tähelepanu sellele, et nii osalemise kui vabatahtliku tegevuse puhul oleks ka ebasoodsates tingimustes noortel võimalus neis osaleda.

Brüssel, 10. aprill 2008

Regioonide Komitee
president

Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁹⁾ Vrd otsus nr 2241/2004/EÜ.